

Załącznik do Uchwały nr 1/2021
Zarządu Stowarzyszenia z dnia 12 stycznia 2021 r.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność

Styczeń 2021

Stan prawny na dzień 12 stycznia 2021 r.

SKARBNIK

Ewa Mandau

PREZES

mgr Andrzej Olszewski

STOWARZYSZENIE PARTNERSTWO
DLA ZIEMI KUJAWSKIEJ
ul. Piaskowa 4, Odolion
87-700 Aleksandrów Kuj.
tel. 54 282-40-97
NIP: 891-156-32-84 Reg. 340170078

5. PLAN KOMUNIKACJI

4. BUDŻET LSR

3. PLAN DZIAŁANIA

2. PROCEDURY DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU

1. PROCEDUR AKTUALIZACJI LSR

ZALĄCZNIKI:

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA LGD	3
1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia	3
1.2. Obszar	4-6
1.3. Potencjał LGD	7-24
II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	24-28
III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	29-69
IV. ANALIZA SWOT	70-74
V. CELE I WSKAŹNIKI	74-89
VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	90-92
VII. PLAN DZIAŁANIA	93
VIII. BUDŻET LSR	93
IX. PLAN KOMUNIKACJI	94
X. ZINTEGROWANIE	94-95
XI. MONITORING I EWALUACJA	96
XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	96

SPIS TREŚCI

1. Wstęp

1.1 Informacje ogólne

Inicjatywa Leader, opiera się na partnerstwie lokalnym, które realizuje się poprzez tworzenie Lokalnych Grup Działania (LGD). Lokalne Grupy Działania, w skład których wchodzi najczęściej przedstawiciele władz lokalnych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, są grupami wprowadzającymi w życie projekty korzystne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich.

1. Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR)

1.1 Forma prawna i nazwa Stowarzyszenia

Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach ;
- ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich ;
- rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich .

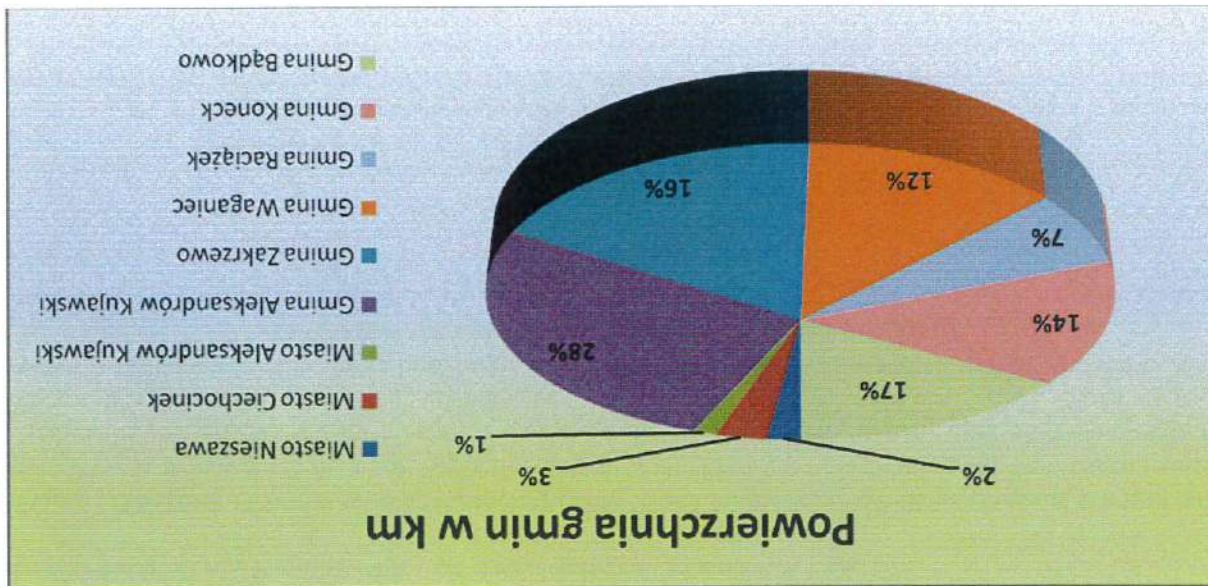
Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi kujawskiej” działa na podstawie wyżej wskazanych przepisów. W tym stowarzyszeniu obok osób fizycznych, członkami zwyczajnymi mogą być także osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw, nadzór nad nim sprawuje marszałek województwa i może ono prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji LSR. Poza tym w takim stowarzyszeniu funkcjonuje rada, która podejmuje decyzje w sprawie wyboru operacji realizowanych w ramach LSR (chyba, że w statucie LGD przewidziano, że zadania te należą do właściwości zarządu).

1.2 Obszar
Od momentu powstania Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” w jej skład wchodziło sześć gmin wiejskich i jedna gmina miejska powiatu aleksandrowskiego. Wewnątrz tego terytorium znajdowały się dwa miasta – Aleksandrów Kujawski oraz Ciechocinek. Nie należały one do obszaru tworzącego LGD, a z drugiej strony wytworzyłby znaczący wpływ na jego rozwój gospodarczy czy kulturalny. Miasta te przystąpiły do Lokalnej Grupy Działania w 2014 r. na podstawie uchwały: Miasto Ciechocinek uchwałą nr XI/308/14 z dnia 24 lutego 2014 roku, Miasto Aleksandrów Kujawski uchwałą nr XXXVIII/287/14 z dnia 5 marca 2014 roku. Od tego momentu teren objęty Lokalną Strategią Rozwoju tworzy sześć gmin wiejskich oraz trzy gminy miejskie i obejmuje dokładnie cały powiat aleksandrowski.

Nazwa gminy	Rodzaj	Powierzchnia w km ²	Ilość sołectw	Ilość miejscowości
Nieszawa	Miejska	10	-	1
Ciechocinek	Miejska	15	-	1
Aleksandrów Kujawski	Miejska	7	-	1
Aleksandrów Kujawski	Wiejska	131,61	28	42
Zakrzewo	Wiejska	76	17	19
Waganiec	Wiejska	55	23	29
Raciążek	Wiejska	33	8	8
Koneck	Wiejska	68	19	22
Bądkowo	Wiejska	80	24	26
Razem	-	475,61	119	149

Tabela 1: Wykaz gmin tworzących obszar objęty LSR¹

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” wynosi zatem 475,61 km², z czego tereny wiejskie stanowią 93,26% obszaru, a 6,74% to gminy miejskie.

Wykres 1: Powierzchnia gmin powiatu aleksandrowskiego tworzącego LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”²

Reasumując, pod względem powierzchni największą część powiatu zajmuje gmina wiejska Aleksandrów Kujawski i stanowi jego 28%. Następną w kolejności jest gmina Bądkowo – 17% obszaru. Nieznacznie mniejsza i trzecia, co do wielkości jest gmina Zakrzewo. Najmniejsza gmina powiatu aleksandrowskiego to miasto Aleksandrów Kujawski, zajmująca jedynie 1% powierzchni powiatu.

Teren Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” tworzą gminy należące do powiatu aleksandrowskiego, który usytuowany jest w południowej części województwa kujawsko – pomorskiego. Teren ten graniczy z powiatem Lipnowskim, Radziejowskim, Toruńskim, Włocławskim oraz Inowrocławskim. Wielkim **atutem lokalizacyjnym** jest niewielka odległość, jaka dzieli go od dużych aglomeracji, takich jak Toruń, Bydgoszcz, a także Włocławek, będących ośrodkami kulturalnymi, akademickimi i gospodarczymi. Takie położenie to również szansa dla LGD, jako dostawcy produktów, usług oraz terenów rekreacyjno – wypoczynkowych dla mieszkańców tych miast.

Dodatkowo **powiat aleksandrowski charakteryzuje się bardzo korzystnym położeniem komunikacyjnym**, na co składa się między innymi biegnąca przez tereny gmin Aleksandrów Kujawski, Raciążek i Waganiec autostrada A1 z Gdańska do Łodzi. Jej budowa wpłynęła na komfort i bezpieczeństwo jazdy. Dzięki niej, skrócił się także czas potrzebny na dotarcie do celu (prawie dwukrotnie), w porównaniu z czasem, który trzeba poświęcić w przypadku przemierzania tej samej trasy drogą krajową nr 91. Podstawę komunikacji stanowi także sieć dróg wojewódzkich nr:

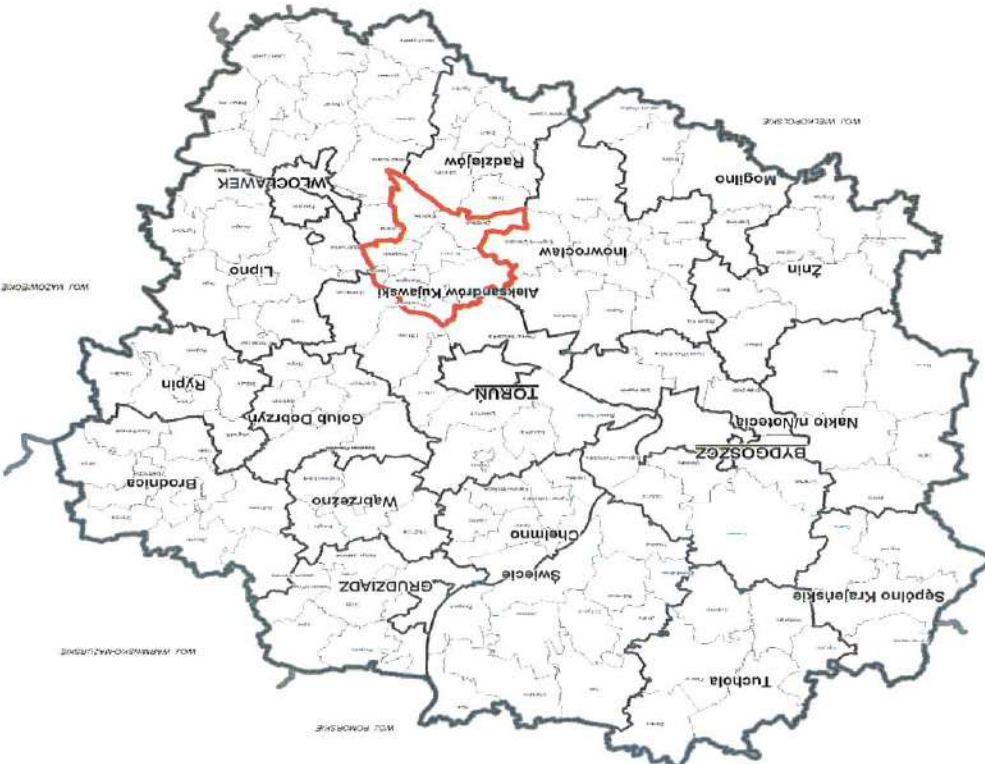
- 226 (Ciechocinek – Aleksandrów Kujawski – Służewo – Radziejów – Konin),
- 250 (Suchatówka 15 – Służewo 226),
- 252 (Włocławek – Bądkowo – Zakrzewo – Inowrocław),
- 267 (Piotrków Kujawski – Ujma Duża),
- 291 (91 – Stacja PKP Otłoczyn),
- 301 (91 – Bądkowo - Osiecin).

Ponadto wszystkie ważniejsze miejscowości posiadają wiaty przystankowe obsługiwane przez KPTS Oddział Włocławek i prywatnych przewoźników. Aleksandrów Kujawski posiada połączenia autobusowe z Ciechocinkiem, Włocławkiem Toruniem, Inowrocławiem, Koninem, Radziejowem i innymi miejscowościami. Z kolei do Ciechocinka dojeżdżają autobusy dalekobieżne z różnych województw. Przez teren powiatu przebiegają również dwie łączące się linie kolejowe: dwutorowa Toruń – Kutno oraz jednotorowa Aleksandrów Kujawski – Ciechocinek. Największa i najważniejszą stacją kolejową powiatu jest Aleksandrów Kujawski.

Pod względem **położenia geograficznego**, południową granicę powiatu nakreśla Równina Inowrocławska, która ma charakter równiny morenowej, prawie pozbawionej jezior. Uatrakcyjniona jest bezodpływowymi zagłębieniami i pagórkami. Kraina ma charakter rolniczy, niemalże pozbawiona jest lasów. Na południe od Równiny rozpościera się Pojezierze Kujawskie. Wschodni kraniec powiatu określa Wisła wraz z Niziną Ciechocińską. Na północy regionu mieści się fragment Kotliny Toruńskiej, która nazywana jest również Kotliną Toruńsko - Bydgoską- rozciąga się na północ od Włocławka do Nakła nad Notecią. Na terenie powiatu rozmieszczone są oczka wodne, jeziora, a największym z nich jest Jezioro Ostrowąs (gmina Aleksandrów Kujawski)³.

Powiat Aleksandrowski utworzono na podstawie reformy administracyjnej w 1999 r., siedzibą władz powiatu jest miasto Aleksandrów Kujawski.

³ Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011

Mapa 1: Powiat aleksandrowski na tle podziału administracyjnego województwa kujawsko-pomorskiego⁴,

Największą obszarowo gminą jest gmina wiejska Aleksandrów Kujawski (131,61 km²), najmniejszą gmina Raciążek (33 km²). Łącznie obszar ten tworzy 118 sołectw, na które składa się 150 miejscowości. W ramach podziału administracyjnego, wyodrębniła się:

Gminy wiejskie: Aleksandrów Kujawski, Ciechoćcinek oraz Nieszawa. **Gminy miejskie:** Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, a także Zakrzewo.

Mapa 2: Podział administracyjny powiatu Aleksandrowskiego na gminy⁵,

⁴ Powiat aleksandrowski-obraz statystyczny 2012'' opracowane przez: Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku.
⁵ Powiat aleksandrowski-obraz statystyczny 2012'' opracowane przez: Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku.

1.3. Potencjal LGD

1. Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD.

Jednostką odpowiedzialną za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju jest Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”, które zostało utworzone zgodnie z wytycznymi określonymi w Uzupełnieniu do Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich na lata 2004-2006”, a następnie dostosowano do wymogów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

20 lutego 2006r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Konecku odbyło się spotkanie założycielskie Stowarzyszenia „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”. W zebraniu wzięło udział 32 członków założycieli, przedstawiciele sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. W dniu 21 lutego 2006r. w Sądzie Gospodarczym w Toruniu przy ul. Młodzieżowej zostały złożone dokumenty rejestrowe Lokalnej Grupy Działania.

Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS 0000254260 na mocy postanowienia Sądu Gospodarczego w Toruniu z dnia 19.04.2006r. Proces budowania partnerstwa na terenie działania LGD składa się z następujących etapów:

Przystąpienie Stowarzyszenia Na rzecz Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski wraz ze Związkiem Gmin Ziemi Kujawskiej do realizacji pilotażowego programu LEADER + w ramach realizacji projektu powstały następujące produkty LGD (partnerstwo) oraz ZSROW.

Partnerstwo powstawało w wyniku spotkań podzielonych na następujące etapy:

Etap I – Szkolenie poświęcone wyłonieniu przedstawicieli różnych grup społecznych zainteresowanym aktywnym udziałem w projekcie.

Uczestnikami niniejszego spotkania była tzw. grupa inicjująca w skład której wchodziłi przedstawiciele ZGZK, organizacje pozarządowe, przedstawiciele gmin odpowiedzialni za rozwój i inwestycje, Wójtowie, przedsiębiorcy. Celem niniejszego szkolenia było:

- przedstawienie struktury społeczności lokalnej regionu i ogólny zarys potrzeb poszczególnych grup społecznych.
- przybliżenie narzędzi i metody pomocnych w procesie wyłaniania poszczególnych grup społecznych.
- określenie sposobu informacji społeczeństwa o projekcie.

Etap II – Seminarium poświęcone przybliżeniu społeczeństwu i LGD celów Programu Leader. Uczestnikami niniejszego spotkania byli: sołtysi wsi, przedsiębiorcy, radni, organizacje pozarządowe, bezrobotni, rolnicy, młodzież (potencjalni członkowie LGD)

Celem seminarium było :

- przedstawić zarys polityki UE w zakresie obszarów wiejskich.
- przybliżyć cele Programu Leader.
- przybliżyć cele, zadania, obowiązki i korzyści płynące z utworzenia i funkcjonowania LGD.
- omówić założenia oraz efekt końcowy realizacji projektu.
- dyskusja nad kształtem i wizerunkiem wsi obecnej i w przyszłości.
- „wychwycenie” i zaangażowanie aktywnych uczestników dyskusji cechujących się pomysłowością oraz innowacyjnym podejściem do realizacji projektu.

Etap III – Warsztaty poświęcone analizie partnerów

Uczestnikami niniejszego spotkania byli - potencjalni członkowie LGD – przedstawiciele wszystkich grup społecznych

Charakterystyka warsztatu zakładała dokonanie:

- analiza interakcji wewnątrz grupowych (określić wpływ poszczególnego członka na grupę wynikający z prestiżu lub roli, jaką odgrywa w społeczności (wywiad kwestionariuszowy; dyskusja)).
- próba oceny wpływu poszczególnych partnerów na działanie i efektywność grupy (promowanie postaw tendencji pozytywnych, eliminacja postaw negatywnych).

Etap IV – Warsztaty mające na celu określenie kształtu LGD prowadzone w ramach grupy celowej. Uczestnikami niniejszego warsztatu byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych.

Charakterystyka warsztatu:

- spotkanie dla członków nieformalnej grupy LGD mające na celu uregulowanie, określenie kształtu, struktury roli poszczególnych członków.

Tabela nr 2: Wykorzystanie środków w ramach wdrażania LSR na lata 2007-2013

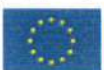
Nazwa działania	Kwoty z LSR	Zakontrowano
413 Odnowa i rozwój wsi	2 064 823,20 zł	1 658 778,58 zł
413 Małe projekty	926 267,20 zł	780 157,33 zł
311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	100 000,00 zł	100 000,00 zł
312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	663 133,60 zł	168 812,00 zł
4.2 Wdrażanie projektów współpracy	97 092,00 zł	84 640,48 zł

Doświadczenie Lokalnej Grupy Działania

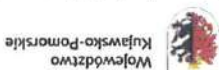
Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

W związku z nowymi wytycznymi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w roku 2015 dokonano wymaganých zmian formalnoprawnych w zakresie funkcjonowania stowarzyszenia, m. in. dokonano zmiany statutu. Organy decyzyjne i zarządcze funkcjonują w niezmienionym składzie. Inicjatywa stworzenia strategii zrodziła się w wyniku ścisłej współpracy następujących jednostek JST : Gmina Aleksandrów Kujawski, Gmina Bądkowo, Gmina Koneck, Gmina Nieszawa, Gmina Raciążek, Gmina Waganiec, Gmina Zakrzewo, a także osób fizycznych, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców. Realizacja strategii ma na celu pobudzenie społeczeństwa do czynnego udziału w kreowaniu wizjerunku obszaru „małej ojczyzny”.

- Dostosowano statut do wymogów prawnych, powołano radę oraz w oparciu o nowe wytyczne zbudowano LSR
- Etap VII- przekształcanie stowarzyszenia zgodnie z wymogami PROW
- Względem na możliwość wspólnego działania.
- określenie więzi gospodarczych, społecznych, kulturalnych, religijnych lub historycznych oraz współzależności pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi (sołectwa, miejscowości) obszaru objętego projektem ze względu na możliwość wspólnego działania.
- Charakterystyka debaty obejmowała:
- określenie więzi gospodarczych, społecznych, kulturalnych, religijnych lub historycznych oraz współzależności pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi (sołectwa, miejscowości) obszaru objętego projektem ze względu na możliwość wspólnego działania.
- Etap VI – Debata poświęcona określeniu więzi partnerów lokalnych
- Uczestnikami debat byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych
- Charakterystyka warsztatu:
- cykl spotkań mających na celu wypracowanie regulaminów i statutu LGD.
- Etap V - Warsztaty poświęcone opracowaniu regulaminów i statutu LGD
- Uczestnikami warsztatów byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych.
- Charakterystyka warsztatu:
- cykl spotkań mających na celu wypracowanie regulaminów i statutu LGD.
- Etap VI – Warsztaty poświęcone określeniu więzi partnerów lokalnych
- Uczestnikami debat byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych
- Charakterystyka debaty obejmowała:
- określenie więzi gospodarczych, społecznych, kulturalnych, religijnych lub historycznych oraz współzależności pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi (sołectwa, miejscowości) obszaru objętego projektem ze względu na możliwość wspólnego działania.
- Charakterystyka debaty obejmowała:
- określenie więzi gospodarczych, społecznych, kulturalnych, religijnych lub historycznych oraz współzależności pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi (sołectwa, miejscowości) obszaru objętego projektem ze względu na możliwość wspólnego działania.
- wspólne omówienie propozycji celów, roli i potencjalnych inicjatyw LGD w nawiązaniu do istniejących partnerstw Europy.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Rzeczpospolita
Polska

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Nie tylko PROW.....

Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Dajmy szanse maluchom”

Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” od 1.09.2013 roku jest organem prowadzącym Niepubliczne Przedszkola na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w miejscowościach:

- o Stawki,
- o Służewo,
- o Otłoczyn,
- o Opoki.

Dzięki realizacji projektu pn. „Dajmy szansę maluchom” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zapewniamy 245 miejsc przedszkolnych dla dzieci w wieku 2,5 – 5 lat.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – „Sołtys – lider wsi”

Projekt miał charakter edukacyjny. Głównym jego założeniem było przeszkolenie 119 sołtysów z gmin wiejskich powiatu aleksandrowskiego w celu podniesienia wiedzy i umiejętności lokalnych liderów w zakresie: prowadzenia animacji na poziomie sołectwa, partnerskiej współpracy sektora samorządowego oraz budowania podstaw demokracji na terenach wiejskich, poprzez podejmowanie decyzji głosując na zebraniach wiejskich.

- o **Czas realizacji projektu:** od 1.08.2011 r. do 31.12.2011 r.
- o **Otrzymane dofinansowanie:** 24 537,80 zł
- o **Grupa docelowa:** 119 sołtysów powiatu aleksandrowskiego

Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Edukacja dla pokoleń”, „ Od juniora do seniora” – zajęcia komputerowe dla seniorów oraz nauka języka angielskiego dla dzieci.

Projekt pn. "Edukacja dla pokoleń" był kontynuacją wcześniej realizowanego również w ramach Działania 9.5 *Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich* Program Operacyjny Kapitał Ludzki projektu pn. "Od juniora do seniora - edukacja dla pokoleń".

Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Działanie 6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich) „Rarytasy babci Stasi - aktywizacja zawodowa kobiet”.

o Celem ogólnym projektu było nabycie przez 25 uczestniczek z terenów wiejskich kwalifikacji pozwalających na podjęcie pracy w zawodach pozarolniczych wykorzystaniem zasobów lokalnych tradycji kulinarnych poprzez wdrożenie nowej inicjatywy edukacyjnej.

- o **Czas realizacji projektu:** 01.08.2011r. do 31.12.2011r.
- o **Otrzymane dofinansowanie:** 28 868,00 zł
- o **Grupa docelowa:** była to grupa 25 kobiet pracujących w rolnictwie, bezrobotnych lub też na emeryturze w wieku 26-64 lat, głównie zamieszkujących mniejsze, typowo rolnicze wioski.

"SPIŻARNIA KUJAWSKA" - NOWA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA W NASZYM WOJEWÓDZTWIE!

o Środki finansowe pozyskano dzięki unijnemu projektowi o nazwie OWIES (Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Ekonomii Społecznej) realizowanemu przez Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych "Tłok" z Torunia. W ramach tego projektu sfinansowano powstanie 4 spółdzielni socjalnych na terenie naszego województwa.

o Panie skupiły się na początku swojej działalności na cateringu. Gmina Aleksandrów Kujawski użyczyła też spółdzielni plażę nad jeziorem Ostrowąs, gdzie w sezonie prowadzony jest bar.

Stowarzyszenie nie zapomniało o wakacyjnym wypoczynku dla dzieci. Pozyskało pieniądze na trzydniowy wyjazd 22 dzieci do "Zielonej Szkoły" na toruńskiej Barbarce. Uczestników typowały szkoły i GOPS-y. Ze wsparcia skorzystały dzieci z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski w 2011 roku oraz dzieci z Gminy Koneck w 2012 roku.

Kolejnym projektem współfinansowanym ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego był projekt „**Ruch jest zdrowy i dla ciała i dla głowy**” organizowany dla 25 osobowej grupy dzieci i młodzieży w Świelicy wiejskiej w Wołuszewie w dniach od 1 lipca do 31 lipca 2012 – aerobik oraz inne zajęcia sportowe.

Drugi projekt „**Mój sposób na nudę**” realizowany był w dniach 19-25 sierpnia 2013r. w Świelicy wiejskiej w Plebance pod opieką wychowawców-wolontariuszy. Półkolonie miały różnorodny harmonogram, każdy dzień

wyglądał inaczej) (dzień na sportowo, dzień wiedzy o świecie, dzień z kinem, dzień plastyczny, dzień z filmem, dzień zabawy).
 Od września 2013r. do grudnia 2013r. w Brudnowie, Gmina Waganiec realizowany był projekt współfinansowany ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego pn. "Karate 2013- zajęcia dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym".

2. Reprezentatywność LGD

W chwili obecnej w skład stowarzyszenia wchodzi 72 członków zręczających i partnerów.

Tabela nr 3. Członkowie Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej.

LP	Członek	Sektor	Reprezentant	Funkcja w LGD
1	Gmina Aleksandrów Kujawski	Publiczny	Wójt Andrzej Olszewski	Prezes Zarządu
2	Gmina Bądkowo	Publiczny	Wójt Ryszard Sępkowski	Członek Zręczających
3	Gmina Koneck	Publiczny	Wójt Ryszard Borowski	Członek Zręczających
4	Gmina Raciążek	Publiczny	Wójt Wiesława Słowińska	Wiceprezes Zarządu
5	Gmina Waganiec	Publiczny	Wójt Piotr Kosik	Członek Zręczających
6	Gmina Zakrzewo	Publiczny	Wójt Artur Nenczak	Członek Zręczających
7	Miasto Aleksandrów Kujawski	Publiczny	Burmistrz Arkadiusz Gralak	Członek Zręczających
8	Miasto Ciechoćinek	Publiczny	Burmistrz Leszek Dzierżewicz	Członek Zręczających
9	Miasto Nieszawa	Publiczny	Burmistrz Przemysław Jankowski	Członek Zręczających
10	Belter Beata	Spoleczny	Belter Beata	Członek Zręczających
11	Betkier Paweł	Spoleczny	Betkier Paweł	Członek Komisji Rewizyjnej
12	Białowas Anna	Spoleczny	Białowas Anna	Członek Rady
13	Brzdęk Marcin	Gospodarczy	Brzdęk Marcin	Przewodniczący Rady
14	Buchalski Przemysław	Spoleczny	Przemysław Buchalski	Członek Zręczających
15	Buczko Marek	Spoleczny	Buczko Marek	Członek Zręczających
16	Ceglewska Agata	Spoleczny	Ceglewska Agata	Członek Rady
17	Chrupiek Joanna	Spoleczny	Joanna Chrupiek	Członek Zręczających
18	Doligalski Tomasz	Gospodarczy	Doligalski Tomasz	Członek Zręczających
19	Drosik Paweł	Gospodarczy	Drosik Paweł	Członek Zręczających
20	F.H.U. A'BELL	Gospodarczy	Justyna Pomatowska-Graczyk	Członek Zręczających
21	Faligowski Kazimierz	Spoleczny	Faligowski Kazimierz	Członek Zręczających
22	Gmina Biblioteka Publiczna w Raciążku	Publiczny	Halina Koftunska	Członek Zręczających
23	GOK Raciążek	Publiczny	Agata Ceglewska	Członek Zręczających
24	Grala Ewelina	Spoleczny	Grala Ewelina	Członek Zręczających
25	Holtyn Marta	Spoleczny	Holtyn Marta	Członek Zręczających
26	Jankowski Przemysław	Spoleczny	Jankowski Przemysław	Członek Zarządu

27	Jaskólska Danuta	Spółeczny	Jaskólska Danuta	Członek Zwyczajny
28	Kacprzak Marzena	Spółeczny	Kacprzak Marzena	Członek Zwyczajny
29	Kołuńska Halina	Publiczny	Kołuńska Halina	Członek Rady
30	Kostrzewska Beata	Spółeczny	Kostrzewska Beata	Członek Zwyczajny
31	Kotłewska Renata	Spółeczny	Kotłewska Renata	Członek Zwyczajny
32	Kozłowski Tadeusz	Gospodarczy	Tadeusz Kozłowski	Członek Zwyczajny
33	Kółko Rolnicze w Ujmie Dużej	Spółeczny	Tomala Agnieszka	Członek Zwyczajny
34	Kubik Tomasz	Spółeczny	Tomasz Kubik	Członek Zwyczajny
35	Lisiecka Agnieszka	Spółeczny	Lisiecka Agnieszka	Członek Zwyczajny
36	Litka Marta	Spółeczny	Litka Marta	Członek Rady
37	Mandau Arkadiusz	Gospodarczy	Mandau Arkadiusz	Członek Zwyczajny
38	Mandau Ewa	Spółeczny	Mandau Ewa	Skarbnik
39	Mucha Marta	Spółeczny	Marta Mucha	Członek Rady
40	Nawrocki Andrzej	Spółeczny	Nawrocki Andrzej	Członek Zwyczajny
41	Ośrodek Sportów Konnych	Spółeczny	Zbigniew Bedliński	Członek Zwyczajny
42	Ośrodek Sportów Konnych w Nowym Cieclocinku	Spółeczny	Lewandowska-Bedlińska Urszula, Zbigniew Bedliński	Członek Zwyczajny
43	Parafia Rzymsko-Katolicka p. w. św. Józefa w Zakrzewie	Spółeczny	Ks. Mariusz Idczak	Członek Zwyczajny
44	Parafia Rzymsko-Katolicka p. w. św. Jadwigi w Nieszawie	Spółeczny	Ks. Grzegorz Molewski	Członek Komisji Rewizyjnej
45	Podobieński Bartosz	Spółeczny	Bartosz Podobieński	Członek Zwyczajny
46	Rakusiewicz Halina	Spółeczny	Rakusiewicz Halina	Członek Zwyczajny
47	Rogiewicz Walerian	Spółeczny	Rogiewicz Walerian	Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
48	Ruciński Artur	Spółeczny	Ruciński Artur	Członek Zwyczajny
49	Rzymsko-Katolicka Parafia św. Jakuba Ap. w Siniarzewie	Spółeczny	ks. Tomasz Bartkowiak	Członek Zwyczajny
50	Serkowski Kamil	Gospodarczy	Serkowski Kamil	Członek Zwyczajny
51	Sicińska-Podobieńska Monika	Spółeczny	Sicińska-Podobieńska Monika	Członek Rady
52	Sikorski Rafał	Spółeczny	Sikorski Rafał	Członek Zwyczajny
53	Skierkowski Dariusz	Spółeczny	Skierkowski Dariusz	Członek Rady
54	Słowińska Wiesława	Publiczny	Wiesława Słowińska	Wiceprzewodnicząca Zarządu
55	Smykowska Agata	Spółeczny	Smykowska Agata	Członek Rady
56	Stolarska-Oczki Magdalena	Spółeczny	Stolarska-Oczki Magdalena	Członek Zwyczajny
57	Stolarski Gerard	Gospodarczy	Stolarski Gerard	Członek Rady

społeczne – organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia oraz podmioty prowadzące Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywizacji Zawodowej, kościoły i trzy sektory:

- złoży deklarację członkowską przystąpienia do Stowarzyszenia określi swoją przynależność do jednego z
- zobowiązuje się do zaangażowania w realizację celów Stowarzyszenia,
- aleksandrowskiego są zwolnione z obowiązku uzyskania powyższej rekomendacji
- przy czym rolnicy i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z powiatu
- f) inną osobę prawną, której działalność obejmuje realizację celu Stowarzyszenia
- c) samorząd powiatowy,
- d) samorząd gminny,
- b) partnera gospodarczego,
- a) partnera społecznego

aleksandrowskiego:

- (wskazanie) udzieloną przez jeden z niżej wymienionych podmiotów działających na obszarze gmin powiatu
- działa na rzecz rozwoju obszarów powiatu aleksandrowskiego i przedstawia rekomendację
- spełnia warunki określone w ustawie - Prawo o stowarzyszeniach,

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia (§ 9 statutu) może być osoba fizyczna, która:

- członek wspierający
- członek zwyczajny

Przynależność do stowarzyszenia może być dwójakiego rodzaju:

	<i>liczba</i>	<i>51</i>	<i>13</i>	<i>8</i>
	<i>Razem 72 Członków</i>	<i>Sektor społeczny</i>	<i>Sektor publiczny</i>	<i>Sektor gospodarczy</i>
72	Lewandowska Anna	Społeczny	Anna Lewandowska	Członek Zwyczajny
71	Wozniak Zbigniew	Społeczny	Wozniak Zbigniew	Członek Zwyczajny
70	Włoch Maciej	Społeczny	Maciej Włoch	Członek Zwyczajny
69	Wiśniewska Emilia	Społeczny	Emilia Wiśniewska	Członek Zwyczajny
68	Urbanowski Paweł	Społeczny	Paweł Urbanowski	Członek Zwyczajny
67	Thiede Aneta	Społeczny	Aneta Thiede	Członek Zwyczajny
66	Świeczkowska Maria	Społeczny	Świeczkowska Maria	Członek Komisji Rewizyjnej
65	Świątkowski Arkadiusz	Społeczny	Świątkowski Arkadiusz	Członek Zwyczajny
64	Szynkowski Leon	Społeczny	Szynkowski Leon	Członek Zwyczajny
63	Szynkowska Lilla	Społeczny	Szynkowska Lilla	Członek Zwyczajny
62	Stych Marcin	Społeczny	Stych Marcin	Członek Zwyczajny
61	Stowarzyszenie "Cudne Manowce" Przyjaciół Łazienka	Społeczny	Krzyszyna Mrozinska	Członek Zwyczajny
60	Stowarzyszenie "Serpentyna" Kulturalne	Społeczny	Agata Ceglowska	Członek Zwyczajny
59	Stowarzyszenie "Nasza Ostoja"	Społeczny	Iwona Roch	Członek Zwyczajny
58	Stowarzyszenie "Wspólnie Dla Osna Drugiego"	Społeczny	Monika Drosik	Członek Zwyczajny

i związki wyznaniowe, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, także związki zawodowe i organizacje pracodawców, organizacje społeczno - zawodowe rolników oraz inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie;

gospodarczego – podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne, rolnicy i rybacy;

publicznego – gminy i powiaty oraz uczelnie publiczne, jednostki badawczo – rozwojowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe lub samorządowe instytucje kultury oraz państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych przepisów w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorców;

mieszkańcy – członek LGD będący przedstawicielem mieszkańców może jednocześnie reprezentować w niej jeden z ww. sektorów.

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być osoba prawna, w tym jednostka samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województwa która:

- jest położona, zarejestrowana lub prowadzi działalność na obszarze powiatu aleksandrowskiego,
- zobowiązuje się do zaangażowania w realizację celów Stowarzyszenia,
- złoży deklarację członkowską przystąpienia do Stowarzyszenia,
- wskaże osobę ją reprezentującą w Stowarzyszeniu.

Członkostwo w Stowarzyszeniu ma charakter deklaracyjny.

Członkiem wspierającym Stowarzyszenia (§14statutu) mogą być osoby prawne i osoby fizyczne po złożeniu wniosku do Zarządu Stowarzyszenia i pisemnym ustaleniu z Zarządem zasad wspierania Stowarzyszenia.

Dostęp do Stowarzyszenia jest otwarty i każdy, który spełnia wymogi określone w statucie może stać się jego członkiem bez względu jaki z sektorów reprezentuje.

Nabór deklaracji i stosownych rekomendacji osób, podmiotów chcących przystąpić do stowarzyszenia prowadzi Zarząd Stowarzyszenia, który ostatecznie wpisuje daną osobę, podmiot na listę członków Stowarzyszenia.

3. Struktura Rady - organ decyzyjny

Organ decyzyjny – poziom decyzyjny, o którym mowa w art. 32 ust. 2 li. B rozporządzenia 1303/2013

Zgodnie ze statutem:

1. Rada składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz 8 członków wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków.
2. Członkiem Rady nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie.
3. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).
4. Wybór operacji dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.
5. Od uchwały, o której mowa w pkt. 4 przysługuje wnioskodawcy złożenie sprzeciwu do Rady.

5a. Rada działa na podstawie obowiązujących procedur oceny i naboru wniosków.

6. Członkowie Rady będący osobami fizycznymi uczestniczą w jej pracach, w tym biorą udział w głosowaniu nad jej uchwałami, osobiście, a członkowie będący osobami prawnymi-przez organ uprawniony do reprezentowania tej osoby prawnej albo pełnomocnika umocowanego w pracach Rady. Udzielenie dalszego pełnomocnictwa jest niedopuszczalne.

W razie zmniejszenia się składu Rady w czasie trwania ich kadencji Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków w celu uzupełnienia składu organów.

Osobowo w skład 10 osobowej rady wchodzi:

- **Marcin Brzdęk – Przewodniczący** (przedstawiciel sektora gospodarczego i Gminy Aleksandrów Kujawski)
- **Agata Ceglewska – Wiceprzewodnicząca** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Raciążek)
- **Agata Smykowska** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Miejskiej Nieszawa)
- **Marta Mucha** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Aleksandrów Kujawski)
- **Dariusz Skierkowski** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Bądkowo)

Tabela nr 4- Kwalifikacje Członków Rady

Władza publiczna ani żadna pojedyncza grupa interesów, nie mogą mieć więcej niż 49% praw głosów podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny.

Reprezentacyjność sektorów w Radzie:
 Sektor społeczny – 70% (siedmiu członków)
 Sektor publiczny – 10% (jeden członek)
 Sektor gospodarczy – 20 % (dwóch członków)

- Gerard Stolarski (przedstawiciel sektora gospodarczego i Gminy Aleksandrów Kujawski)
- Monika Sicińska-Podobieńska (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Zakrzewo)
- Marta Litka (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Koneck)
- Anna Białowąs (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Waganiec)
- Halina Koltunska (przedstawiciel sektora publicznego i Gminy Raciążek)

Unia Europejska
 Europejskie Fundusze
 Strukturalne i Inwestycyjne

Lp.	Imię i nazwisko osoby wskazanej	Okres działania w strukturach podmiotu delegującego	Adres zamieszkania, telefon, e-mail	zakres odpowiedzialności w LGD	Wykształcenie	Doświadczenie
RADA						
1	Marcin Brzdęk	Od 2006 r.	Ul. Włocławska 109a 87 – 100 Toruń tel.604926404 e-mail: marcinbrzdek@wp.pl	Przewodniczący Rady	Wykształcenie: - 1997 – 2002 Uniwersytet Mikołaja Kopernika - Wydział Prawa i Administracji - studia pięcioletnie magisterskie - 2004 – 2008 Okręgowa Izba Radców Prawnych - Aplikacja radcowska – zawód radcy prawnego. Doświadczenie: - Październik 2002 – Sierpień 2006 - Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego - Sierpień 2006 – Sierpień 2008 - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski - zarządzający projektem „Nowe możliwości” - Marzec 2007 – Maj 2008 - Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” - koordynator projektu „Partnerstwo Na Ziemi Kujawskiej” - Szansą Na Wspólny Sukces - Promocja Obszaru Drogą do Poprawy Życia Mieszkańców LGD” - Wrzesień 2008 – nadal - Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski - radca prawny.	1) Dyplom ukończenia szkolenia zorganizowanego w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich - komponent C "Realizacja projektów infrastrukturalnych w gminach wiejskich " w dniach 18-20 listopada 2002 r. ; 2) Dokument potwierdzający ukończenie szkolenia nt. "Podstaw instytucjonalnych dla rozwoju obszarów wiejskich w zakresie programowania i monitorowania działań horyzontalnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji dla Rolnictwa (FEOGA) w dniach 20-23 maja 2003 r., 9-10 czerwca 2003 ; 3) Certyfikat uczestnictwa w seminarium : "Finansowanie rozwoju obszarów wiejskich z funduszy strukturalnych " nr 15512/2005 w dniach 23-24 czerwca 2005 r. ; 4) Zaświadczenie uczestnictwa w szkoleniu dotyczącym funkcjonowania Lokalnych Grup Działania ołączonych możliwości finansowania zadań objętych Lokalną Strategią Rozwoju ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich n a lata 2007-2013 w dniach

	28-29 września 2007 r. ;	5) Zaświadczenie nr 226/EIC/2007 uczestnictwa w szkoleniu " Jak skutecznie pozyskać dotacje na inwestycje z funduszy unijnych na lata 2007-2013"						
2	2008 r.	uł. Osiedlowa 32 87-707 Zakrzewo 606 685 502	członek rady	Wykształcenie: 2000-2005 Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu- Wydział Humanistyczny Pedagogika ogólna –studia pięcioletnie magisterskie 2007- 2008 Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna Socjoterapia- studia podyplomowe 2015 Studium Kształcenia Kadr Pedagogika Przeszkolna i Wczesnoszkolna- studia podyplomowe Doświadczenie: 2005-2006 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Toruń 2007 Dom Pomocy Społecznej Zakrzewo 2008- do dziś Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zakrzewo - pedagog o specjalności edukacja ustawiczna, - socjoterapeuta, - mediator rodzinny, - pedagog edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna	- praca w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Toruniu, - Gminny Koordynator Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, - diagnoza i analiza potrzeb społecznych, - umiejętność organizacji imprez dla społeczności, - współpraca NGO z administracją, - praca z dziećmi i młodzieżą			
3	Od 1990 r.	uł. Pole 33, 87-721 Raciążek tel.. 692117285 e – mail agataceglewska @wp.pl	członek rady	Wykształcenie: 2008-2009- Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna we Włocławku, Wydział Pedagogiki i Nauki o Zdrowiu- wyższe studia magisterskie – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza - 2004 – 2007 – Studia Licencyjne w Wyższej Szkole Humanistyczno – Ekonomicznej we Włocławku kierunku pedagogika, specjalność: pedagogika opiekuńczo – wychowawcza, tytuł	teryfikat udziału w Ogólnopolskiej Konferencji „Finansowanie i organizacja działalności kulturalnej w gminie, powiecie i województwie samorządowym w aspekcie wejścia Polski do Unii Europejskiej – Zakopane 5-7 kwietnia 2001r. zaświadczenie ukończenia kursu obsługi komputera z podstawami prowadzenia rachunkowości –4-26 kwietnia 2001r.			

	<p>świadczanie nr 17/ZPORR/09/2004 ukończenia szkolenia „Jak dofinansowywać obiekty dziedzictwa kulturalnego i infrastrukturę związaną z kulturą z Funduszy Strukturalnych UE-9 września 2004r</p> <p>ertyfikat nr 45/2005 ukończenia Akademii Liderów Lokalnych</p> <p>Przysiek 19-21 września 2005r</p> <p>świadczanie uczestnictwa w szkoleniu „Zasady organizowania, finansowania i prowadzenia rachunkowości samorządowych instytucji kultury Poznań 23 marca 2007</p> <p>świadczanie nr 7/6.3 PO KL/Aleksandrów Kuj uczestnictwa w spotkaniach warsztatowych zespołu ds. reorientacji w ramach projektu pn Pierwszy krok do reorientacji zawodowej rolników gmin wiejskich powiatu aleksandrowskiego i członków ich rodzin marzec - czerwiec 2009r</p> <p>świadczanie uczestnictwa w szkoleniu dotyczącym podejścia LEADER oraz roli i zadań organów decyzyjnych w Lokalnych Grupach Działania w ramach Osi 4 LEADER PROW na lata 2007-2013 Górzno 13 maja 2009r.</p> <p>ertyfikat nr 39/03/2010 uczestnictwa w szkoleniu Kompendium Wiedzy nt. Zatrudnienia i wynagradzania pracowników Instytucji Kultury</p> <p>Specyfika Prawa Pracy w zarządzaniu i finansowaniu działalności kulturalnej. Czas pracy oraz dopuszczalne warunki zatrudniania i wynagradzania pracowników Toruń 26 marca 2010r</p>	<p>licencjata</p> <p>Doświadczenie:</p> <p>- 1986 – 1987 – Przedsiębiorstwo Państwowe Uzdrowisko – Ciechocinek- instruktor KO</p> <p>- 1987 – 1990 – Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku - instruktor</p> <p>- 1990 – nada - Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku – dyrektor</p> <p>- 2003- nadal Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników Kultury Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej w Raciążku – przewodnicząca,</p> <p>-2006- nadal Stowarzyszenie Srodowisk Twórczych i Animatorów Kultury Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej w Izbicy Kujawskiej – skarbnik,</p> <p>2012-214- Stowarzyszenie Kulturalne Serpentina w Raciążku – prezes</p> <p>2014- Stowarzyszenie Kulturalne Serpentina – członek</p> <p>2014- radna Powiatu Aleksandrowskiego,</p> <p>2015- Sejmik Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko- Pomorskiego -zastępca delegata powiatu aleksandrowskiego,</p> <p>2015- Starostwo Powiatowe w Aleksandrowie Kujawskim – członek Rady Pożytku Publicznego</p>	
--	--	--	--

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

4	Agata Smykowska	Spółdzielnia	Pracownik Urzędu	ul. Drzewna 1b/12	członek rady	<p><u>Wykształcenie:</u> - średnie</p>	<p>wiadectwo nr 2011-03/22 ukończenia szkolenia „Zmiany w PO KL- nowe wytyczne i wnioski o dofinansowanie Grudniadz 9. marca 2011r Świadectwo nr 2011-04/21 ukończenia szkolenia „Realizacja i rozliczenia projektów w PO KL w dniach 19-20 kwietnia 2011r Świadectwo nr 2011-07/04 ukończenia szkolenia „Rozliczanie i prawidłowa realizacja projektów z Działania 9.5 w dniach 20-21 lipca 2011r Certyfikat ukończenia szkolenia „Jak skutecznie wdrożyć i realizować kontrolę zarządczą 28 października 2011r Certyfikat ukończenia szkolenia Instytucje Kultury XXI wieku PO KL 8.1.1 28 stycznia 2012r Certyfikat nr 5/03/2012/7.2.2 PO KL Uczestnictwa w szkoleniu „Finanse w organizacjach” 15- 16 marca 2012r Zaświadczenie o uczestnictwie w szkoleniu pt „Zarządzanie organizacją pozarządową typu partnerstwo trójsektorowe w okresie przejściowym – zarządzanie zmianą” 19 czerwca 2012r Zaświadczenie nr 24/KK/RCES/ 2012 ukończenia kursu na poziomie podstawowym „Księgowość w NGO” grudzień 2012r Zaświadczenie nr 162/5.2.1/ KZ ukończenia szkolenia w zakresie „Kontroli Zarządczej” 15-16 lipca 2013r. - szkolenie w zakresie działania KPA w świetle nowych przepisów Narodowy</p>
---	-----------------	--------------	------------------	-------------------	--------------	--	--

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

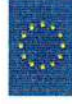

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

ka	Socjalna „Nieszawska Smaki	Miasta w Nieszawie od dnia 25.03.2016 r. do teraz	Nieszawa aga.smy@wp.pl	Liceum Ogólnokształcące im. H. Laskowskiego w Nieszawie	Program Zdrowia priorytetowy dla profilaktyki i promocji zdrowia; kontrola oświadczeń o rocznej wartości sprzedaży alkoholu; - szkolenie w zakresie prawa pracy w 2018 roku; - szkolenie w zakresie ochrony danych osobowych w systemie pomocy społecznej oraz jednostkach samorządu terytorialnego po wejściu w życie RODO; - umiejętności organizacji imprez dla społeczności, dzieci i młodzieży; - współpraca z JST oraz organizacjami pozarządowymi.
5	Dariusz Skierkowski	Prowadzący działalność rolniczą	Żabieniec 33, 87-704 Bądkowo (054) 272 43 54	- 1981 – 1983 Policealne Studium Rolnicze w Wymyślinie - 1983 – 1984 Studium Pedagogiczne w Bydgoszczy	-Organizacja imprez dla społeczności -Praca z dziećmi i młodzieżą - 1983 – styczeń 2009 – Szkoła Podstawowa w Bądkowie – nauczyciel - 1985 – własne gospodarstwo rolne - 2002 -2006– Radny Gminy Bądkowo - 2006 – 2010 r - funkcja Przewodniczącego Rady Gminy Bądkowo - 2010-2014 – Radny Gminy Bądkowo - od 2014 Przewodniczący Rady Gminy Bądkowo
6	Marta Mucha	Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski	Wofuszewo 15 87-720 Ciechocinek	Wykształcenie: 2003 – 2006 Uniwersytet Jagielloński Wydział Filozoficzny, kierunek socjologia – uzupełniające studia magisterskie, uzyskanie tytułu magistra socjologii 1998 – 2001 Katolicki Uniwersytet Lubelski Filia Wydziału Nauk Społecznych, kierunek socjologia samorządowa, uzyskanie tytułu licencjata socjologii 2005.X.04 – 2006.VI.26 English School of	- 2017.02.01 – 2018.12.31 Lokalny doradca Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” na teren Gminy Aleksandrów Kujawski 2008.IV.07 – 2009.IV.30 Wiceprezes Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Przyjazna Ziemia Limanowska” 2008.IV.07 Autor Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGD „Przyjazna Ziemia

Communication Skills – intensywny kurs języka angielskiego z końcową oceną A
Bardzo dobra znajomość obsługi sprzętów biurowych oraz komputera: - pakietu MS Office, - Power Point (tworzenie prezentacji),
Corel 8-13, - Internet

Limanowska” w ramach starania się o fundusze unijne z osi 4 PROW.
2004.VI.13 – 2009.IV.30 Współzałożyciel i przez dwie kadencje Wiceprezes Stowarzyszenia „Razem dla Regionu”.
2004.IV – 2008.VII Redaktor naczelna czasopisma „InfoRegion”.
Odpowiedzialna za komputerowy skład i łamanie czasopisma „InfoRegion”
2004 listopad Opracowanie projektu „Rozwiń swoje skrzydła – szkolenia językowe dla osób pracujących” w ramach programu ZPORR działanie 2.1.
2008 kwiecień Seminarium „Leader w nowym okresie programowania 2007-2013”
2008 czerwiec Szkolenie „Fundusze unijne na lata 2007 – 2013 nowe programy, nowe możliwości pozyskiwania funduszy unijnych”
Lokalna Grupa Działania jako instytucja uczestnicząca w procesie wdrażania działań w ramach PROW 2007 – 2013 w zakresie osi 4.Leader
2008.IV-XI Konferencje i spotkanie Krajowej Sieci Leader+ „Leader w Polsce –doświadczenie i przyszłość” organizowane przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA, Małopolski Urząd Marszałkowski, Centrum Doradztwa Rolniczego, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Małopolską Sieć LGD.

Od marca 2016 roku Wydział Spraw Obywatelskich i Polityki Społecznej

						Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski odpowiedzialna za sprawy związane z działalnością gospodarczą i zezwoleniami na sprzedaż alkoholu – podinspektor ds. ewidencji ludności i dowodów osobistych 2008.IV.01 – 2009.04.20 Starostwo Powiatowe w Limanowej - Główny Specjalista w Wydziale Promocji, Kultury i Turystyki, powiatowy koordynator projektu pn. Małopolski System Informacji Turystycznej 2002.I.07 – 2008.III.31 dyrektor biura poselskiego 2001.V – 2001.XII Gminny koordynator projektu „Rozwój infrastruktury dla promocji zdrowia i prewencji chorób układu krążenia na poziomie lokalnym w Polsce”. Opracowanie i wdrożenie programu „Czas dla serca” na poziomie Gminy Limanowa. 1998.XI.10 – 2001.XII.01 Urząd Gminy w Limanowej
7	Gerard Stolarski	PUP Ekoskła d Sp. z o.o.	Od 2013 r.	Broniszewo 14a 87-700 Aleksandrów Kujawski	członek rady	Wykształcenie; - wyższe – Wyższa Szkoła Humanistyczno Ekonomiczna we Włocławku, specjalizacja: administracja
8	Marta Litka	UG Koneck	Od 2008 r.	Chromowola 28 87-702 Koneck	członek rady	Wykształcenie: - 1997 – 2001 - Liceum Ogólnokształcące im. mjra. H. Dobrzańskiego „Hubala” w Aleksandrowie Kuj., profil matematyczno – fizyczny, - 2001-2002 - Studia Policealne „Fama” w Inowrocławiu – kierunek Obsługa Celna, - 2002-2005 - Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego – kierunek: Administracja, - 2005-2007 – Uniwersytet Mikołaja Kopernika

9	Anna Białowąs	UG Waganiec	Od 01.12.2016	ul. Drzewna 1b/2 87-731 Waganiec	członek rady	wyższe	Toruń – magisterskie studia administracyjne. Doświadczenie: - 2004 – 2007 - praca w P.H.P Tentor”, - 2007 – do nadal – praca w Urzędzie Gminy w Konecku.	przez Agencję Wewnętrzny, - Ukończone kursy i szkolenia w zakresie: • instrukcji kancelaryjnej, • kontroli zarządczej, • ochrony danych osobowych, dostępu do informacji publicznej, • kodeks postępowania administracyjnego, • ustawy Prawo Zamówień Publicznych, • funduszy europejskich dla gmin, • wystąpień publicznych i prezentacji, • nowoczesnych technik informatycznych dla kadr pracowniczych województwa kujawsko-pomorskiego, • wiedza w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych w tym unii europejskiej.	Bezpieczeństwa
10	Halina Kołtuńska	UG Raciążek	11.1991 r.	ul. Zamkowa 10D, 87-721 Raciążek, tel. 508495034, e-mail: bibliotekaraciazek@poczta.onet.pl	członek rady	Wykształcenie: - 1984-1985 – Studia na ATR im. Śniadeckich w Bydgoszczy - 1987-1989 - Studium Bibliotekarskie w Toruniu - 1999-2001 - Studia licencjackie - Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, kierunek: pedagogika, specjalizacja: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna oraz bibliotekoznawstwo, - 2001-2003 – Studia magisterskie - Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, kierunek: pedagogika, specjalizacja: pedagogika	- 2003 - Kurs „Informacja Europejska w polskich bibliotekach, - 2005 – Certyfikat ukończenia Akademii Liderów Lokalnych w Przysieku, - 2007 – szkolenie – Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Regionalny Program Operacyjny dla województwa kujawsko –pomorskiego 2007 – 2013, - 2008 – szkolenie - pisanie projektów.	Operacyjnej	

Podstawową zaletą partnerstw międzysektorowych jest zróżnicowanie perspektyw i doświadczeń członków przy założeniu zdolności uczenia się organizacji. Temu ma służyć właśnie partycypacja społeczna – a więc uczestnictwo stowarzyszenie przedstawicieli owych społeczności.

Isotą podjęcia LEADER jest oddolne partnerstwo. W praktyce oznacza to, że społeczności lokalne zamieszkujące obszary wiejskie aktywizują się, by razem, we współpracy, wyznaczać cele i priorytety rozwoju swojego obszaru, a także, aktywnie je realizować. Lokalna Grupa Działania stanowi właśnie takie partnerstwo działające jako

II. Partycypacyjny charakter LSR

Lp.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie
1	Statut LGD	- cele działalności Stowarzyszenia - zakres wykonywanych zadań - określa podstawy prawne na podstawie, których Stowarzyszenie funkcjonuje - członkostwo - organy Stowarzyszenia – kompetencje, podejmowanie uchwał
2	Regulamin organu decyzyjnego	- członkostwo w Radzie - tryb działania Rady - kompetencje Przewodniczącego Rady - dodatkowe kompetencje Rady
3	Regulamin zarządu LGD	- zadania Zarządu - organizacja pracy Zarządu
4	Regulamin biura LGD	- struktura biura Stowarzyszenia - zakresy obowiązków - wymagane kwalifikacje - odpowiedzialność służbową pracowników biura - procedurę naboru pracowników

Tabela nr 5: Podstawowe dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania LGD

Na uwagę zasługuje fakt, że oprócz rady i zarządu w procesie powstawania strategii aktywnie uczestniczyli także pozostali członkowie LGD, a co za tym idzie osoby te doskonale znają problemy i oczekiwania mieszkańców LGD. Dzięki temu nie tylko rada i zarząd będzie odpowiadał za właściwe wdrożenie dokumentu. Dodatkowo pracę rady i zarządu wspomagać będą pracownicy biura stowarzyszenia, przy rekrutacji których požądane będą odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, które zostały określone w regulaminach i stanowią one załącznik do niniejszego dokumentu.

W tabeli poniżej przedstawiono informacje dotyczące osób wchodzących w skład zarządu stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”. Informacje te obejmują okres 5 ostatnich lat i zostały przedstawione jedynie w zarysie.

Na uwagę zasługuje fakt, że oprócz rady i zarządu w procesie powstawania strategii aktywnie uczestniczyli także pozostali członkowie LGD, a co za tym idzie osoby te doskonale znają problemy i oczekiwania mieszkańców LGD. Dzięki temu nie tylko rada i zarząd będzie odpowiadał za właściwe wdrożenie dokumentu. Dodatkowo pracę rady i zarządu wspomagać będą pracownicy biura stowarzyszenia, przy rekrutacji których požądane będą odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie osób odpowiedzialnych za zarządzanie projektem stanowiącym przedmiot wniosku o dofinansowanie realizacji projektu przedstawia się następująco:

Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej spełniło również kryterium zrównoważonego udziału mężczyzn i kobiet w organach Stowarzyszenia, w tym w organie decyzyjnym LGD. Kwalifikacje i doświadczenie osób gospodarczy i społeczni posiadają odpowiednią liczbę głosów w radzie i zarządzie.

Partnerzy i mieszkańcami. Zgodnie z wymogami prawnymi w skład wchodzi partnerzy gospodarczy i społeczni nie mniej niż 49 % głosów w ciele decyzyjnym LGD. Wymóg ten został spełniony przez niniejsze partnerstwo. Partnerzy Lokalna Grupa Działania jest rodzajem partnerstwa między sektorem publicznym, gospodarczym, społecznym i mieszkaniowym. Zgodnie z wymogami prawnymi w skład wchodzi partnerzy gospodarczy i społeczni muszą mieć nie

4. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

różnych grup społecznych, także tych wykluczonych, zarówno w określeniu celów i kierunków rozwoju, jak i realizacji podporządkowanych im działań.

Zaangażowanie społeczności lokalnej już w proces planowania strategicznego pozwala osiągnąć szereg korzyści, przede wszystkim jednak pozwala wypracować diagnozę i rozwiązania lepiej dopasowane do społecznych oczekiwań, co zwiększa akceptację wypracowanych rozwiązań i w konsekwencji zaangażowanie w ich wdrażanie.

Wśród metod budowy strategii rozwoju lokalnego wyróżnić można trzy: ekspercką, partnerską i ekspercko-partnerską. Przy tworzeniu naszej LSR wybraliśmy metodę ekspercko-partnerską, gdzie w procesie budowy strategii uczestniczą zarówno liderzy społeczności lokalnej odgrywający znaczącą rolę i eksperci, których rola ogranicza się do pomocy od strony metodycznej. Udział eksperta miał znaczący wpływ przy obiektywnym diagnozowaniu obszaru, tworzeniu ram dokumentu, przy wykorzystaniu m.in. ankiet. Ta metoda wydaje się więc najlepsza, gdzie liderzy społeczności lokalnej wspomagani są przez ekspertów zewnętrznych mogą zbudować strategię rozwoju odpowiadającą zarówno ich potrzebom i możliwości, dzięki czemu strategia ta ma większe szanse realizacji. W związku z tym został utworzony zespół partycypacyjny składający się z :

A) Zespołu mieszkańców, liderów lokalnej społeczności, w tym przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli rady jednostek samorządu terytorialnego i urzędów miast/gmin, a także wielu innych interesariuszy (lokalny biznes, przedstawiciele nieformalnych grup społecznych, grupy defaworyzowane itp.); Tu należało dokonać diagnozy sytuacji wyjściowej: służył temu audyt komunikacyjny pozwalający ustalić, jakie doświadczenia, kompetencje i zasoby komunikacyjne mają poszczególni partnerzy, jakie mają potrzeby, gdzie występowały lub występują komunikacyjne bariery i problemy. Trzeba było stworzyć listę wszystkich grup, które w jakikolwiek sposób mogą być z naszą strategią związane.

B) Animatora, czyli organizatora prac zespołu partycypacyjnego oraz redaktora dokumentu. Osoba zaangażowana we wdrażanie uchwalonego dokumentu planistycznego oraz odpowiedzialna za zespół monitorujący; Animator pełnił funkcję moderatora, który pomagał grupie w efektywnym wypracowaniu zamierzonych celów. Miał za zadanie przedyskutowanie określonych kwestii, uzyskanie odpowiedzi na zdefiniowane pytania czy ustalenie punktów stycznych i rozbieżności, podczas warsztatów było to wypracowanie planu, rozwiązania, analiza SWOT, formułowanie celów.

C) Doradcy - zewnętrznego eksperta, którego główną rolą było wspieranie animatora podczas wszystkich prac zespołu partycypacyjnego, wspomagał merytorycznie cały proces;

Uczestnicy zespołu zostali wyłonieni podczas rozmów z lokalnymi władzami samorządów, którzy to wskazali nam osoby aktywne, lokalnych liderów, przedstawicieli organizacji społecznych, grup defaworyzowanych oraz przedsiębiorców do prac nad strategią. Komunikując się w ramach partnerstwa, lub informując na zewnątrz o jego działaniach, pilnowaliśmy tego, żeby uwzględnić wszystkich interesariuszy, zwłaszcza tych z grup wykluczonych, aby nie faworyzować tych najbardziej kompetentnych i dostępnych.

Przedstawiciele LGD w takiej sytuacji musieli podjąć trud, często długoterminowy, zachęcenia i aktywizowania obywateli do współdziałania. Pierwszym krokiem było informowanie i zainteresowanie ludzi zrealizowanymi już do tej pory projektami, zapraszając ich na konferencję podsumowującą poprzedni okres programowania i przedstawienia im tego co udało się zrealizować. Kolejnym krokiem dopiero było angażowanie – przekonanie ich do tego, że uczestnictwo przyniesie im korzyści i leży w ich interesie.

Etap przygotowawczy rekrutacji pokrywa się z działaniami podjętymi w ramach promocji działań. Najistotniejszym elementem bezpośrednio wpływającym na efektywność rekrutacji jest ustalenie właściwych kanałów dotarcia do potencjalnych uczestników warsztatów, bądź w późniejszym etapie-konsultacji. Właściwie przygotowana informacja (przede wszystkim napisana językiem zrozumiałym dla potencjalnych uczestników) powinna zostać umieszczona w miejscach, w których najczęściej osoby te przebywają lub w mediach, które do nich docierają. Dla przykładu, aby dotrzeć z informacją o projekcie do osób o niskich kwalifikacjach z terenów wiejskich nieefektywne będzie zamieszczenie ogłoszenia w „Gazecie Wyborczej”, natomiast bardziej dostępny dla tej grupy jest lokalny dziennik lub darmowa gazeta reklamowa).

Zespół partycypacyjny spotykał się na warsztatach i jak już zostało wspomniane, miał swojego lidera-animatora, który inicjował kolejne spotkania i je prowadził. Na pierwszych warsztatach zespół dokonał oceny obszaru LSR i zastanowił się nad jego przyszłością (metody - analiza ankiet, praca metodami przydatnymi podczas pracy z zespołem partycypacyjnym – forma szkatułkowa, określenie wizji społeczności za 3-5 lat, dyskusje, wzajemne inspiracje, różne punkty widzenia, bariery, recepty – jak przezwyciężyć bariery, plan działania – podział obowiązków i zadań; dzielenie się dobrymi praktykami pomiędzy uczestnikami; sesje pytań i odpowiedzi).

- Budowa/modernizacja dróg
- Budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- Oświetlenie drogowe

Gmina Koneck

- Rewitalizacja centrum miasta
- Utworzenie inkubatora przemyślowo – spożywczo – owocowego
- Przebudowa nadbrzeża Wisły z budową sceny na wodzie

Miasto Nieszawa

- Budowa boisk wielofunkcyjnych
- Budowa ścieżek rowerowych
- Budowa świetlic wiejskich
- Budowa placów zabaw

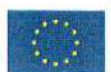
Gmina Waganiec

PROJEKTY PROPONOWANE PRZEZ MIESZKANCÓW

Lp.	Gmina wiejska/miejska	Data	Miejsce	Godzina
1	Koneck	29.09.2015r.	GOK Koneck	10:00
2	Raciążek	30.09.2015r.	GOK Raciążek	10:00
3	Waganiec	01.10.2015r.	„Orlik” Zbrachlin	10:00
4	Zakrzewo	05.10.2015r.	Dom Kultury w Zakrzewie	10:00
5	Nieszawa	06.10.2015r.	UM Nieszawa	10:00
6	Ciechocinek	07.10.2015r.	UM Ciechocinek	10:00
7	Bądkowo	08.10.2015r.	GOK Bądkowo	10:00
8	Aleksandrów Kujawski (gmina wiejska)	09.10.2015r.	Świetlica wiejska Wohuszewo	10:00
9	Aleksandrów Kujawski (gmina wiejska)	12.10.2015r.	Świetlica wiejska Rozno	10:00
10	Aleksandrów Kujawski (miasto)	16.10.2015r.	UM Aleksandrów Kujawski	12:00

Tabela nr 6: HARMONOGRAM KONSULTACJI

Kolejne prace sprawadzały się do stworzenia analizy SWOT - zebrane zostały informacje o potrzebach i oczekiwaniach społeczności lokalnej związanej z rozwojem lokalnym, co pozwoliło określić nam jakie są najważniejsze problemy obszaru oraz w jakim kierunku powinien rozwijać się obszar (metody - Word Cafe, praca „ze ścianą”). Zespół partypatyczny pracował na podstawie badania obszaru sporządzonego w celu zdobycia wiedzy na temat stanu rozwoju obszaru gmin wchodzących w skład LGD. Założeniem badania było określenie rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego, intelektualnego oraz inwentaryzacja zasobów ludzkich obszaru LGD w latach 2009-2015. Badania i analizy obszaru pozwalała na znacznie skuteczniejsze działania podejmowane przez LGD oraz ciągłe doskonalenie tego obszaru. Na podstawie kwestionariuszy ankietowych przeprowadzono analizę obszaru pod kątem potrzeb i oczekiwań mieszkańców LGD w świetle funkcjonowania LGD i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Lokalni liderzy zgrupowali wiedzę o potrzebach i oczekiwaniach lokalnych społeczności i wykonali analizę SWOT obszaru ocenając możliwości jego rozwoju w zgodzie z potrzebami mieszkańców. Na tym etapie również zaczęliśmy włączać szersze grono społeczności lokalnej, a mianowicie odbywały się spotkania w każdej gminie na zasadzie konsultacji społecznych (ilość spotkań w ramach potrzeb, min. 1 spotkanie w każdej gminie) celem wytykacji priorytetów i ustalenia ich hierarchii ważności. Konsultowanie jednak nie zaczyna się i nie kończy na spotkaniu z mieszkańcami i wysłuchaniu ich opinii, ale wymaga precyzyjnego zaplanowania uwzględniającego cele i tematy konsultacji, miejsce i czas, grupy docelowe, sposoby ich poinformowania, przygotowanie koniecznych materiałów i raportowania.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Rzeszpospolita
Polska

Program Regionalny
Fundusze Europejskie

- Parking w Konecku

Gmina Bądkowo

- Budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych
- Modernizacja świetlic wiejskich
- Rewitalizacja stawów

Gmina Zakrzewo

- Budowa świetlic wiejskich
- Zakup sceny zewnętrznej
- Budowa boiska wielofunkcyjnego
- Budowa ścieżek rowerowych

Gmina Raciążek

- Budowa placów zabaw
- Budowa ścieżek rowerowych
- Budowa boisk wielofunkcyjnych

Gmina Aleksandrów Kujawski

- Budowa ścieżek rowerowych, konnych i pieszych
- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości
- infrastruktura turystyczno-rekreacyjna
- przedsięwzięcia animacyjno-aktywizujące

Miasto Aleksandrów Kujawski

- Dom dziennego pobytu
- Świetlica dla młodzieży
- poprawa oferty kulturalnej
- Stacja rowerowa
- Kino letnie
- Remont sali widowiskowej MCK
- Rozwój spółdzielni socjalnej

Z uwagi na to iż w mieście Ciechocinek konsultacje nie odbyły się z uwagi na brak osób zainteresowanych nie posiadaliśmy propozycji mieszkańców co do zakresu przedsięwzięć.

Kolejnym etapem było opracowanie wniosków wynikających z analizy SWOT, a także opracowanie zebranych informacji związanych z potrzebami i oczekiwaniami rozwoju - określenie celów priorytetowych. Identyfikowaliśmy problemy i budowaliśmy drzewo problemów. W kontekście grup defaworyzowanych i w oparciu o wnioski z diagnozy określiliśmy główne problemy, na które napotykały grupy docelowe w rozwijaniu własnej aktywności. Dla zobrazowania relacji przyczynowo - skutkowych pomiędzy problemami opracowaliśmy diagram, nazywany drzewem problemowym, co również umożliwiło nam wyznaczenie problemu głównego. Drzewo problemów to obraz negatywny stanu na naszym obszarze i odwracając ten obraz otrzymujemy stan po zmianie jako pozytywną sytuację obszaru. Metoda ta pozwala na wskazanie głównego celu strategii oraz celów szczegółowych.

Podczas konsultacji społecznych również zostały określone zadania, jakie w ramach każdego z celów powinny być wykonane (metody – makieta projektowa, praca „ze ścianą”).

Kolejnym etapem tworzenia strategii komunikacyjnej było określenie wskaźników, ich wartość początkową i końcową. Grupa partycypacyjna określiła według jakich wskaźników będziemy oceniać realizację strategii oraz według jakich wartości będziemy oceniać stopień osiągnięcia wskaźników. Wskaźniki wyznaczone zostały w oparciu o wyniki badań, które mówiły nam o stopniu zainteresowania grup docelowych realizacją określonego rodzaju projektów. Wartość początkową wskaźnika określiliśmy po przeprowadzeniu ewaluacji ex-ante, a wartość docelową poprzez „wyobrażenie” wielkości zmian jakie nastąpią w wyniku realizacji strategii. Najlepszym sposobem, aby

potem określić stopień osiągnięcia celów strategicznych i wskaźników oddziaływania, będzie badanie ilościowe, za pomocą kwestionariusza ankietowego, przeprowadzone na reprezentatywnej grupie mieszkańców poszczególnych gmin tworzących LGD. Ankietowani poproszeni zostaną o odpowiedzi na pytania, które wcześniej zostaną precyzyjnie zaplanowane. Zaproponowane podejście jest zgodne z metodą badań socjologicznych, ponieważ indywidualne i subiektywne opinie są najbardziej przydatne do obiektywnego oglądu zjawisk i procesów społecznych.

W przypadku badania poziomu osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu, zostaną wzięte pod uwagę tylko przedsięwzięcia zrealizowane i zakończone, w celu przejrzystości i wiarygodności wyników. W przypadku niektórych wskaźników rezultatu, których nie da się jasno zweryfikować z zakończonego zadania wprowadzimy oświadczenie beneficjenta określające poziom osiągniętego wskaźnika rezultatu.

W kolejnych etapach tworzone zostały zasady wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru, które polegało na wykorzystaniu metody tabeli ewaluacji kryteriów i symulacji oceny przykładowego wniosku oraz zaproponowanych projektów zgłaszanych na konsultacjach. Kryteria wyznaczają zakres obszaru decyzji i stanowią podstawę dążenia do zobjektywizowania oceny.

Ostatnim procesem z wykorzystaniem metod partycypacyjnych jest proces monitoringu i ewaluacji, który opisany został w rozdziale XII "Monitoring i ewaluacja".

Każdy dokument strategiczny powinien zostać w tym momencie skonsultowany możliwie szeroko, w celu wprowadzenia ewentualnych zmian oraz wniosków. Wykorzystaliśmy w tym celu lokalne fora publiczne- strona internetowa, spotkania promocyjne dla mieszkańców. Ostatcznym etapem było opracowanie całości dokumentu i przedstawienie go do zatwierdzenia przez odpowiednie gremium. Wszystkie działania będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

III. Diagnoza – opis obszaru i ludności

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania (LGD) „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” funkcjonuje, jako organizacja pozarządowa wspierająca rozwój obszarów wiejskich, położonych na południu województwa Kujawsko - Pomorskiego, w powiecie aleksandrowskim.

Lokalna Grupa Działania, w ramach swojej działalności, podejmuje inicjatywy stymulujące rozwój gmin obszaru, zarówno w płaszczyźnie rozwoju gospodarczego, społecznego jak i kulturalnego. Dotyczy to również rozwoju turystyki oraz przedsiębiorczości.

Założeniem niniejszego badania jest określenie rozwoju potencjału społeczno- gospodarczego, intelektualnego oraz inwentaryzacja zasobów ludzkich obszaru LGD w latach 2009-2015. Realizacja Strategii to nie tylko osiągnięcie poszczególnych wskaźników i wydatkowanie środków finansowych na operacje, ale przede wszystkim wpływ działań realizowanych przez Lokalną Grupę Działania na rozwój całego obszaru. Badania i analizy obszaru pozwalają na znacznie skuteczniejsze działania podejmowane przez LGD oraz ciągłe doskonalenia tego obszaru.

Badanie zostało podzielone na dwie części. W pierwszej części dokonano analizy sytuacji społecznej, gospodarczej oraz demograficznej obszaru w okresie od 2006 do końca 2013 roku. Druga część opracowania obejmuje wyniki badań ilościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców omawianych gmin. Na podstawie zebranych kwestionariuszy ankietowych przeprowadzono analizę obszaru pod kątem potrzeb i oczekiwań mieszkańców LGD w świetle funkcjonowania LGD i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Analiza i badanie obszaru, którego zakres obejmuje:

- I. **Analiza potencjału gospodarczego, społecznego i intelektualnego obszaru LGD wraz ze wskazaniem trendów rozwojowych**
 - ❖ Ocena sytuacji gospodarczej, charakterystyka branż i rynku pracy.
 - ❖ Ocena kapitału społecznego, wskazanie problemów społecznych, skali wykluczenia społecznego.
 - ❖ Analiza potencjału intelektualnego i inwentaryzacja zasobów ludzkich obszaru LGD.
- II. **Analiza obszaru pod kątem potrzeb i oczekiwań mieszkańców LGD w świetle funkcjonowania LGD i realizacji LSR**
 - ❖ Poziom zadowolenia z życia na obszarach wiejskich, diagnoza głównych problemów.
 - ❖ Badanie poziomu zainteresowania sprawami lokalnymi i aktywności społecznej.
 - ❖ Badanie potrzeb i oczekiwań w zakresie: oferty kulturalnej, oferty spędzania wolnego czasu, potrzebnych inwestycji, zapotrzebowania na działania o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, integracyjnym, opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa publicznego, itp.

Metodologiczna koncepcja badania oparta została na zasadzie triangulacji źródeł danych oraz metod badawczych. Triangulacja metodologiczna stosowana jest. Polega ona na stosowaniu w ramach badania różnorodnych metod i technik badawczych. Przedmiotowe badanie zostało przeprowadzone w oparciu o:

- + triangulację źródeł danych – oznacza to, iż analizą zostały objęte zarówno dane zastane (analiza desk research) jak i dane wywołane, czyli uzyskane bezpośrednio w toku realizacji badania;
- + triangulację metod badawczych – oznaczającą połączenie w ramach jednego badania różnych metod badawczych. W trakcie realizacji przedmiotowego badania zastosowano bowiem metody badań ilościowych (badanie ankietowe) jak i jakościowych (wywiady, analiza desk research).

METODOLOGIA DOBORU PRÓBY W BADANIACH ANKIETOWYCH

⁶ opracowanie własne, na podstawie danych pozyskanych z GUS, www.stat.gov.pl
⁷ P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.

Zawsze należy przyjąć próbę nieco większą niż minimalna, ponieważ może zdarzyć się sytuacja, iż nie wszyscy ankietowani odpowiedzą na wszystkie pytania. Na etapie opracowywania planu badania ustalono zatem próbę ok. 400 osób, z którymi ankietrzy mieliby przeprowadzić wywiady.

Tabela nr 8: Liczebność próby

	Wariant I	Wariant II	Wariant III
Liczebność próby	381	657	1045
Wysokość błęd	0,05	0,05	0,03
Poziom ufnosci	95%	99%	95%
Dokładność oceny	wystarczająca	wysoka	Bardzo wysoka

W zależności od zakładanego poziomu ufnosci, wysokości błęd oraz dokładności oceny liczebność próby można określić w jednym z trzech wariantów, w których minimalna liczebność próby kształtuje się na poziomie 381 respondentów, maksymalna natomiast obejmuje 1045 osób. W literaturze przedmiotu wskazuje się, iż do badań ankietowych w zupełności wystarczające jest przyjęcie wariantu pierwszego.⁷

Tabela nr 7: Liczba mieszkańców objętych próbą.⁶

Nawa gminy	Ludność ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Niepełnoletni, do 18 roku życia
Nieszawa	1 975	1 019	956	340
Ciechońsk	10 791	5 910	4 881	1 553
Aleksandrów Kujawski (m)	12 515	6 554	5 961	2 267
Aleksandrów Kujawski (w)	11 621	5 858	5 763	2 430
Zakrzewo	3 597	1 804	1 793	667
Wąganiec	4 562	2 277	2 285	914
Raciążek	3 154	1 549	1 605	545
Koneck	3 259	1 630	1 629	623
Bądkowo	4 445	2 219	2 226	891
OGÓLEM	55 919	28 820	27 099	10 230

Oczywiście jest, iż nie ma możliwości technicznych, aby badaniu ankietowemu poddać wszystkich mieszkańców danego terenu, w tym przypadku obszaru LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”. Zgodnie z zasadami statystyki przyjmuje się, że wystarczy uwzględnić część mieszkańców (tzw. reprezentatywną próbę), aby móc sformułować wnioski dotyczące wszystkich mieszkańców (tzw. populacji) z wysokim prawdopodobieństwem tego, że wnioski te są prawidłowe. Należy jednak pamiętać, że aby próba owa mogła zostać uznana za reprezentatywną musi spełnić dwa podstawowe kryteria.

Po pierwsze musi być odpowiednio liczna, a po drugie istotny jest sposób doboru respondentów.

Liczebność próby ustalono na podstawie liczby mieszkańców poszczególnych gmin tworzących obszar LGD, zgodnie z danymi pozyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2013 roku. Od ogólnej liczby mieszkańców gminy odjęto osoby w wieku przedprodukcyjnym, czyli niepełnoletnich do 18 roku życia. Liczbę mieszkańców objętych próbą przedstawia poniższa tabela:

Aby próba była reprezentatywna istotna jest nie tylko jej liczebność ale także sposób doboru respondentów. Ze względu na ograniczenia wynikające z braku dostępu do bazy PESEL oraz adresów mieszkańców gminy (z powodu ochrony danych osobowych) zrezygnowano z metody doboru losowego, która to metoda zapewnia najbardziej dokładną i reprezentatywną próbę. Sposób doboru ankietowanych oparto na tzw. metodzie doboru kwotowego, w której grupy (kwoty jednostek) dobrano proporcjonalnie do pełnoletnich mieszkańców danej gminy z podziałem na płeć. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” cechuje się równomiernym rozkładem. W związku z powyższym liczbę respondentów z podziałem na płeć na etapie opracowywania planu badania określono w następujący sposób:

Nazwa gminy	Liczba pełnoletnich mieszkańców ogółem	Liczba respondentów	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Nieszawa	1 635	20	10	10
Ciechocinek	9 238	70	35	35
Aleksandrów Kujawski (m)	10 248	70	35	35
Aleksandrów Kujawski (w)	9 191	70	35	35
Zakrzewo	2 930	30	15	15
Waganiec	3 648	40	20	20
Raciążek	2 609	30	15	15
Koneck	2 636	30	15	15
Bądkowo	3 554	40	20	20
Ogółem	45 689	400	200	200

Tabela nr 9: Liczba respondentów z podziałem na płeć.

ZAŁĄCZNIKIEM DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU JEST ANALIZA OBSZARU POD KĄTEM POTRZEB I OCZEKIWAŃ MIESZKAŃCÓW LGD W ŚWIETLE FUNKCJONOWANIA LGD I REALIZACJI LSR

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO BADANIEM

Klimat:

Warunki klimatyczne związane są w dużym stopniu z położeniem geograficznym, to właśnie z niego wynika swoistość regionu. W zależności od umiejscowienia regionu kształtują się uwarunkowania przyrodnicze, a także klimatyczne obszaru. Wysokie wzniesienia nad poziom morza, przy znacznych wysokościach względnych, dodatkowo wyodrębniona rzeźba terenu decydują o różnorodności zjawisk klimatycznych.

Klimat panujący na omawianym obszarze jest niezwykle istotny z punktu widzenia miejscowości uzdrowiskowych zlokalizowanych na terenie powiatu. Klimat nizinny, łagodnie odczuwany jest przez organizm człowieka, przebywanie w takich warunkach zaleca się osobom tkliwym na silniejsze bodźce klimatyczne.

Zasoby wodne:

Wisła jest rzeką stanowiącą ogromne znaczenie pod względem przyrodniczym, gospodarczym i hydrograficznym dla powiatu (stanowi jego wschodnią granicę). Do Wisły uchodzi większość znaczących rzek regionu. W jej obrębie rozwinęły się zakłady przemysłowe, stanowiące zagrożenie punktu widzenia zanieczyszczeń. Na podstawie badań przeprowadzonych nad jakością wód, Wisła na odcinku od Nieszawy do Chełmna nie odpowiada normom, przez wzgląd na zanieczyszczenia azotem azotynowym. Pozostałe odcinki rzeki na trasie Włocławek – Nieszawa oraz powyżej Chełmna do granic województwa (94,3 km) zakwalifikowano do klasy III ze względu na przewodnictwo elektrolityczne oraz azot azotynowy, pozostałe analizowane parametry mieściły się w I i II klasie czystości. W zakresie bakteriologicznym przekroczenie akceptowalnych norm zanotowano w obszarach Nieszawy. W drugiej połowie roku wzrastał poziom zanieczyszczenia Wisły, powodem był nietypowo niski stan wód. Wzrosło stężenie substancji rozpuszczonych mineralnych, a zwłaszcza chlorków.

Lewobrzeżny dopływ Wisły, stanowi rzeka **Tążyna** (łącząca się z Wisłą na terenie gminy Aleksandrów Kujawski). Wypływa z mokradeł zwanych Błotami Ostrowskimi. Do Tążyny wpadają drobne ciekły o dość głęboko wciętych dolinach i o uregulowanych korytach. Głównym źródłem zanieczyszczeń rzeki są ścieki z Aleksandrowa

Kujawskiego, na jakość wód wpływają także spływające okolicznych pól i łąk. Fragment cieką powyżej Aleksandrowa Kujawskiego zakwalifikowano do III klasy czystości rzek, skazanie bakteriologiczne stwierdzono poniżej Aleksandrowa Kujawskiego.

W południowej części obszaru przebiega **kanal Bachorze**, który uchodzi do jeziora Gopło w Kruszwicy. Zlewnia kanału jest intensywnie wykorzystywana rolniczo.

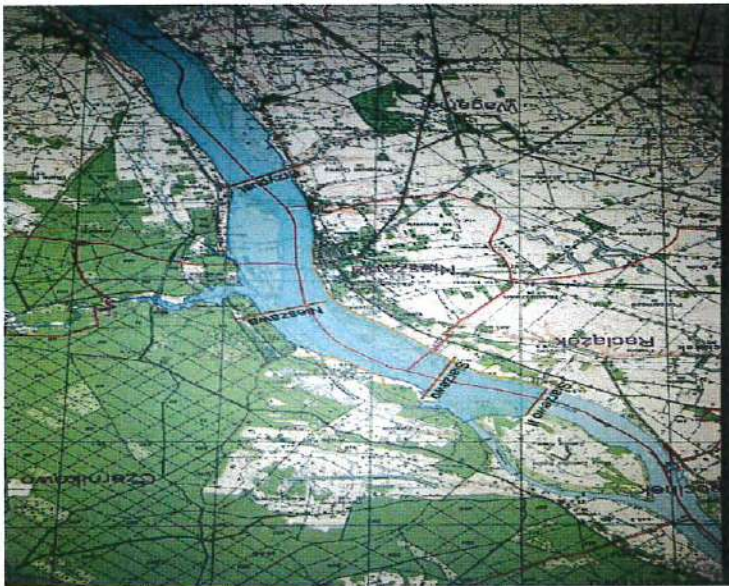
Mała liczebność **jezior** na terenie skutkuje niewielkim urozmaicheniem rzęby terenu. Jeden z większych zbiorników tego typu usytuowany jest w Ostrowasie (południowo-wschodnia część gm. Aleksandrow Kujawski), mniejszy z kolei w Służewie, powierzchnioowo zajmujący 4,7 ha.

Sztuczne zbiorniki wodne (stawy) w wielu przypadkach wysychają – z uwagi na niewłaściwie przeprowadzone prace melioracyjne i odwodnienie terenu. Niewielka ilość opadów związana jest również z wpływem tamy na Wisłę (we Włocławku) oraz znajdującego się w jej sąsiedztwie zalewu, w okolicach którego skupia się większość opadów⁸.

Odnawialne źródła energii:

Słońce, wiatr, wody płynące, ciepło geotermalne i biomasa to rodzaje odnawialnych źródeł energii. W powiecie Aleksandrowskim nie korzysta się z tego typu źródeł.

W 2020 roku na rzece Wisłę w okolicach Nieszawy, planowane jest rozpoczęcie budowy zapory i zbiornika wodnego, dając tym samym możliwość wykorzystania energii wody płynącej. Realizacja tego celu z pewnością wpłynie na rozwój regionu.

Mapa nr 3: Potencjalne lokalizacje stopnia wodnego na Wisłę poniżej Włocławka.

Struktura lasów

⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bądkowo

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Aleksandrow Kujawski

⁹ Źródło: http://www.miastocieczhocinek.com/pl,news2,tama_dopiero_w_2020r,1460.html

Wykres 2: Struktura użytkowania gruntu ¹⁰.

Na podstawie przedstawionej powyżej struktury użytkowania gruntu, możemy zaobserwować, iż w strukturze dominują użytki rolne i stanowią 82% powierzchni powiatu. Zdecydowana większość gmin wiejskich powiatu aleksandrowskiego charakteryzuje się niską lesistością (na poziomie kilku procent powierzchni). Najwyższy udział użytków rolnych (96%) i jednocześnie najniższy poziom użytków leśnych (1%) zanotowano w Gminie Bądkowo. W gminie miejskiej Aleksandrów Kujawski z kolei zarejestrowano największy obszar użytków leśnych. W składzie gatunkowym lasów dominuje sosna; zdecydowanie rzadziej występuje modrzew, świerk oraz drzewostany liściaste. Zważywszy na niską lesistość, istotne znaczenie przyrodnicze pełnią parki wiejskie (np. Służewo, Koneck) – stanowiące ostoję ptactwa i wielu gatunków zwierząt.

Ochrona przyrody

Podstawę prawną ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo i krajobrazowo stanowi ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dziennik Ustaw Nr 92 z 2004 r., poz. 880). Zgodnie z ustawą – ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, w szczególności: dziko występujących roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunkowo chronionych roślin lub zwierząt, przyrody nieożywionej, krajobrazu oraz zieleni.

Przez obejmowanie zasobów przyrody i jej składników różnymi formami ochrony, realizowane są cele ochrony przyrody. W myśl ustawy formami ochrony są: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, tworząc krajowy system obszarów chronionych. Tworzenie form ochrony przyrody sprzyja rozwojowi fauny i flory.

Na terenie powiatu aleksandrowskiego udokumentowano następujące formy ochrony przyrody:

¹⁰ Opracowanie własne

POMNIKI PRZYRODY			
Gmina	Lokalizacja	Liczba	Przedmiot ochrony
Aleksandrów Kujawski	Shuzewo	6 szt.	Lipa
Aleksandrów Kujawski	Shuzewo	2 szt.	Dąb
Aleksandrów Kujawski	Park Zespołu Szkół ogrodnich w Aleksandrowie Kuj.	11 szt.	Dąb
Aleksandrów Kujawski	Park Zespołu Szkół ogrodnich w Aleksandrowie Kuj.	1 szt.	Lipa
Ciechocinek	Przy kortce tenisowym w parku	1 szt.	dąb szypułkowy
gmina miejska	zdrojowym		
Koneck	Chromowola	1 szt.	Dąb
gmina wiejska	Zapuszek	1 szt.	Dąb
Raciążek	Podole	1 szt.	dąb szypułkowy
gmina wiejska	Waganięc		
gmina wiejska	Sierzehowo	1 szt.	platan klonolistny
Zakrzewo	Sędzin – park wiejski	2 szt.	platan klonolistny
gmina wiejska			

Tabela 10: Pomniki przyrody w powiecie aleksandrowskim¹¹

Obszar chronionego krajobrazu - „Nizina Ciechocińska”

Obszar od prawego brzegu Wisły o powierzchni całkowitej 36 814 ha. Zatwierdzony uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku Nr XX/92/83 z dnia 15 czerwca 1983 roku (Dz. Urz. Woj. Włocławskiego Nr 3 poz. 22). Teren ten objęty został ochroną w celu zachowania nadwieloletniego krajobrazu posiadającego cechy zbliżone do naturalnych oraz niepowtarzalnych walorów mikroklimatycznych Ciechocinka i jego najbliższych okolic.

Użytki ekologiczne

W celu ochrony kompleksów łąkowo-bagiennych nad rzeką Tążyną, tereny te o powierzchni 13 ha, uznane zostały za użytki ekologiczne. Stanowią również bardzo wartościowy przyrodniczo element przyrody, godny ochrony również, jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy, usytuowany w Gminie Aleksandrów Kujawski.

Lp.	Lokalizacja wg ewid. pow., obręb, działka ewid.	Lokalizacja wg ewid. pow., obręb, działka ewid.	Pow. /ha/ gruntów	Kategoria
1.	Pieczenia	Rozno - Parcele	1,43	PsV - Pastwisko
2.	Pieczenia	Rozno - Parcele	0,14	ŁV - Łąka
3.	Pieczenia	Rozno - Parcele	0,79	ŁV - Łąka
4.	Pieczenia	Rozno - Parcele	0,64	ŁV - Łąka
5.	Pieczenia	Rozno - Parcele	0,10	ŁV - Łąka
6.	Pieczenia	Rozno - Parcele	1,02	ŁV - Łąka
7.	Pieczenia	Rozno - Parcele	0,56	PsV - Pastwisko
8.	Pieczenia	Rozno - Parcele	4,24	PsV - Pastwisko
9.	Popioły	Rozno - Parcele	0,20	Bagno
10.	Popioły	Rozno - Parcele	0,61	ŁV - Łąka
11.	Popioły	Rozno - Parcele	1,02	ŁV - Łąka
12.	Popioły	Grabie	2,24	Bagno
		Ogółem:	12,99	

Tabela 11: Użytki ekologiczne w Gminie Aleksandrów Kujawski¹²

¹¹ Opracowanie własne, na podstawie: „Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011” oraz „Program Ochrony Środowiska gmina Raciążek 2014-2021”
¹² Źródło: Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011

Rezerwat florystyczny „Ciechocinek”

Rezerwat częściowy o powierzchni 1,88 ha, zakładający możliwość prowadzenia zabiegów w celu zachowania gatunków chronionych. Celem jego utworzenia była ochrona słonorośli - wyodrębniono 10 gatunków: soliród zielny, aster solny, świbka morska, sit Gerarda, sit żabi, solanka kolczysta, muchotrzew solniskowy, komonica skrzydlatostrąkowa. Rezerwat uruchomiony został, na skutek bezpośredniego i pośredniego wpływu człowieka, po unieruchomieniu basenu solankowego nastąpiła jego utrata zdolności do utrzymania roślin¹³.

Ekologia

Wzrasta znaczenie postaw proekologicznych dla procesów wytwórczych i zachowań obywateli, które powoduje narastające oczekiwania konsumentów, co do tego, że produkcja nie będzie szkodziła przyrodzie, a produkty nie niszczą środowiska. Brane są pod uwagę następujące czynniki: rodzaj użytych surowców z uwagi na ich oddziaływanie i możliwość wtórnego przerobu, ograniczenia prawne dla procesów produkcji przemysłowej, przetwórstwa rolnego, rolnictwa; postulat zrównoważonego rozwoju.

Ludność obszaru

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zamieszkuje, według danych dostępnych na dzień 31.12.2013 r., 55 919 osób. Warto zauważyć, iż od momentu przystąpienia do terenu objętego LSR miasta Ciechocinek oraz Aleksandrów Kujawski liczba ludności zamieszkująca tereny miejskie i wiejskie charakteryzuje się dosyć równomiernym rozkładem. Spośród ogólnej liczby mieszkańców 54,79% to mieszkańcy gmin wiejskich, a 45,21% - gmin miejskich. Dane zamieszczone w tabeli nr 2 wskazują, iż po przejściowym wzroście liczby mieszkańców który wystąpił w 2010 roku, w roku 2013 nastąpił ponowny spadek liczby osób zamieszkujących analizowany obszar. Wyjątkiem jest tu gmina wiejska Aleksandrów Kujawski, w której liczba mieszkańców systematycznie wzrasta. Jest to zapewne związane ze zjawiskiem suburbanizacji, czyli rozwoju stref podmiejskich.

Nazwa gminy	2006	2010	2013
Nieszawa	2 021	2 024	1 975
Ciechocinek	10 792	10 944	10 791
Aleksandrów Kujawski	12 343	12 652	12 515
Razem gminy miejskie	25 156	25 620	25 281
Aleksandrów Kujawski	11 021	11 411	11 621
Zakrzewo	3 658	3 689	3 597
Waganiec	4 457	4 556	4 562
Raciążek	3 129	3 180	3 154
Koneck	3 428	3 373	3 259
Bądkowo	4 650	4 512	4 445
Razem gminy wiejskie	30 343	30 721	30 638
Razem obszar objęty LSR	55 499	56 341	55 919

Tabela 12: Liczba ludności zamieszkująca obszar objęty LSR¹⁴

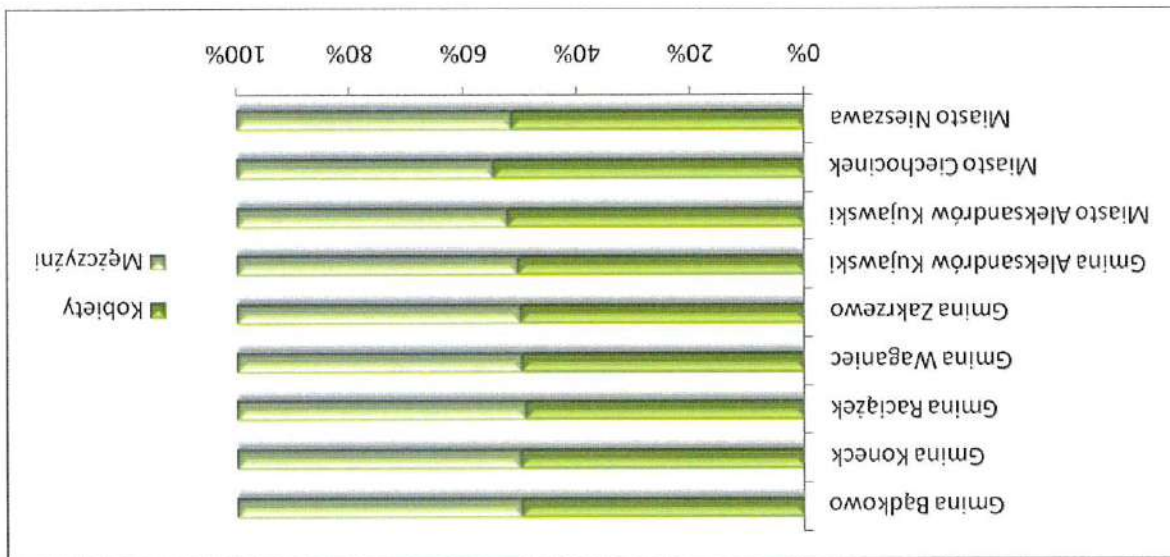
Na poniżej zamieszczonym wykresie przedstawiono zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych gminach w latach 2006-2013.

¹³ Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011
Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ciechocinka na lata 2007 - 2013

¹⁴ opracowanie własne

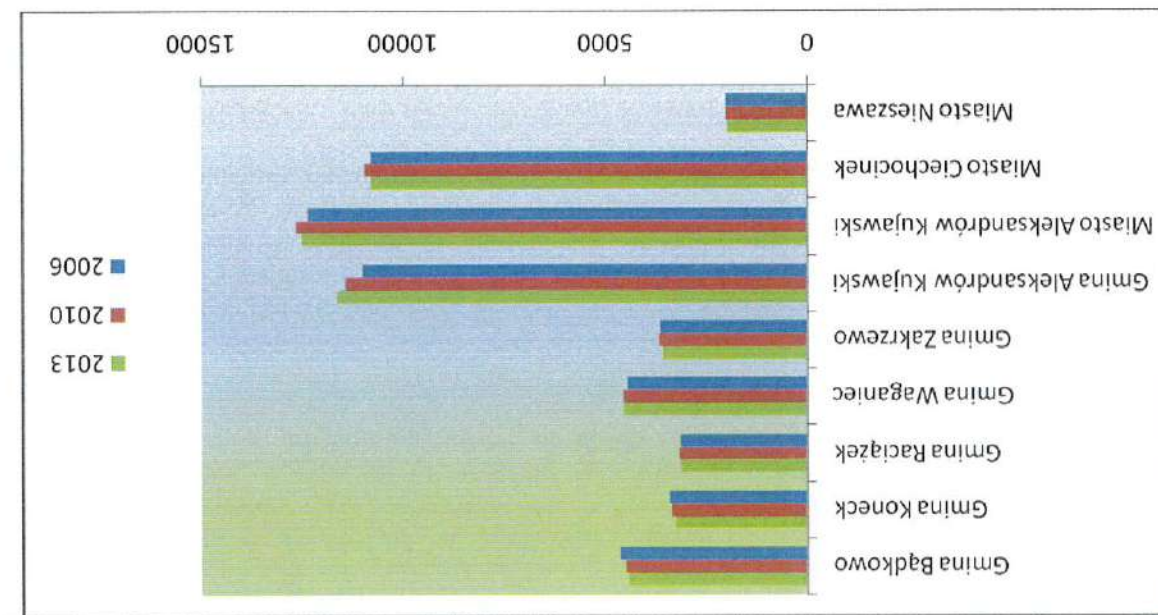
Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju według danych dostępnych na ostatni dzień 2013 roku zamieszkuje 28 820 kobiet (51,54%) oraz 27 099 mężczyzn (48,46%). Ten równomierny rozkład ze względu na płeć zostaje zachowany zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich. Szczegółowe dane dotyczące liczby kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy zamieszczono w tabeli nr 3.

Wykres 4: Podział ludności ze względu na płeć według stanu na 31.12.2013 r.¹⁶

Podział ludności zamieszkującej badany obszar ze względu na płeć charakteryzuje się bardzo równomiernym rozkładem i przedstawia się w sposób zaprezentowany na poniższym wykresie.

Wykres 3: Ludność w poszczególnych gminach tworzących obszar LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”¹⁵

Nazwa gminy	Kobiety	%	Mężczyźni	%
Nieszawa	1 019	51,59	956	48,41
Ciechocinek	5 910	54,77	4 881	45,23
Aleksandrów Kujawski	6 554	52,37	5 961	47,63
Razem gminy miejskie	13 483	53,33	11 798	46,67
Aleksandrów Kujawski	5 858	50,41	5 763	49,59
Zakrzewo	1 804	50,15	1 793	49,85
Waganiec	2 277	49,91	2 285	50,09
Raciążek	1 549	49,11	1 605	50,89
Koneck	1 630	50,02	1 629	49,98
Bądkowo	2 219	49,92	2 226	50,08
Razem gminy wiejskie	15 337	50,06	15 301	49,94
Razem obszar objęty LSR	28 820	51,54	27 099	48,46

Tabela 13: Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.¹⁷

Obszar LSR cechuje się bardzo zróżnicowaną gęstością zaludnienia. Wskaźnik ludności na 1 km² kształtuje się bowiem w szerokim przedziale od 47 do 1731 osób/km², przy gęstości zaludnienia dla województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącego 117 osób/km². Na takie znaczące zróżnicowanie zasadniczy wpływ wywarło przyłączenie się do LGD gminy miejskiej Aleksandrów Kujawski oraz Ciechocinka. Przedtem wskaźnik gęstości zaludnienia wahał się w granicach ok. 50 – 200 osób/km². Najgęściej zaludnione jest miasto Aleksandrów Kujawski oraz Ciechocinek, a najmniej gmina Koneck i Zakrzewo.

Szczegółowe dane dotyczące gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach zamieszczono na wykresie nr 5.

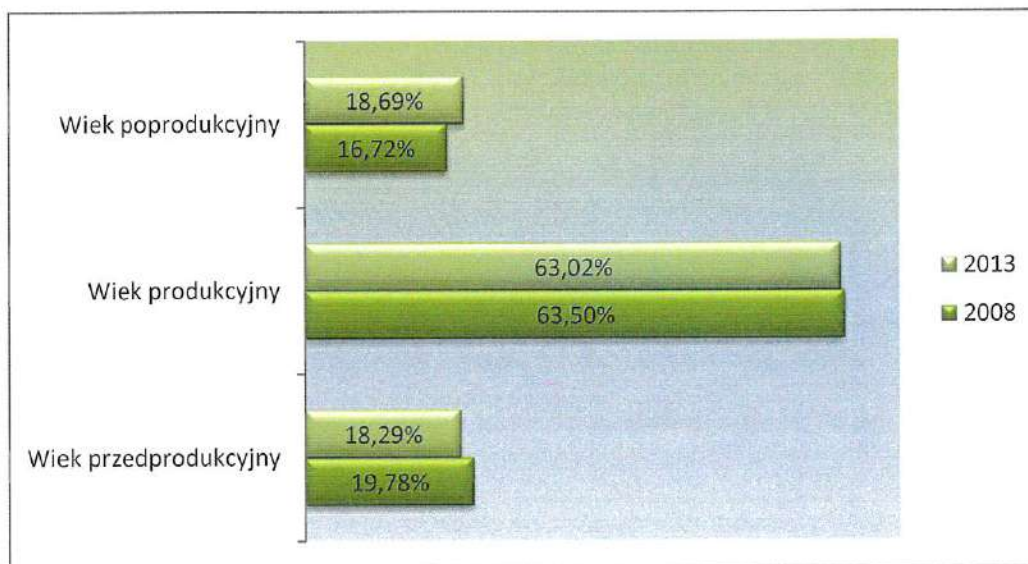
¹⁷ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Bądkowo	957	21,14	891	20,04	2783	61,49	2756	62,00	786	17,37	798	17,95
Razem gminy wiejskie	6602	21,85	6070	19,81	19139	63,33	19606	63,99	4478	14,82	4962	16,20
Razem obszar objęty LSR	10955	19,78	10230	18,29	35164	63,50	35235	63,02	9254	16,72	10454	18,69

Tabela 14: Szczegółowe dane dotyczące ekonomicznych grup wiekowych w poszczególnych gminach¹⁹

Przyglądając się danym zamieszczonym w tabeli numer 14 widać wyraźnie, iż trend ogólny na całym obszarze objętym LSR charakteryzuje się spadkiem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, a wzrostem liczby osób w wieku określanym jako poprodukcyjny. Jest to zjawisko wysoce niepokojące, ponieważ świadczy o procesie starzenia się społeczeństwa oraz zapowiadające trudności na rynku pracy i ubezpieczeń społecznych. Zauważyć można, że nieco lepsza sytuacja występuje na terenach wiejskich. W tym przypadku bowiem, podobnie jak w przypadku obszarów miejskich, stwierdzono w latach 2008 – 2013 spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak zauważyć, iż w przypadku gmin wiejskich wystąpił także wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym, co jest pozytywnym zjawiskiem demograficznym. Sytuacja taka nastąpiła w gminie Zakrzewo, Koneck i Bądkowo. Generalną tendencję dla całego obszaru objętego LSR przedstawiono graficznie na poniższym wykresie.

Patrząc na strukturę wieku mieszkańców powiatu aleksandrowskiego zaobserwować można stopniowy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, kosztem spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym. Obserwowany do 2010 roku wzrost liczby oraz odsetka osób w wieku produkcyjnym uwarunkowany był zasileniem tej grupy wieku na początku analizowanego okresu przez wyż demograficzny z połowy lat 80. i początku 90. XX wieku oraz pozostawianiem w niej osób urodzonych w trakcie dwóch wcześniejszych wyżów demograficznych – powojennego oraz jego echa (lata 70. XX wieku). Od 2010 roku zarówno liczba, jak i udział osób w tej grupie wieku spada. Według prognoz GUS, opisane powyżej trendy utrzymają się co najmniej do 2035 roku – przy wzroście odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, spadać będzie udział ludności w wieku przed- i produkcyjnym. Oznacza to proces starzenia się społeczeństwa w powiecie aleksandrowskim.

Wykres 6: Zmiany liczby ludności w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych dla całego obszaru objętego LSR.²⁰

¹⁹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

²⁰ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Liczba osób bezrobotnych w 2013 r. wyniosła 5 049, z czego 49% to kobiety. W grupie mieszkańców pozostających bez pracy przeważały osoby pozostające bez pracy przez okres poniżej roku. Długotrwale bezrobotni stanowili 43% ludności obszaru pozostającej bez zatrudnienia. 65% wszystkich bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Najwięcej osób pozostających bez pracy to osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata. Szczegółowe zestawienie obrazuje Tabela nr 16.

Tabela 15: Zmiana liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 roku w porównaniu do roku 2013.²¹

Nazwa gminy	Bezrobotni zarejestrowani 2008 r. (osoba)	Bezrobotni zarejestrowani 2013 r. (osoba)	Zmiana (osoba)
Nieszawa	91	253	+68
Ciechońnek	277	733	+157
Aleksandrów Kujawski	549	1196	+194
Razem gminy miejskie	917	2182	+419
Aleksandrów Kujawski	472	1157	+322
Zakrzewo	112	309	+89
Waganiec	167	478	+174
Raciążek	94	272	+90
Koneck	102	324	+120
Bądkowo	146	327	+101
Razem gminy wiejskie	1093	2867	+896
Razem obszar objęty LSR	2010	5049	+1315
Kobiety	1724	3734	
Mężczyźni	1971	2489	
Ogółem	1452	2560	
Kobiety	1002	1108	
Mężczyźni	1074	1108	
Ogółem	153	156	
Kobiety	137	154	
Mężczyźni	235	243	
Ogółem	88	152	
Kobiety	80	175	
Mężczyźni	204	164	
Ogółem	182	160	
Kobiety	137	160	
Mężczyźni	304	235	
Ogółem	108	156	
Kobiety	108	156	
Mężczyźni	363	583	
Ogółem	472	1157	
Kobiety	453	585	
Mężczyźni	1763	1108	
Ogółem	185	136	
Kobiety	117	136	
Mężczyźni	117	136	
Ogółem	94	253	
Kobiety	94	253	
Mężczyźni	185	253	
Ogółem	185	253	

Analizując dane dotyczące liczby osób w poszczególnych grupach wiekowych należy pamiętać, iż do ludności w wieku produkcyjnym zalicza się nie tylko osoby wykonujące pracę przynoszącą dochód, *ale również bezrobotnych*. Zmiany liczby ludności w tej grupie ekonomicznej mają zatem odzwierciedlenie w sytuacji na rynku pracy. Na obszarze powiatu aleksandrowskiego, czyli na terenie objętym LSR, występuje bardzo niekorzystne zjawisko demograficzne polegające na spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób bezrobotnych. W tabeli zamieszczonej poniżej przedstawiono dane dotyczące zarejestrowanych bezrobotnych z podziałem na pięć w poszczególnych gminach tworzących LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.

Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Kujawsko-Pomorskie

Krajowa Agencja Wpływu
Polska

Europejskie
Program Regionalny

GMINA	Liczba osób bezrobotnych			Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy		Bezrobotni wg wykształcenia					Bezrobotni wg wieku				
	ogółem	mężczyźni	kobiety	Do roku	Pow. roku	wyższe	Policealne i zawodowe	Srednie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej	18-24	25-34	35-44	45-54	Pow. 55
Aleksandrów Kujawski miasto	1196	585	611	694	502	87	201	153	403	352	197	339	268	216	176
Aleksandrów Kujawski gm. wiejska	1157	583	574	665	492	55	204	109	404	385	234	358	238	218	109
Bądkowo	327	152	175	184	143	34	74	37	106	76	74	114	68	44	27
Ciechocinek	733	387	346	426	307	68	132	80	222	231	98	191	156	150	138
Konec	324	164	160	186	138	18	60	33	116	97	81	82	70	55	36
Nieszawa	253	136	117	132	121	13	24	36	94	86	32	66	62	55	38
Raciążek	272	154	118	154	118	22	47	28	90	85	72	74	63	42	21
Wąganiec	478	243	235	274	204	18	72	49	175	164	11570	132	99	82	50
Zakrzewo	309	156	153	173	136	20	66	24	110	89	70	104	61	48	26
RAZEM LGD	5049	2 560	2 489	2 888	2 161	335	880	549	1 720	1 565	973	1 460	1 085	910	621
KUJAWSKO - POMORSKI E	150 145	69 143	81 002	90 189	59 956	11 777	29 079	14 703	46 478	48 108	29 139	42 248	31 876	28 280	18 602
POLSKA	2 157 883	1 058 427	1 099 456	1 330 803	827 080	258 815	476 074	228 802	605 664	588 528	401 037	613 563	435 364	403 014	304 905

Tabela 16: Liczba osób bezrobotnych wg płci, wieku, wykształcenia i czasu pozostawania bez pracy w 2013 r.²²

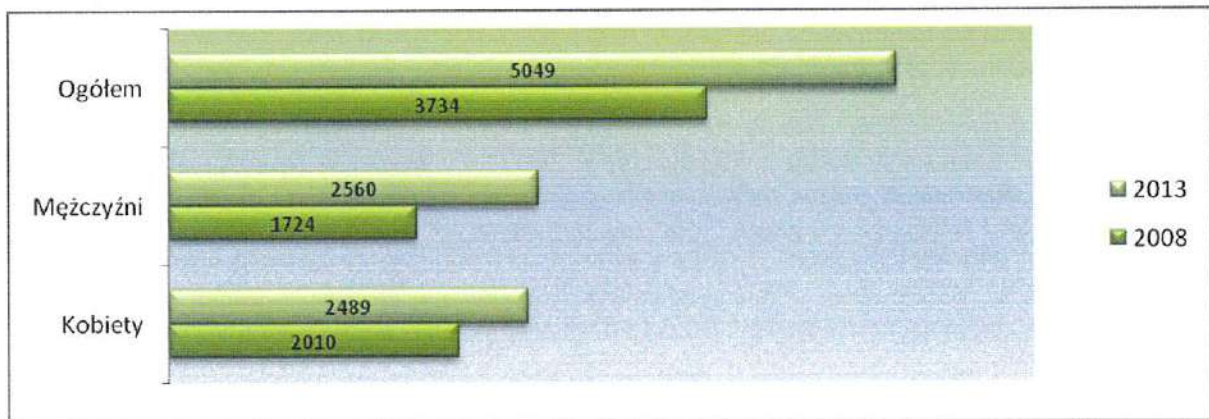
²² Opracowanie na podstawie danych WUP oraz projektu Strategii ORSG

Wykluczenie zawodowe wiąże się z nierównymi szansami na rynku pracy określonych grup ludności, które potencjalnie napotykać na większe bariery przy znajdowaniu zatrudnienia i utrzymaniu go. Wykluczenie zawodowe dotyka przede wszystkim osób w określonych grupach wieku (młodych, bez doświadczenia zawodowego lub po 50 roku życia, mniej skłonnych do zmiany kwalifikacji), osób, które przez dłuższy czas pozostają bez pracy (np. kobiety po urlopach macierzyńskich i wychowawczych), niepełnosprawnych, czy też o niskim poziomie wykształcenia.

W roku 2013 długotrwale bezrobotni stanowili ponad 42 % , a bezrobotni do 34 roku życia aż 48 % ogółu osób bezrobotnych.

Wzrost liczby osób bezrobotnych w roku 2013 w stosunku do roku 2008 stwierdzono we wszystkich gminach zarówno miejskich, jak i wiejskich. Nie stwierdzono również znaczących różnic ze względu na płeć.

Zarówno bowiem wśród kobiet jak i wśród mężczyzn wzrósł poziom bezrobocia w badanym okresie, co zaprezentowano graficznie na wykresie nr 7.

Wykres 7: Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2008-2013 z uwzględnieniem płci.²³

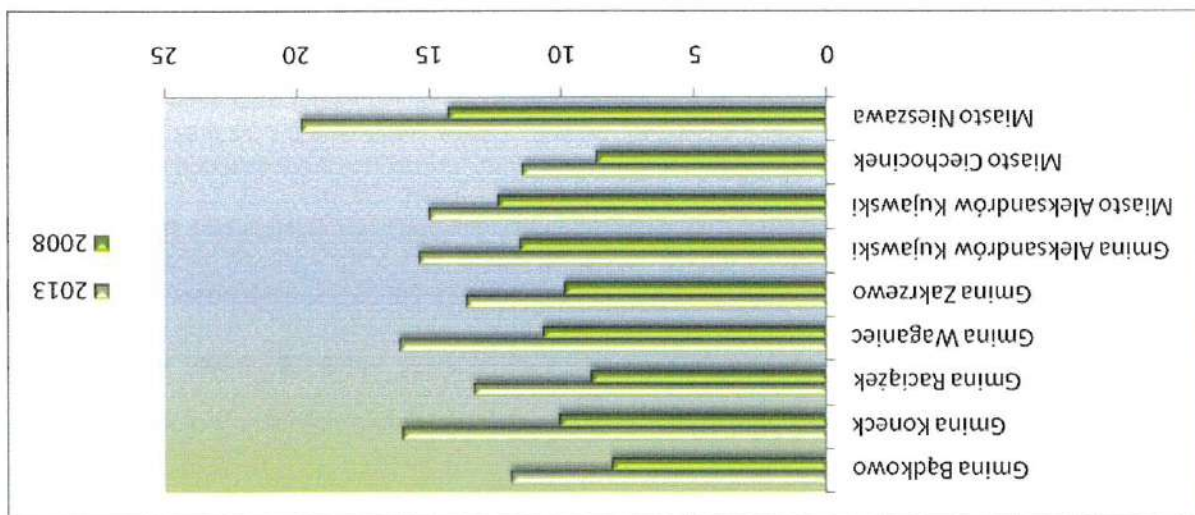
Stopa bezrobocia na terenie działania LGD w roku 2013 wynosiła **24,2%**. Była ona znacznie wyższa od stopy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim (18,1%) oraz w kraju (13,4%). Należy zauważyć, że w latach 2004-2013 najniższą stopę bezrobocia odnotowano w roku 2008 (16,8%). Był to czas stosunkowo dobrej koniunktury gospodarczej, tworzenia nowych stanowisk pracy zarówno w Polsce, jak i na świecie. Niestety kryzys globalny, zarówno w Polsce, jak i na świecie spowodował ogólne pogorszenie sytuacji ekonomicznej.

Jak już wspomniano we wcześniejszej części niniejszego opracowania do ekonomicznej grupy wiekowej określanej jako „produkcyjna” zalicza się nie tylko osoby czynne zawodowo, ale również pozostające bez pracy. W celu poprawnej oceny zjawisk demograficznych zachodzących na danym obszarze należy zatem wziąć pod uwagę udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, czyli wśród kobiet w wieku 18 – 59 lat oraz wśród mężczyzn w przedziale wiekowym 18 – 64 lata. Dane takie dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zamieszczono w tabeli nr 7.

²³ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Bardzo dobrym wskaźnikiem określającym poziom zatrudnienia, jest wskaźnik zatrudnienia. Wskaźnik ten określa, jaki odsetek ludności w wieku od 15. do 64. roku życia pracuje zawodowo. W Polsce wynosił on w 2013 roku 50,20 %, podczas gdy średnia w całej Unii Europejskiej wyniosła 64,2%. Zgodnie z Europejską Strategią Zatrudnienia, do 2020 wskaźnik zatrudnienia w UE powinien wynieść 75%.

Wykres 8: Porównanie udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w latach 2008-2013.²⁵

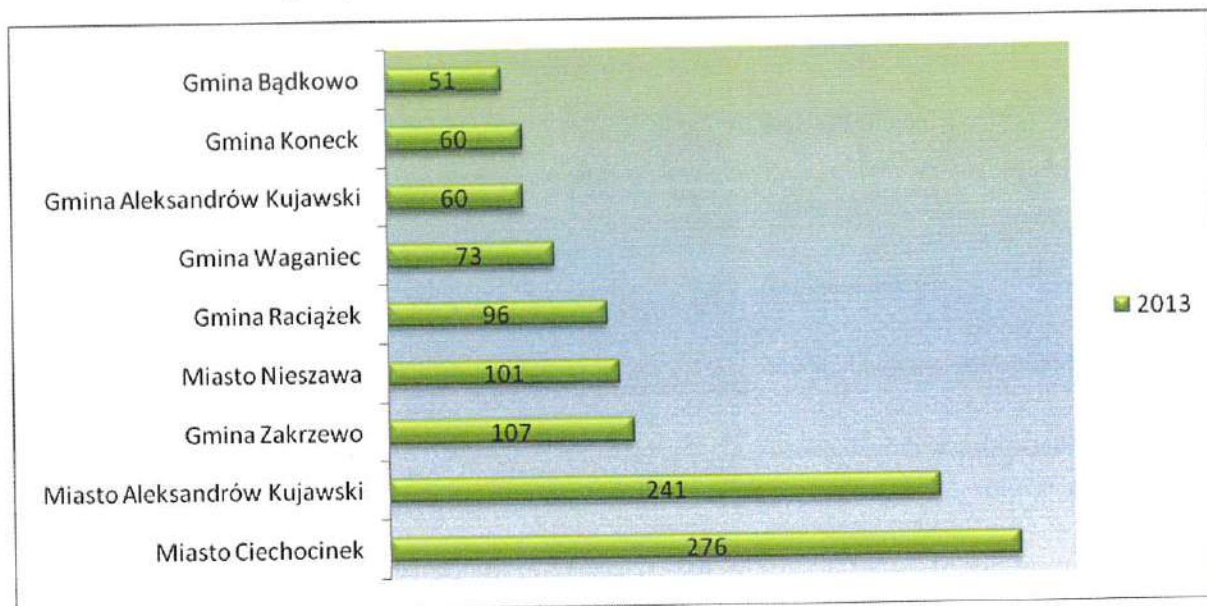

We wszystkich gminach tworzących obszar objęty LSR nastąpił wyraźny wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Udział bezrobotnych w ludności w 2013 roku wzrósł w stosunku do roku 2008 na całym analizowanym terenie. Największy wzrost stwierdzono w gminie Koneck, bo aż o prawie 6 punktów procentowych, a w gminie Nieszawa oraz Waganiec – o ponad 5 punktów procentowych. Najlepsza sytuacja występuje natomiast na terenie miasta Ciechocinek oraz Aleksandrów Kujawski, gdzie omawiany parametr wzrósł w badanym okresie o nieco ponad 2,5 punktu procentowego. Zmianę udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym a latach 2008-2013 we wszystkich gminach tworzących obszar LGD przedstawiono na poniższym wykresie.

Tabela 17: Zmiana udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w roku 2013 w stosunku do roku 2008 z uwzględnieniem podziału na płeć.²⁴

Nazwa gminy	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2008 r. (%)		Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r. (%)		Zmiana (punkt procentowy)
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Ogółem	
Nieszawa	14,6	13,9	14,3	19,6	+5,5
Ciechocinek	8,2	9,2	8,7	11,0	+2,8
Aleksandrów Kujawski	13,7	11,1	12,4	15,8	+2,6
Aleksandrów Kujawski	13,8	9,6	11,6	16,3	+3,8
Kujawski	10,9	9,0	9,9	15,2	+3,7
Zakrzewo	12,5	9,0	10,7	17,4	+5,4
Waganiec	9,9	7,9	8,9	13,1	+4,4
Raciążek	11,6	8,9	10,1	17,5	+5,9
Koneck	11,5	5,3	8,1	14,3	+3,8
Bądkowo	11,5	5,3	8,1	14,3	+3,8

Na badanym obszarze najwyższą wartość wskaźnika zatrudnienia, osiągnięto w gminie miejskiej Ciechocinek oraz Aleksandrów Kujawski, a najniższy w gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski, Koneck oraz Bądkowo. Wskaźnik zatrudnienia mierzony za pomocą liczby pracujących na 1000 ludności przedstawiono poniżej.

Wykres 9: Wskaźnik zatrudnienia w poszczególnych gminach tworzących obszar objęty LSR.²⁶

Pomoc społeczna

Ubóstwem określa się niemożność osiągnięcia minimalnego standardu życiowego. Pojęcie ubóstwa wiąże się z negatywnymi zjawiskami, takimi jak bezrobocie, bezdomność, niski poziom wykształcenia, nadmierne zadłużenie rodzin, alkoholizm, etc. Przyjęcie ustawowej granicy ubóstwa pozwala na wskazanie grupy osób uprawnionych do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej. Wsparcie udzielane jest gospodarstwom domowym, które samodzielnie nie potrafią poradzić sobie z ww. problemami.

Analizie poddano dane dotyczące pomocy społecznej dostępne na koniec roku 2008 oraz 2013. Nie stwierdzono istotnych różnic pomiędzy obszarami typowo wiejskimi, a terenami miejskimi. Niewielki spadek liczby osób objętych pomocą społeczną zaobserwowano na terenie gminy Nieszawa oraz Zakrzewo. Znaczną poprawę badanego parametru stwierdzono natomiast w przypadku gminy wiejskiej Koneck oraz Bądkowo. W pierwszej z nich bowiem w 2008 roku ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało aż 38,9% ludności, a w 2013 roku już tylko 22,3%. Również w gminie Bądkowo spadła liczba osób objętych pomocą społeczną z 18,9% do 9,8%. Na wykresie nr 10 przedstawiono w formie graficznej zmianę liczby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w poszczególnych gminach tworzących obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju.

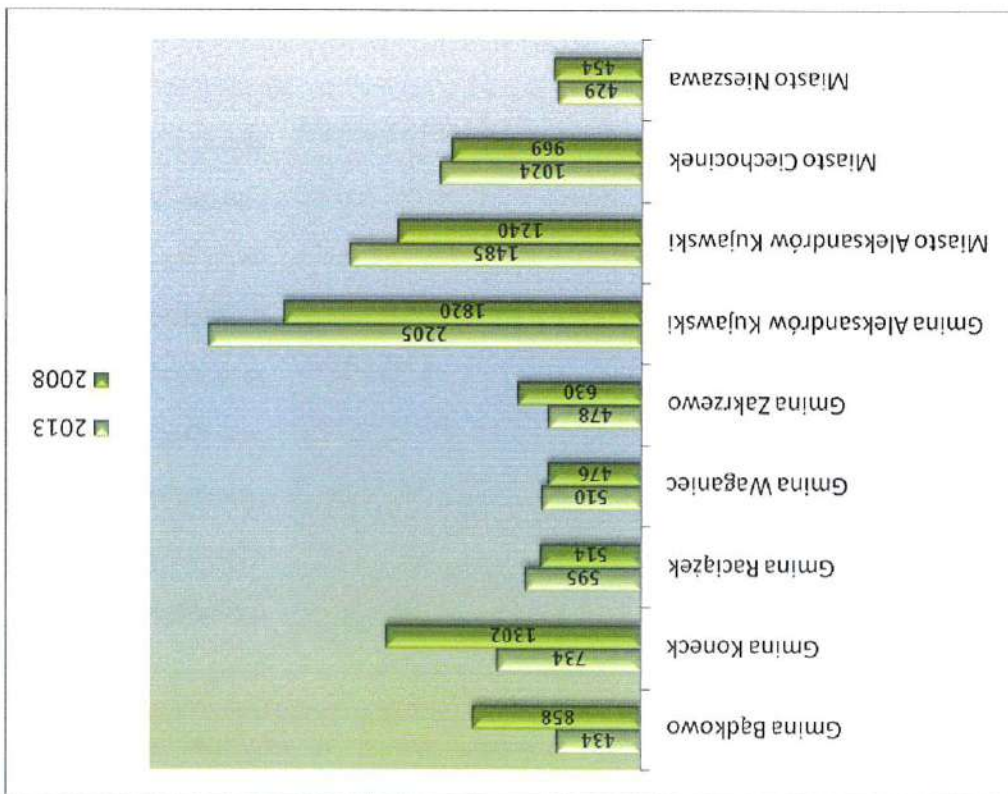
²⁶opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

nr 7.

W celu poprawnej oceny sytuacji demograficznej badanego obszaru dokonano również analizy udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Pozwala to bowiem na obiektywną ocenę jakości życia mieszkańców danego obszaru. Im bowiem mniejszy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej tym wymiar finansowy jakości życia jest bardziej satysfakcjonujący. Jak już wcześniej zauważono największy spadek stwierdzono w gminie Koneck, bo aż o 16,6 punktu procentowego oraz w gminie Bądkowo – o 9,1 punktu procentowego. Szczegółowe dane dla poszczególnych gmin przedstawiono w tabeli

Stródwiskowa pomoc społeczna przyznawana jest w formie pieniężnej i niepieniężnej osobom mającym problemy z samodzielnyim funkcjonowaniem. Jest ona udzielana w środowisku zamieszkania świadczeniobiorcy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do świadczeń środowiskowej pomocy społecznej zalicza się zasiłki stałe, okresowe, celowe, zasiłki celowe na ekonomiczne usamodzielnienie się osoby lub rodziny, usługi opiekuńcze oraz zasiłki pogrzebowe.

Wykres 10: Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008 - 2013.²⁷

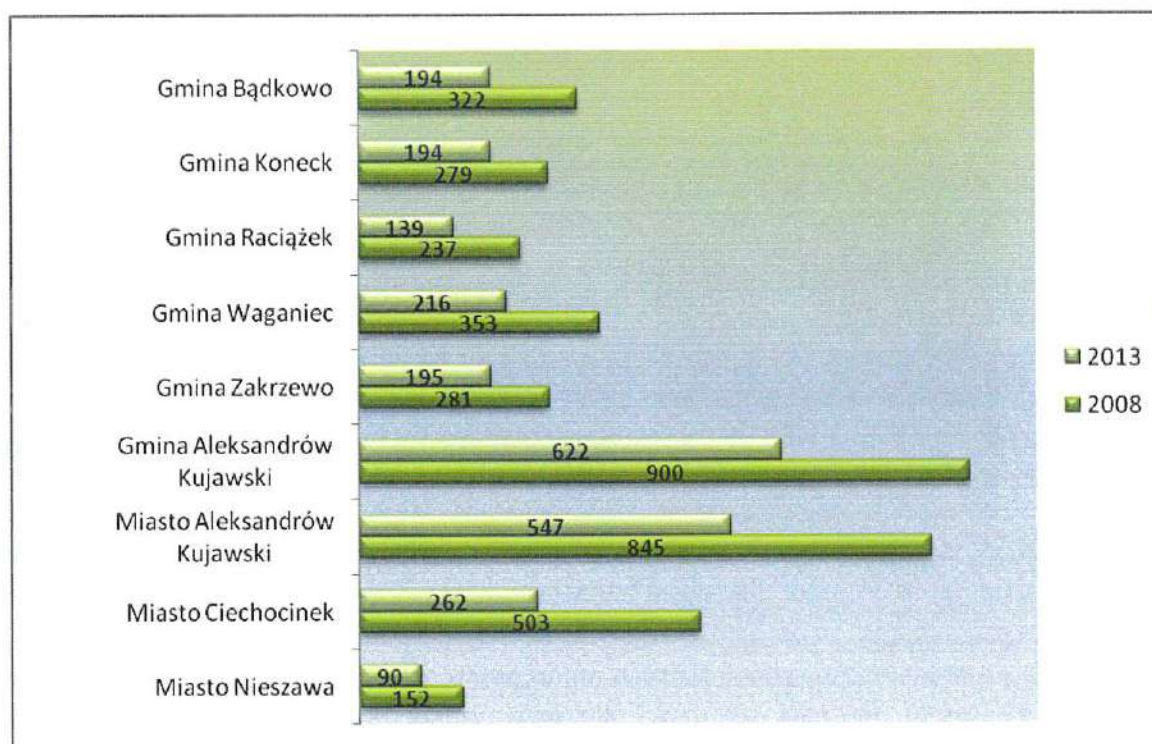

Nazwa gminy	2008 r. (%)	2013 r. (%)	Zmiana (punkt procentowy)
Nieszawa	22,6	21,6	-1,0
Ciechocinek	8,9	9,5	+0,6
Aleksandrów Kujawski	10,1	11,9	+1,8
Aleksandrów Kujawski	16,3	19,0	+2,7
Zakrzewo	17,4	13,2	-4,2
Waganiec	10,9	11,1	+0,2
Raciążek	16,4	18,9	+2,5
Koneck	38,9	22,3	-16,6
Bądkowo	18,9	9,8	-9,1
RAZEM	17,82	15,25	-2,57

Tabela 18: Zmiana udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008 – 2013.²⁸

O jakości i standardzie życia społeczeństwa świadczy nie tylko potrzeba korzystania z pomocy społecznej ale również z oferowanych przez państwo świadczeń rodzinnych. Z danych statystycznych wynika, iż we wszystkich gminach miejskich i wiejskich tworzących analizowany obszar nastąpił spadek liczby rodzin, które objęte zostały wsparciem. Na zamieszczonym poniżej wykresie przedstawiono zatem zmianę liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w poszczególnych gminach w latach 2008-2013.

Wykres 11: Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w latach 2008 - 2013.²⁹

Znacznie zmniejszył się również udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.

²⁸ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

²⁹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Analiza całego obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wykazała, iż w latach 2008 – 2013 nastąpił spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci ale jednocześnie wzrosła liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W roku 2013 bowiem w porównaniu do 2008 roku aż 1413 rodzin mniej otrzymało zasiłki rodzinne, co zaprezentowano graficznie na poniższym wykresie.

Tabela 20: Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku 2008 oraz 2013.³¹

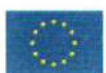
Nazwa gminy	2008 r. (tys. zł)	2013 r. (tys. zł)	Zmiana (tys. zł)
Nieszawa	460	482	+22
Ciechoćinek	1783	1573	-210
Aleksandrów Kujawski	3084	2996	-88
Aleksandrów Kujawski	3254	3526	+272
Zakrzewo	1074	1087	+13
Waganiec	1234	1215	-19
Raciążek	786	707	-79
Koneck	988	1057	+69
Badkowo	1109	1146	+37

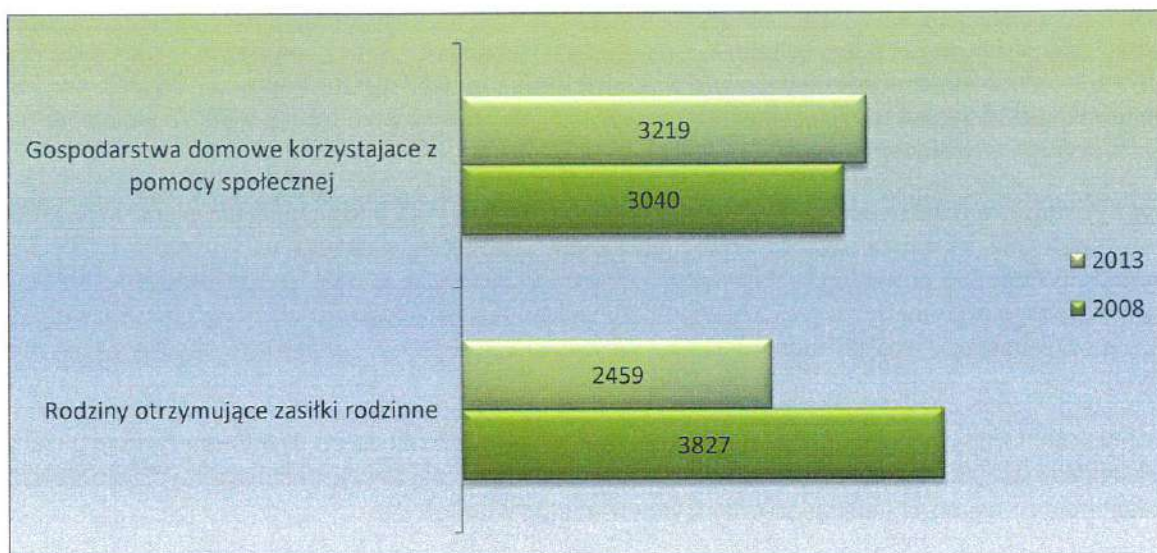
Jak wynika z dokonanej analizy zmniejszeniu uległa zarówno liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci jak i udział dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek w ogólnej liczbie dzieci. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż spadekowi wartości tych dwóch parametrów nie zawsze towarzyszy spadek kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych. Kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych w 2008 oraz 2013 roku w poszczególnych gminach przedstawiono w tabeli nr 9.

Tabela 19: Zmiana udziału dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2008 – 2013.³⁰

Nazwa gminy	2008 r. (%)	2013 r. (%)	Zmiana (punkt procentowy)
Nieszawa	63,5	40,6	-22,9
Ciechoćinek	44,2	26,0	-18,2
Aleksandrów Kujawski	54,8	38,8	-16,0
Aleksandrów Kujawski	60,8	46,4	-14,4
Zakrzewo	66,1	45,7	-20,4
Waganiec	63,4	40,2	-23,2
Raciążek	65,3	43,1	-22,2
Koneck	66,2	52,4	-13,8
Badkowo	57,6	37,7	-19,9

We wszystkich gminach tworzących obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” znacząco spada liczba dzieci objętych świadczeniami rodzinnymi. Szczegółowe dane dla poszczególnych gmin wygładają w sposób przedstawiony w poniżej zamieszczonej tabeli.

Wykres 12: Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci oraz gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w latach 2008 - 2013.³²

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są:

- ✓ bezrobocie,
- ✓ ubóstwo,
- ✓ niepełnosprawność,
- ✓ długotrwała choroba
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Zwalczanie ubóstwa powinno opierać się m.in. na inwestycjach w sferze edukacji, stwarzającymi możliwości wejścia na nowoczesny rynek pracy ale także na wspieraniu godzenia życia rodzinnego i zawodowego. Dlatego też istotne jest wsparcie działań mających na celu zwiększenie szans mieszkańców gmin, będących zagrożonymi ubóstwem.

Rynek edukacyjny

Kolejnym istotnym problemem występującym na obszarze działania LGD jest niski poziom edukacji oraz kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności. Wynika to po części z wiejskiego charakteru terenu oraz dominacji rolnictwa. Poniższa tabela obrazuje średnią strukturę wykształcenia dla obszaru LGD oraz porównanie do średniej dla całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Ludność wg poziomu wykształcenia	Obszar LGD	Województwo Kujawsko-Pomorskie
	Udział %	Udział %
Wyższe	10,32 %	14,00 %
Średnie i policealne ogółem	35,62 %	29,50 %
Zasadnicze zawodowe	26,58 %	27,37 %
Gimnazjalne	5,05 %	6,26 %
Podstawowe ukończone	21,13 %	21,42 %
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	1,30 %	1,45 %

Tabela 21: Struktura poziomu wykształcenia mieszkańców LGD na tle województwa kujawsko-pomorskiego³³

Struktura

³² opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

³³ Opracowanie własne, na podstawie „Spis powszechny 2011”

Na obszarze objętym Lokalną Grupą Działania, w roku 2013 istniały łącznie 23 szkoły podstawowe i 15 gimnazjów. Do placówek oświatowych uczęszczało w sumie 4 960 uczniów.

Tabela 23: Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (stan na 2013 r.)³⁵

2 414	1 662	68,8
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat	Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

Tabela 22. Liczba placówek wychowania przedszkolnego na obszarze LGD w podziale na gminy³⁴
 Poniższa tabela nr 23 obrazuje odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (stan na 2013 r.)

Nazwa gminy	Liczba placówek przedszkolnych	Liczba placówek prowadzonych przez JST	Liczba miejsc w przedszkolach
Nieszawa	1	1	45
Ciechońnek	2	2	227
Aleksandrów Kujawski	4	1	382
Razem gminy miejskie	7	4	654
Aleksandrów Kujawski	4	0	245
Zakrzewo	1	1	50
Waganiec	2	2	107
Raciążek	1	1	66
Koneck	1	1	67
Bądkowo	1	1	24
Razem gminy wiejskie	10	6	559
Razem obszar objęty LSR	17	10	1192

Na terenie Lokalnej Grupy Działania, funkcjonuje łącznie 17 przedszkoli, które dysponują łącznie 1192 miejscami. Powiat aleksandrowski jest w dobrej sytuacji pod względem liczby placówek przedszkolnych, ponieważ w każdej gminie funkcjonuje co najmniej jedna placówka wychowania przedszkolnego.

Na badanym obszarze wykształcenie wyższe posiada ok. 10 % ludności i jest mniejsze o ok. 4 p. procentowe od poziomu wykształcenia w całym województwie kujawsko-pomorskim. Ponadto na obszarze LGD ponad 50 % ludności nie legitymuje się nawet wykształceniem średnim. Dane te sprawiają, że nie można myśleć o znacznym i trwałym rozwoju tego regionu bez wczesniejszego podniesienia kwalifikacji mieszkańców. Bez rozwoju kwalifikacji oraz wiedzy pozarolniczej, bardzo trudno będzie tworzyć miejsca pracy i polepszyć jakość życia mieszkańców obszaru LGD.

Województwo kujawsko-pomorskie cechuje się najniższym udziałem osób z wyższym wykształceniem spośród wszystkich województw i jednocześnie o prawie 5 p. proc. niższym od średniej krajowej. Odsetek ten jest znacznie szkodliwie wyższego w województwie.

W latach 2005 – 2013 obserwuje się spadek liczby uczniów na obu poziomach edukacji. Liczba uczniów szkół podstawowych zmalała o ok. 26 % w stosunku do roku 2005. W przypadku gimnazjów, zaobserwowano jeszcze wyższy spadek uczniów, bo aż ok 33 %.

Nazwa gminy	Edukacja podstawowa						Edukacja gimnazjalna					
	2005	Liczba uczniów	2010	Liczba uczniów	2013	Liczba uczniów	2005	Liczba uczniów	2010	Liczba uczniów	2013	Liczba uczniów
Nieszawa	1	141	1	112	1	90	1	94	1	66	1	53
Ciechocinek	2	609	2	484	2	480	2	410	2	273	2	234
Aleksandrów Kujawski – m.	3	1039	3	950	3	940	3	617	3	543	3	555
Aleksandrów Kujawski – w.	7	719	7	609	6	576	2	321	2	309	2	261
Zakrzewo	3	312	3	225	3	184	1	181	1	154	1	131
Waganiec	4	436	3	319	3	282	2	233	2	201	2	149
Raciążek	1	190	1	191	1	175	1	100	1	100	1	97
Koneck	3	307	3	248	3	226	1	150	1	142	2	111
Bądkowo	5	337	5	301	1	273	1	200	1	166	1	143
Razem obszar objęty LSR	29	4090	28	3439	23	3226	14	2306	14	1954	15	1734

Tabela 24: Edukacja podstawowa i gimnazjalna w latach 2005, 2010, 2013³⁶

W dużym stopniu spadek liczby uczniów spowodowany był niżem demograficznym. Zmiana ta pociągnęła za sobą konieczność likwidacji niektórych szkół. Łącznie, od 2005 roku na omawianym terenie zlikwidowanych zostało 6 szkół.

Edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym nie wykazuje się zróżnicowanym rozkładem przestrzennym. W każdej gminie bowiem znajdują się szkoły obu szczebli.

Istotną kwestią, na którą należy zwrócić uwagę jest przede wszystkim poziom i jakość edukacji. Weryfikacja wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży, w postaci egzaminów szóstoklasisty i egzaminów gimnazjalnych, wskazuje na niską jakość nauczania w regionie kujawsko-pomorskim. Województwo znajduje się niestety w grupie innych regionów osiągających niższe niż przeciętne w Polsce wyniki sprawdzianów w ostatniej klasie szkoły podstawowej

i gimnazjum. Analiza wyników egzaminów pokazuje również znaczne dysproporcje pomiędzy wynikami osiąganymi przez gimnazjalistów z terenów wiejskich z wynikami gimnazjalistów szkół miejskich. Dysproporcje te mają podłoże przede wszystkim w zróżnicowanym dostępie do jakości infrastruktury edukacyjnej, oferty zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych oraz poziomie kwalifikacji nauczycieli.

Na terenie powiatu aleksandrowskiego funkcjonuje również sieć szkół ponadgimnazjalnych. Wg danych na dzień 30.09.2014 r., pozyskanych ze Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kujawskim na badanym obszarze funkcjonuje 11 placówek, z czego 5 stanowią licea ogólnokształcące, 2 technika oraz 4 zasadnicze szkoły zawodowe. Łączna liczba uczniów wynosi 1159 osób.

³⁶Opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Na terenie powiatu aleksandrowskiego statystyki odnosnie zawodow deficytowych i nadwyżkowych prowadzi Powiatowy Urząd Pracy w Aleksandrowie Kujawskim. Zawodem deficytowym jest zawód, na który występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie. Natomiast zawodem nadwyżkowym jest zawód, w którym więcej osób poszukuje pracę, niż jest na niego zapotrzebowanie.

Z danych, pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że istniejące zapotrzebowanie na zawody tylko w niewielkim stopniu dotyczy tych, o wysokiej specjalizacji. Analiza lokalnego rynku pracy pokazuje, że największym zainteresowaniem cieszy się zatrudnienie w branży produkcyjnej – 31,8%, handlu hurtowym i detalicznym – 18,3% oraz administracji publicznej – 15,4%.

Niestannie zmieniająca się sytuacja gospodarcza kraju i trendy światowe w gospodarce mają bezpośredni wpływ na lokalne rynki pracy. W związku z tym następuje kontynuacja zapotrzebowania pracodawców i umiejętności potencjalnych pracowników. Znajomość lokalnego rynku pracy pozwala na odpowiednie dostosowanie systemu kształcenia. Niezwykle istotne jest również stworzenie sieci podmiotów związanych z tematyką kształcenia w regionie. Podstawą sprawnego połączenia lokalnego rynku i systemu kształcenia może być platforma informacyjna, gromadząca informacje o podejmowanych działaniach w zakresie kształcenia dostosowanego do rynku pracy. Znajomość lokalnego rynku pracy i edukacji oraz odpowiednie działania podjęte w celu połączenia tych dwóch sfer mogą przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia, a także ograniczyć i badać zapobiegając bezrobociu.

Na wagę zaskazuje fakt, iż wyniki egzaminów końcowych w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie działania LGD plasują się znacznie wyżej niż w przypadku edukacji podstawowej i gimnazjalnej. Absolwenci szkół gimnazjalnych relatywnie często decydują się na podjęcie dalszej edukacji w szkole zawodowej. Nieestety absolwenci szkół zawodowych stanowią największą grupę bezrobotnych. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy jest bardzo niski poziom współpracy potencjalnych pracodawców ze szkołami zawodowymi.

W celu uzyskania jak najwyższej jakości kształcenia zawodowego, szkoły muszą ciągle rozwijać infrastrukturę edukacyjną, w szczególności warsztatów nauki praktycznej, pracowni specjalistycznych oraz rozbudowywać ofertę zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych.

Tabela 25: Edukacja ponadgimnazjalna, wg stanu na dzień 30.09.2014 r.³⁷

Nazwa gminy	Rodzaj placówki		Liczba uczniów	
	Liceum ogólnokształcące	Technikum	Zasadnicza szkoła zawodowa	Liceum ogólnokształcące
Ciechońnek	1	0	0	128
Aleksandrow Kujawski – m.	4	2	4	353
Razem obszar objęty LSR	5	2	4	481
				417
				261

gminnych, Powiatowego Urzędu Pracy, pracodawców, władz powiatowych i gminnych. W omawianym dokumencie słusznie przyjęto, że system edukacji powinien przygotowywać młodzież do podjęcia pracy, jak i kontynuowania nauki.

Absolwenci szkół powinni posiadać zdolność do umiejętności przekwalifikowania się lub podjęcia działalności gospodarczej, dobrze znać co najmniej jeden język obcy, swobodnie posługiwać się ICT i programami komputerowymi. Poza tym charakteryzować ich powinny kreatywność, zdolność adaptacji do zmieniających się warunków społeczno – gospodarczych, umiejętnością do samokształcenia i podnoszenia kwalifikacji.³⁸

Grupy defaworyzowane na badanym obszarze – opis grupy i proponowane wsparcie

Zakres tematyczny instrumentu RLKS obejmuje m.in. działania na rzecz poprawy zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, rozwój ekonomii społecznej i usług społecznych świadczonych i interesie ogólnym, rewitalizację fizyczną, gospodarczą i społeczną ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

Dlatego też partnerstwo musi się zmierzyć z tymi problemami i skupić się na działaniach skierowanych do grup defaworyzowanych.

Przyczyny i obszary wykluczenia są różne. Może to być pochodzenie (etniczne i geograficzne), niskie wykształcenie, status ekonomiczny, dostępność do środków komunikacji, etc. Do przyczyn wykluczenia społecznego zaliczyć należy również funkcjonujące w społeczności negatywne stereotypy i uprzedzenia, których skutkiem jest bezpośrednia lub pośrednia dyskryminacja jakiejś grupy społecznej (z uwagi na płeć, orientację seksualną, wiek, pochodzenie rasowe, wyznanie czy niepełnosprawność). Pamiętając, iż tożsamości każdego człowieka nie da się opisać za pomocą jednej cechy, należy zwrócić uwagę, że dyskryminacja bardzo często może przyjmować formę dyskryminacji wielokrotnej, obejmującej więcej niż jedną przyczynę. Jako ilustrację krzyżowania się przyczyn gorszego traktowania przywołać można np. niezwykle trudną sytuację kobiet romskich, czy kobiet niepełnosprawnych.

Zazwyczaj spotykamy się z kilkoma przyczynami wykluczenia jednocześnie. Ich prawidłowe zdiagnozowanie staje się podstawą do świadczenia efektywnej pomocy grupom dotkniętym konkretnym rodzajem wykluczenia społecznego. Dla przykładu, alkoholizm może spowodować niemożność zlikwidowania długotrwałego bezrobocia i uzależnienie od wsparcia finansowego ze środków publicznych. Podobnie jest w przypadku konieczności zapewnienia transportu dla osób wykluczonych terytorialnie lub innych usług, takich jak np. opieka nad dzieckiem świadczona dla rodziców samotnie wychowujących dzieci czy opieka nad dzieckiem dla osób dojeżdżających do pracy.

Po przeprowadzeniu analizy potrzeb możemy przejść do planowania działań najbardziej adekwatnych dla wybranej przez nas grupy osób wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, pozwalających na zmianę ich sytuacji na rynku pracy.

Charakterystyka grupy osób wykluczonych terytorialnie na terenie objętym LSR.

1. Osoby wykluczone terytorialnie

Za osoby wykluczone terytorialnie uznać można osoby pochodzące z najbiedniejszych obszarów na szczeblu mikroregionów, dotkniętych problemami związanymi z ich peryferyjnym położeniem, ograniczoną dostępnością, brakiem podstawowej infrastruktury, zacofaniem społeczno-ekonomicznym, tendencją do deindustrializacji, niskim poziomem edukacji i szkoleń, brakiem zaplecza administracyjnego, wysokim poziomem bezrobocia, pogarszającymi się warunkami mieszkaniowymi i warunkami życia, trudnym dostępem do usług użyteczności publicznej, brakiem warunków postępu i rozwoju technologicznego oraz ogromną liczbą ludności należąca do mniejszości i grup najbardziej zagrożonych.

Główne problemy grupy na rynku pracy i w społeczeństwie

- ubóstwo;
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji;
- niski poziom dostępu do edukacji i szkoleń;

³⁸ Dane na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Aleksandrowie Kujawskim

Usługi poradnictwa zawodowego świadcząc usługi poradnictwa doradca zawodowy musi zdawać sobie sprawę z ograniczonej (często niewielkiej ilości) pracodawców na terenie zamieszkania uczestnika projektu. Warto więc ukierunkowywać rozmowę na obszar podniesienia mobilności uczestnika projektu lub rozważenia podjęcia elastycznej formy zatrudnienia, np. samozatrudnienia.

Szkolenia/Usłania tematyki szkolenia może nastrożać poważy problem ze względu na ograniczoną liczbę pracodawców, działających na terenach mało zurbanizowanych. Jednocześnie, jeżeli szkolenie nie będzie odpowiadało na potrzeby lokalnego rynku pracy istnieje niewielka szansa podjęcia zatrudnienia. Proponowanie szkoleń przygotowujących do samodzielnej działalności gospodarczej będzie zasadne, jeżeli zostanie zapewnione dodatkowe wsparcie motywacyjne, merytoryczne i finansowe.

Planowanie działań dla osób wykluczonych terytorialnie ograniczona liczba połączeń komunikacji podmiejskiej (zarówno PKS jak i PKP).
i możliwościach podniesienia kwalifikacji. W obszarze mobilności obywateli przeskoczyć stanowiąc bardzo osoby zamieszkujące obszary wiejskie jakichkolwiek działań, zmierzających do pozyskania informacji o rynku pracy brak dostępu do aktualnej prasy) zwrócić należy uwagę na brak zainteresowania i niechęć do podejmowania przez niską mobilność społeczną. Poza obywatelami w dostępie do informacji (brak dostępu do internetu, podstawowych przyrządów braku aktywności zawodowej dołącza się dodatkowo brak dostępu do informacji i bardzo przysiadając się grupie osób bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie, możemy stwierdzić, że do

Przeznaczony braku aktywności zawodowej grupy osób wykluczonych terytorialnie

• tworzenie ośrodków, klubów, centrów powiększających wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu;

• psychoterapie zorientowane na zwiększenie motywacji;

• kompleksowa pomoc obejmująca całe rodziny;

• ułatwienie dostępu do informacji;

• szkolenia zawodowe;

z modernizacją infrastruktury;

• działania szkoleniowo-doradcze połączone

• ułatwienie dostępu do edukacji i rynku pracy;

Wsparcie potrzebne grupie

• wysoki stopień bezrobocia po 50+;

• częste długotrwałe bezrobocie;

• dziedziczne wykluczenia;

• wykluczenie technologiczne;

lme cechy charakterystyczne

• mała kreatywność;

• tendencje patologiczne;

• tendencje depresyjne;

• brak motywacji do zmiany sytuacji życiowej;

Słabe strony grupy

• u wielu osób – wysoki poziom „spritu życiowego” – umiejętność radzenia sobie w trudnych warunkach.

• w niektórych przypadkach – wewnątrzna integracja grupy, poczucie sąsiedztwa;

• zróżnicowanie wewnętrzne (obok osób słabo wykształconych zdarzają się i jednostki z wyższym wykształceniem);

Silne strony grupy

• patologiczne społeczne (alkoholizm, narkomania, przestępczość);

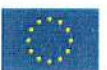
• napiętnowanie społeczne;

• brak dostępu do dogodnych cywilizacyjnych;

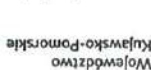
• niski stopień mobilizacji do zmiany życia ze względu na demobilizujący wpływ otoczenia;

i finansowych

• brak dostępu do informacji dotyczących rynku pracy, edukacji, spraw administracyjnych, prawnych

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Rzeczpospolita
Polska

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

2. Osoby długotrwale bezrobotne

Bezrobotny długotrwale to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Tę ustawową definicję można rozszerzyć o osoby bierne zawodowo, niezarejestrowane w PUP, a nie posiadające pracy w ww. okresach.

Do osób długotrwale bezrobotnych należą osoby, które w okresie ostatnich 2 lat przez łącznie 12 miesięcy były zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy jako bezrobotne. Przyczyny takiego stanu rzeczy są różnorodne:

- brak ofert pracy w danym zawodzie;
- brak lub zbyt niski poziom kwalifikacji lub umiejętności uniemożliwiający podjęcie pracy;
- niechęć do podjęcia pracy;
- praca w tzw. szarej strefie.

Główne problemy grupy na rynku pracy i w społeczeństwie

- ubóstwo;
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji;
- przyzwyczajenie do stanu bezrobocia;
- dodatkowe przyczyny uniemożliwiające podjęcie legalnej pracy (praca w „szarej strefie”);
- stany depresyjne;
- patologie społeczne (alkoholizm, narkomania).

Silne strony grupy

- u części osób – wysoki poziom „sprytu życiowego” (radzenie sobie mimo braku legalnej pracy, zaradność w korzystaniu z systemu pomocy społecznej);
- u części osób długotrwale bezrobocie wymusza znalezienie nowych metod utrzymania.

Słabe strony grupy

- niski poziom motywacji do zmiany sytuacji życiowej;
- brak chęci do pracy;
- tendencje depresyjne;
- wyuczona bezradność.

Inne cechy charakterystyczne

- wykluczenie technologiczne;
- dziedziczenie wykluczenia;
- wykluczenie terytorialne;
- wysoki stopień bezrobocia po 50+;
- długotrwale bezrobocie częstsze jest na terenach wiejskich i wśród kobiet.
- brak ofert pracy dla osób młodych

Wsparcie potrzebne grupie

- wsparcie kompleksowe zorientowane na zmianę podejścia życiowego (terapia, opieka + działania doradczo-szkoleniowe);
- szkolenia zawodowe;
- szkolenia i doradztwo w zakresie poruszania się po rynku pracy.

Przyczyny braku aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych

Podstawowym problemem poza dezaktualizacją posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych jest utrata tzw. zatrudnialności tj. gotowości i nawyku pracy. Osoby te mają silnie zachwiane poczucie własnej wartości. Przyzwyczajają się do beczynności, są bierne, brakuje im wiary w sukces, często niechętnie do podejmowania działań na rzecz zdobycia zatrudnienia. Mają trudności z planowaniem dnia, a także z nadawaniem rangi poszczególnym zadaniom.

Brakuje również wsparcia dla osób, które stają się niepełnosprawnymi w wyniku wypadków czy też chorób. Osoby te jak również ich rodziny poza wsparciem czysto medycznym i rehabilitacyjnym wymagają bardzo dużego wsparcia psychologicznego. Wielokrotnie osoba taka, aby mogła dalej być aktywna zawodowo musi zmienić zawód lub jej stanowisko pracy musi zostać dostosowane do jej potrzeb. W przypadku tych osób ważne jest również utrzymanie lub odtworzenie a czasem nawet stworzenie warunków do integracji społecznej.

Cała sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych i ich rodzin powoduje narastanie barier mentalnych również w samych tych osobach i ich najbliższym otoczeniu, charakteryzujących się postawą wycofania z wszelkiej aktywności społecznej i zawodowej. U podłoża tej postawy leży strach przed zmianą dotychczasowej sytuacji.

Partycypacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych jest w znacznym stopniu niska również ze względu na brak samodzielności tych osób, a także potrzebę pomocy innych osób. W warunkach polskich, opiekę nad osobą niepełnosprawną sprawuje zwykle najbliższa rodzina. Skutkuje to sytuacją ograniczenia mobilności zawodowej i społecznej zarówno samej osoby niepełnosprawnej, jak i jej opiekuna/opiekunki.

Stopień niepełnosprawności z natury rzeczy różnicuje aktywność zawodową osób niepełnosprawnych.

Barierę architektoniczną skutkującą marginalizacją tej grupy osób – znaczną część osób w wieku produkcyjnym nie uczęszczają w pełni w życiu społeczno-zawodowym, stanowiąc jednocześnie znaczne obciążenie finansowe dla instytucji publicznych.

Dotatkowa bariera ograniczająca dostęp osób z niepełnosprawnością do rynku pracy są bariery architektoniczne i transportowe, uniemożliwiające samodzielne poruszanie i przemieszczanie się. Dotyczy to nie tylko osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, ale również osób, poruszających się na kulach, czy też osób starszych. Bariery architektoniczne utrudniają dostęp do większości firm oferujących pracę, jak również dostęp do szkół i placówek oświatowych, szczególnie w przypadku mieszkańców wsi.

Z drugiej natomiast strony pracodawcy na otwartym rynku nie są w ogóle przygotowani do zatrudniania osób niepełnosprawnych. Istnieje tutaj wiele stereotypów, pogłębianych obserwacją sytuacji na rynku. Osoba niepełnosprawna postrzegana jest z założenia jako niepracująca.

Główne problemy grupy na rynku pracy i w społeczeństwie sytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy jest bez wątpienia niekorzystna. Wyraża się to niskim poziomem aktywności zawodowej i relatywnie wysokim bezrobociem. Wysoki poziom bezrobocia w tym środowisku w efekcie rodzi wiele negatywnych zjawisk – pogłębia izolację i bezradność, utrwala postawy rozszewnione wobec pomocy ze strony Państwa, utrwala negatywne stereotypy społeczne dotyczące pracy osób z niepełnosprawnością. Analizując sytuację zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, należy wziąć pod uwagę problem przede wszystkim wśród pracodawców odnośnie zatrudniania tych osób – tylko 5% pracodawców deklaruje chęć zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.

Osoby niepełnosprawne to grupa bardzo zróżnicowana. Głównymi czynnikami różnicującymi jest rodzaj oraz stopień niepełnosprawności. Ważną cechą jest również to czy dana osoba jest niepełnosprawna od urodzenia czy stała jej niepełnosprawność wynika z wypadku lub rozwoju choroby.

Niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

3. Osoby niepełnosprawne

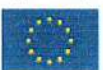
Terapieffektem długotrwałego pozostawania bez pracy mogą być zaburzenia zdrowia psychicznego (depresje, nerwice) oraz występowanie uzależnień i patologii.

Planowanie działań dla osób długotrwałe bezrobotnych

Szkolenia - Osoby z tej grupy bardzo długo nie pracowały, a więc szkolenia nie powinny być długie, i powinny kończyć się zdobyciem konkretnych kwalifikacji (zawodu) i nadaniem uprawnień.

Usługi poradnicze i zawodowe Usługi powinny skupiać na określeniu predyspozycji i przelamaniu niechęci do podjęcia zatrudnienia

Często wraz z długim bezrobociem pojawia się zubożenie – systematyczne ograniczanie potrzeb, a także alkoholizm, czy też uzależnienie do telewizji.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Polska
Rzeczpospolita

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Silne strony grupy

- każda osoba niepełnosprawna zachowuje zdolności i sprawności, które mogą stanowić podstawę do kształcenia zawodowego i podjęcia pracy;
- duże możliwości kompensacyjne;
- mała mobilność;
- możliwość pozyskania środków finansowych wspierających zatrudnienie (refinansowanie części kosztów zatrudnienia lub przygotowania miejsca pracy).

Słabe strony grupy

- brak pewności siebie;
- trudności w obiektywnej ocenie własnych możliwości;
- duża zależność od otoczenia;
- mała możliwość zdobywania doświadczenia;
- ograniczony dostęp do miejsc, przedmiotów i ludzi.

Inne cechy charakterystyczne

Niepełnosprawność jest cechą, która wpływa, na jakość życia a więc pełni funkcję regulacyjną. W zależności od natężenia w mniejszym lub większym stopniu definiuje funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie - w pewnym sensie stygmatyzuje. Poziom stygmatyzacji jest różny, natomiast zawsze wprowadza rodzaj dystansu ze strony otoczenia tzw. „normalnego”. Pojawienie się inności zaburza rytuały i codzienność w świecie "normalności". Konieczność zmagania się osób niepełnosprawnych z etykietowaniem na co dzień prowadzi między innymi do: braku pewności siebie, trudności w obiektywnej ocenie własnych możliwości, niskiej asertywności i dużej zależności od otoczenia. Należy podkreślić, że różnicę pomiędzy osobami z niepełnosprawnością a osobami pełnosprawnymi stanowi ilość i zakres barier w zaspokajaniu potrzeb.

Natomiast o sile oddziaływania niepełnosprawności na sposób życia człowieka głównie decyduje moment powstania niepełnosprawności oraz jej rodzaj, zakres i dynamika.

Wsparcie potrzebne grupie

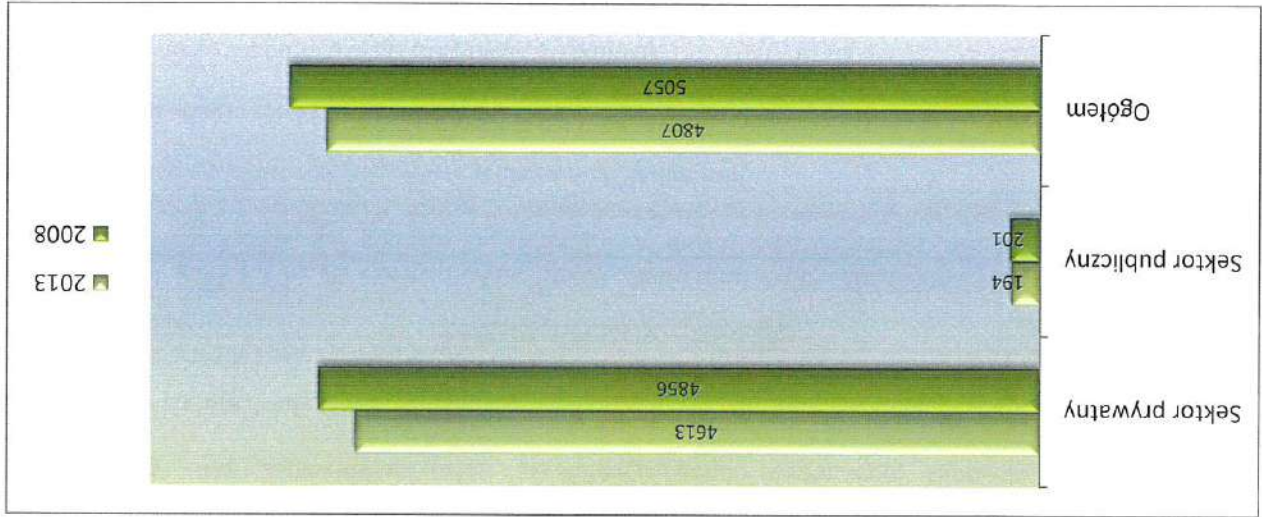
- wyrównanie szans w dostępie do edukacji;
- likwidacja barier mentalnych służąca przełamywaniu tendencji do generalizacji i tworzenia stereotypów,
- dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym oprzyrządowanie w adekwatny sprzęt techniczny oraz zapewnienie usług asystenta/asystentki osobistego, tłumacza języka migowego lub przewodnika;
- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych.

4. Osoby starsze w wieku 55+

Osoby starsze, w wieku 55+ to osoby będące przed emeryturą, bądź takie, które już przeszły na świadczenie emerytalne. Osoby te częstą nie potrafią się odnaleźć w nowej rzeczywistości, nie widzą sensu swojego życia. Pozostają same bez pomocy bliskich, którzy zajmują się własnym życiem. Nie wiedzą co zrobić z dalszym swoim życiem i jak jeszcze spożytkować siły, które jeszcze w nich drzemią.

Przyczyny takiego stanu rzeczy są różnorodne:

- zakończenie pewnego etapu w ich życiu (praca zawodowa)
- samotność
- brak form jakiegokolwiek wsparcia
- brak pomysłu na dalsze życie

Przedsiębiorczość jest jednym z ważniejszych czynników rozwoju gospodarstwa, która generuje miejsca pracy dla mieszkańców, wpływając tym samym na poziom i jakość ich życia. Przedsiębiorczość jest jednym z ważniejszych czynników rozwoju gospodarstwa, która generuje miejsca pracy dla mieszkańców, wpływając tym samym na poziom i jakość ich życia.

Podmioty gospodarcze

- opieka w domach dziemnej opieki, opieka mobilna, zajęcia, wyjazdy itp.
- warsztaty integracyjne;
- wsparcie kompleksowe zorientowane na zmianę podejścia życiowego (terapia, opieka + działania doradcze);

- Wsparcie potrzebne grupie
- brak ofert pracy dla osób 55+
- wykluczenie terytorialne;
- wykluczenie technologiczne;

Inne cechy charakterystyczne

- przyzwyczajenia i brak otwartości na zmiany
- wykluczenie cyfrowe
- tendencje depresyjne;
- brak motywacji
- duże doświadczenie i potencjał
- chęć działania, cierpliwość, dużo wolnego czasu

Słabe strony grupy

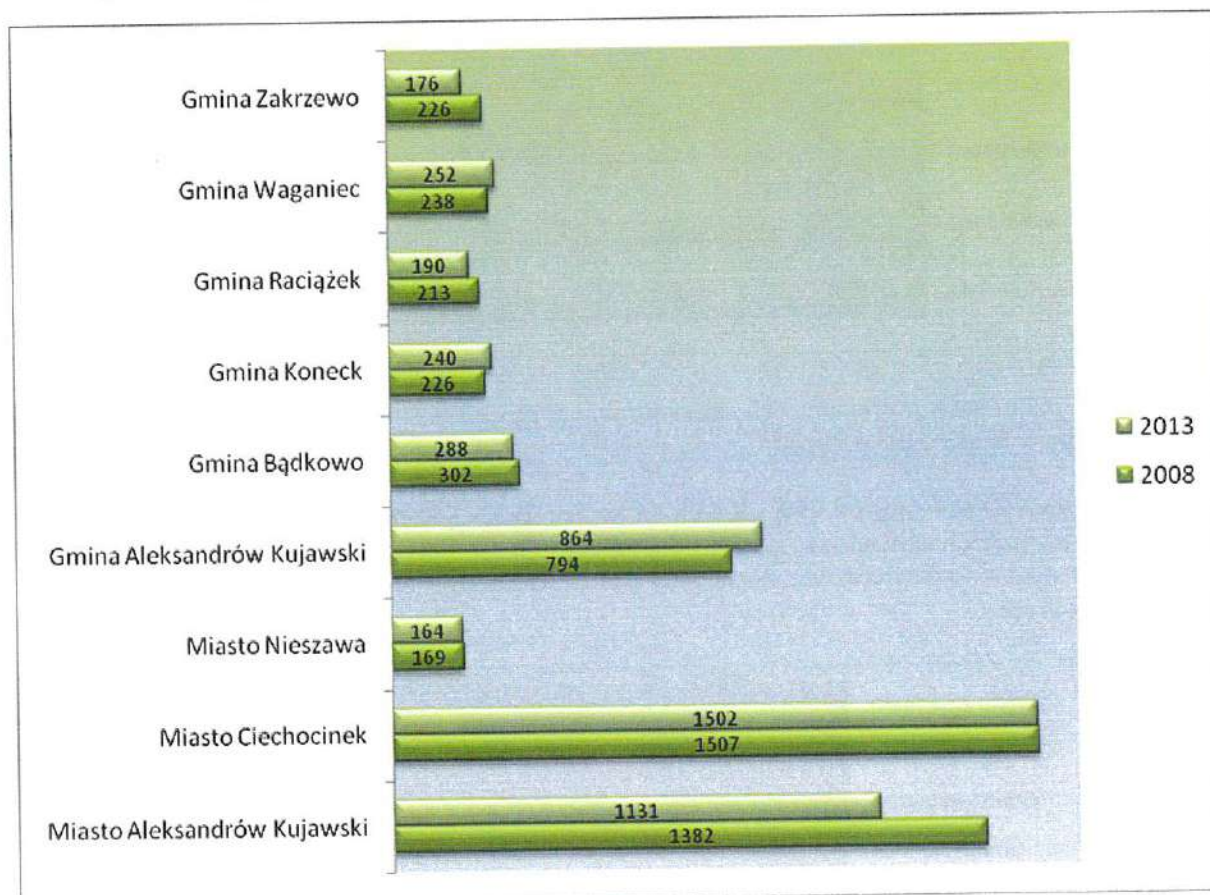
- wykluczenie społeczne
- wykluczenie cyfrowe
- obojęność osób młodych na problemy tej grupy
- brak form wsparcia
- stany depresyjne;
- patologie społeczne

Silne strony grupy

Główne problemy grupy w społeczeństwie

Wykres 13: Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie objętym LSR w latach 2008 – 2013.³⁹

Zdecydowanie dominuje sektor prywatny. Stanowi on bowiem aż 95,96%. W stosunku do 2008 r. liczba podmiotów gospodarczych na analizowanym obszarze nieznacznie spadła. Na koniec 2013 roku do rejestru REGON wpisanych było bowiem 250 podmiotów mniej w stosunku do roku 2008. Nie we wszystkich gminach odnotowano jednak spadek. W gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski, Koneck i Waganiec stwierdzono wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Szczegółowe dane dla poszczególnych gmin tworzących obszar objęty LSR przedstawiono graficznie na poniższym wykresie.

Wykres 14: Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie poszczególnych gmin w latach 2008 – 2013.⁴⁰

Jak już wspomniano ilość podmiotów gospodarczych w 2013 roku uległa zmniejszeniu. Warto jednak zauważyć, że ten kierunek zmian zdecydowanie dominuje w sektorze prywatnym. Ilość podmiotów sektora publicznego zmniejszyła się bowiem tylko o 7. Największy spadek odnotowano w gminie miejskiej Aleksandrów Kujawski. Tutaj bowiem na koniec 2013 roku było o 7 podmiotów gospodarczych mniej niż w roku 2008. Drugą gminą, w której stwierdzono zmniejszenie się badanego parametru to gmina Bądkowo, gdzie z 12 przedsiębiorstw państwowych pozostało 10. Na terenie gminy Waganiec oraz Ciechocinek nastąpiła zmiana korzystna, bowiem stwierdzono wzrost liczby podmiotów gospodarczych sektora publicznego o 1 w każdej z nich. W pozostałych gminach w analizowanym przedziale czasowym nie nastąpiły zmiany. Omówione dane przedstawiono graficznie na wykresie nr 15.

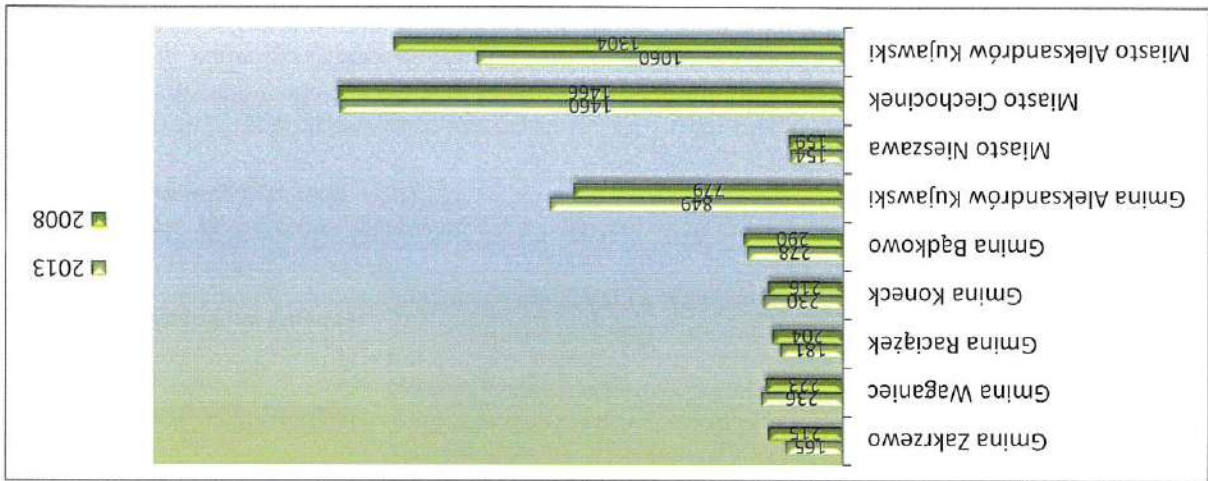
³⁹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

⁴⁰ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

⁴¹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na ww.stat.gov.pl
⁴² opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na ww.stat.gov.pl

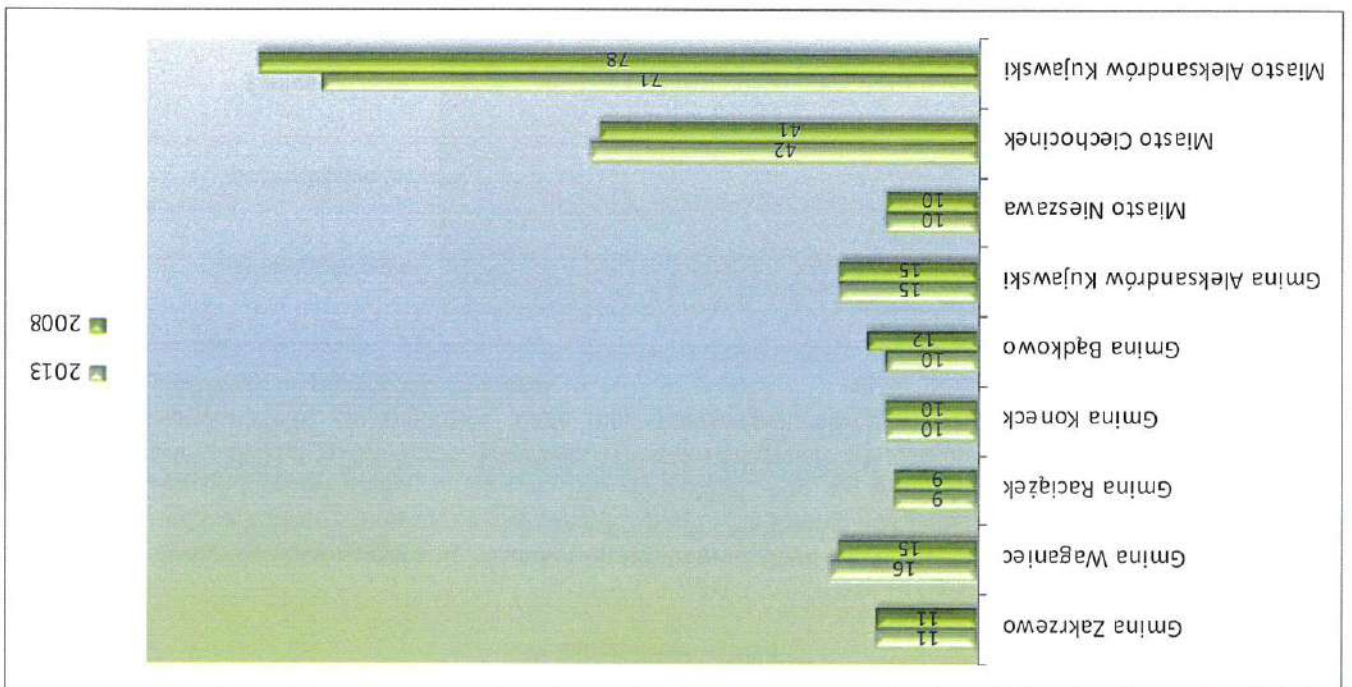
Wykres 16: Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie poszczególnych gmin w latach 2008 – 2013.⁴²

Analizując strukturę przedsiębiorstw według prowadzonej działalności zgodnie z klasyfikacją przyjętą przez Polską Klasyfikację Działalności PKD 2007 wyraźnie widać przewagę handlu hurtowego i detalicznego nad pozostałą działalnością. Na drugim miejscu uplasowało się budownictwo, a następnie przetwórstwo przemysłowe oraz tzw. pozostała działalność usługowa.

Wykres 15: Liczba podmiotów gospodarczych sektora publicznego zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie poszczególnych gmin w latach 2008 – 2013.⁴¹

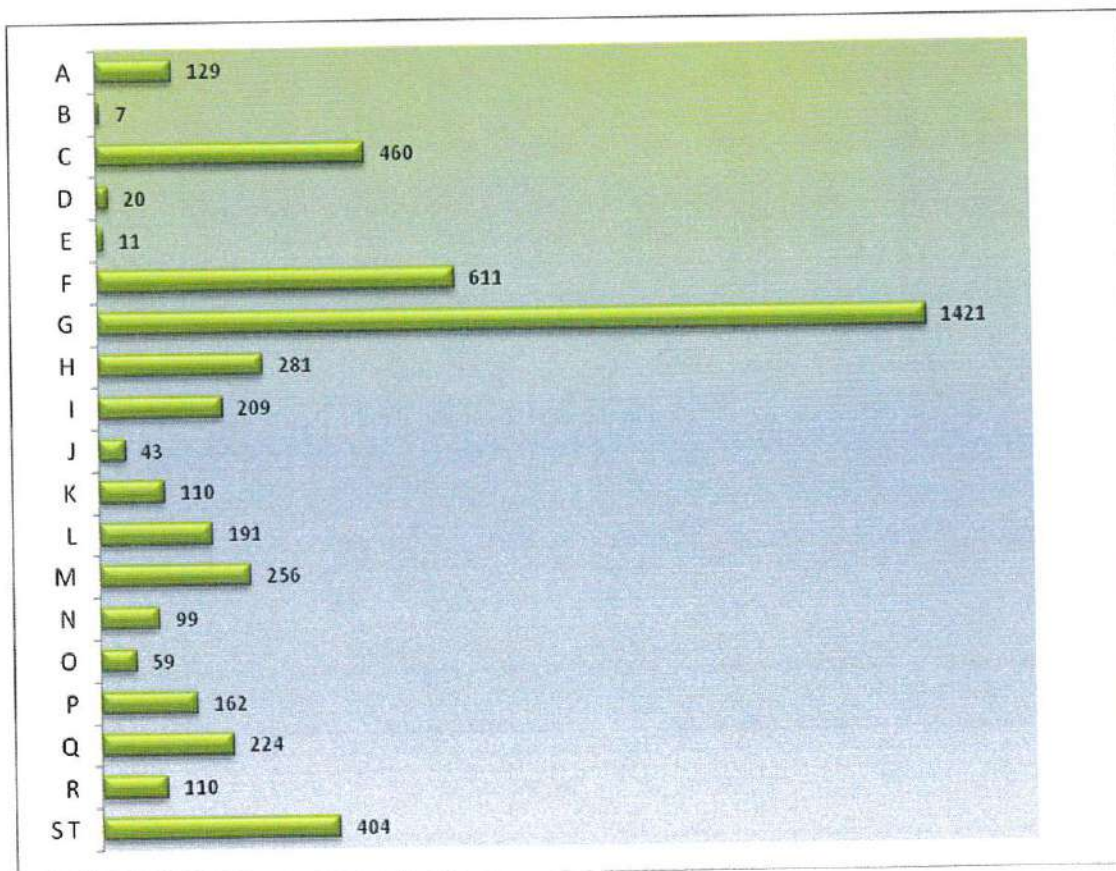
Az 243 podmioty gospodarcze spośród 250, których na koniec 2013 było mniej to podmioty z sektora prywatnego. Również i w tym przypadku największy spadek odnotowano na terenie gminy miejskiej Aleksandrów Kujawski. Największy wzrost natomiast stwierdzono na terenie gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Najmniej podmiotów gospodarczych, bo tylko 7 spośród 4807 podjęło działalność sklasyfikowaną jako „Górnictwo i wydobywanie”. Działalnością taką zajmują się tylko przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – 5 z terenu gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski, 1 z gminy Raciążek oraz 1 z gminy Waganiec. Niewiele więcej, bo 11 podmiotów zajmuje się dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz rekultywacją (litera E). Rozkład tejsze działalności na sektor prywatny i publiczny jest równomierny. Bowiem 6 spośród 11 podmiotów zajmujących się tą dziedziną, to przedstawiciele sektora publicznego.

Poniżej przedstawiono strukturę przedsiębiorstw działających na terenie LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zgodnie z podziałem PKD według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Wykres 17: Struktura przedsiębiorstw według PKD 2007 według stanu na dzień 31.12.2013 r.⁴³

Na obszarze objętym LGD rolnictwo stanowi istotny sektor gospodarki. Ponad 80 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych na całym obszarze stanowią użytki rolne. Badany obszar charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji rolniczej. Warunki przyrodnicze poszczególnych gmin różnią się między sobą - najkorzystniejsze występują w gminie Bądkowo, najmniej korzystne w gminie Koneck. Użytki rolne w 2010 r. zajmowały w powiecie 36 037 hektarów. Najwięcej użytków rolnych było w gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski – 7 945 ha (22% użytków rolnych powiatu), w gminie Bądkowo – 7 564 ha (21%) oraz w gminie Zakrzewo 6 334 ha (17,5%). Spośród gmin wiejskich, najmniej użytków rolnych było w gminie Raciążek – 2 660 ha.

Infrastruktura wodno - ściekowa

Poziom zwodociągowania gmin obszaru objętego LGD kształtuje się na poziomie podobnym do wojewódzkiego oraz krajowego. Ponad 90 % mieszkańców obszaru posiada dostęp do sieci wodociągowej. Na przestrzeni lat 2008-2013 stopień zwodociągowania wzrósł o ok. 0,5 pkt. proc.

⁴³ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

W przypadku stopnia skanalizowania sytuacja przedstawia się znacznie gorzej. Pomimo, iż w 2013 roku nastąpił wzrost stopnia skanalizowania obszaru w stosunku do roku 2008 o 4,1 pkt. proc., to niestety nadal wskaźnik ten utrzymuje poziom niższy niż wojewódzki i krajowy.

Poniższa tabela nr 26 przedstawia stopień zwodociągowania oraz skanalizowania obszaru w latach 2008 – 2013.

Nazwa gminy	Wskaźnik zwodociągowania (%)		Wskaźnik skanalizowania (%)	
	2008	2013	2008	2013
Nieszawa	88,1	88,5	55,5	57,4
Ciechoćnek	96,4	96,4	82,9	83,3
Aleksandrów - m.	96,6	96,6	66,6	68,1
Aleksandrów - w.	90,0	91,0	10,2	13,1
Zakrzewo	83,1	83,3	20,6	31,6
Waganiec	81,1	81,4	26,1	33,9
Raciążek	82,6	86,1	0,00	10,9
Koneck	76,7	76,7	0,1	13,7
Bądkowo	86,7	87,0	22,0	27,6
Razem obszar objęty LSR	90,0	90,5	40,3	44,5
Województwo kujawsko-pomorskie	90,5	91,2	63,1	66,1
Polska	87,0	88,0	61,0	65,1

Tabela 26: Wskaźnik zwodociągowania i skanalizowania obszaru w latach 2008-2013.

Powyższe dane obrazują, że w przypadku stopnia zwodociągowania, na przestrzeni 5 lat nie nastąpił znaczny wzrost, a mimo to odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej można uznać za zadowalający. Największy wzrost poziomu zwodociągowania można zauważyć w gminie Raciążek. Natomiast w gminie miejskiej Aleksandrów Kujawski, Ciechocinek, Koneck stopień zwodociągowania nie uległ zwiększeniu. Wzrost wskaźnika skanalizowania nastąpił w każdej gminie analizowanego obszaru. Największy wzrost odnotowano w gminach Koneck oraz Raciążek. Niezadawalający poziom dostępu mieszkańców do kanalizacji sieciowej wynika również ze względów przestrzennych. Część terenu wykazuje duże rozproszenie gospodarstw domowych. W takim przypadku inwestycje w kanalizację sieciową są technicznie oraz finansowo nieopłacalne. Warto więc zwrócić szczególną uwagę na możliwość budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, które możliwe są również do przeprowadzenia z wykorzystaniem środków dotacyjnych. Niewątpliwie postęp w zakresie poprawy gospodarki wodno - ściekowej był możliwy dzięki możliwości korzystania przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków unijnych, w szczególności pochodzących z Programu Rozwoju obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W minionym okresie programowania na analizowanym obszarze dokonano wielu inwestycji, związanych właśnie z gospodarką wodno-ściekową. Zrealizowano budowę kilku sieci wodociągowych, stacje uzdatniania wody, modernizację oczyszczalni ścieków, itp.

Zauważyć jednak należy, że inwestycje te nie były realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, ponieważ dokument ten, ani przepisy prawa krajowego nie obejmowały takiego zakresu inwestycji.

Pomimo znacznej poprawy sytuacji w aspekcie gospodarki wodno-ściekowej należy zauważyć nadal istotny problem w poziomie skanalizowania, w szczególności gmin wiejskich.

Kultura i turystyka

Zabytki, wydarzenia kulturowe, a także aktywna turystyka, do której zaliczamy bazę noclegową, czy szlaki turystyczne, to właśnie te elementy są źródłem zainteresowań turystów danym obszarem oraz oddziałują na konkurencyjność regionu. W przypadku powiatu aleksandrowskiego nie można narzekać na brak różnorodności w tej kwestii. Miłośnicy sztuki mogą znaleźć tu obrazy, budynki, rzeźby wykonane w zupełnie odmiennych stylach. Pasjonaci wędrówek mają szansę spełnienia się, podczas spacerów wyznaczonymi szlakami turystycznymi. Z kolei ci, którzy mają potrzebę regeneracji i odnowy zdrowotnej, uzyskają ją w gminie miejskiej Ciechocinek, która nie bez powodu uzyskała miano „Perły Uzdrowisk Polskich”.

Uwarunkowania kulturowe

Powiat aleksandrowski jest nieodłączną częścią Kujaw, z którymi kojarzy się charakterystyczna dla danego regionu muzyka, działalność artystyczna, ubiór oraz wiele innych elementów, które łącznie tworzą bogactwo kulturowe regionu.

Strój Stroje kujawskie różniły się od siebie przez wzgląd na czas, różnice w funduszach, jakimi dysponowało społeczeństwo, czy chociażby status małżeński.

Zdjęcie nr 1,2,3: Kujawianka w tradycyjnym stroju z 2 połowy XIX w. ⁴⁴

⁴⁴ Źródło: <http://www.nasze.kujawsko-pomorskie.pl/etnografia/kujawy/stroj.html>

Męzaki zobowiązane były do zakrywania włosów, warunek ten musiał być przestrzegany również w trakcie żałoby. Charakterystycznym nakryciem głowy, który im do tego służył był biały, haftowany czepiec, wykonany z tiulu bądź bawełnianego materiału dodatkowo owinięty chustą. Jedynie kobiety nie mogły nosić czepca a chustkę, bądź pozostawały bez okrycia głowy.

Kolejnym elementem ubioru jest duża biała koszula, której rękawy zostały w mankiet, a kołnierzyk wykańczano haftem lub miał formę okrągłego, falowanego kołnierza. Kolejną składową część stroju jest akksamitny gorset bądź kabatek z peleryną, w kolorze granatu, szafiru bądź też czerni. Wygląd tej części garderoby znany jest jedynie z opisów i ikonografii. Spódnica wykonana była z wełny, zakładano pod nią haftowane halki. Hafty na odzieży miały głównie motyw kwiatowy i były one na tyle oryginalne, że rzadko zdarzały się podobne wzory. Bywało, że mieszkanki Kujaw zakładały na siebie trzy spodnice, szczególnie zimą. Na taki luksus mogły pozwolić sobie jedynie bogatsze Kujawianki. Najbardziej zwniętną warstwę garderoby stanowił jedwabny fartuch, przyozdobiony białym haftem, widocznym na obrazku powyżej. Mazanichy to rodzaj chust tureckich, którymi kobiety okrywały ramiona. Dopiełaniem kreacji była oczywiście biżuteria wykonana z bursztynu, koralu, z wiszącymi krzyżami i dukatami, które oddawały stopień zamożności kobiety.

Wykonceń ubioru stanowiły buty, jeszcze nawet na początku XX wieku kobiety nosiły pantofle przyozdobione pompkami, bądź sznurowane buciki, wykonane z miękkiej skóry, o niskiej cholewce. W dni świąteczne ubierano do nich pochoczochy w kolorze białym lub granatowym.

Zdjęcie 4: Zespół Pieśni i Tańca "Kujawy" w kujawskim stroju ludowym⁴⁵

Mężczyzna zonył zazwyczaj zakładał na głowę czarny kapelus, bar dzieł zamożny natomiast cylinder zwężany ku dołowi, przyozdobiony pawimi piórami. Rogatywkę obszytą barankiem nosili kawalerowie.

Od święta mężczyźni zakładali na siebie białe koszule z kołnierzem, pod nim zawiązywali czerwona wstążkę bądź chustkę. Koszula szyta była na wzór poncho, a rękawy zostały w mankiet. Na to zakładali czerwona jakę, a następnie kaftan bez rękawów uszyty z sukna. Dołną część garderoby tworzyły wełniane, ciemne spodnie, przepasane czerwonym pasem, wsuwane w długie buty. Na ciepłe pory roku spodnie wykonywano z sukna, bądź płótna, na zimę natomiast wykorzystywano do ich uszycia owce skóry z rurem. Ubiór młodych chłopców do okresu przedślubnego pozabawiony był spodni, chodzili oni jedynie w długich koszulach. Odzież wierzchnią stanowił płaszcz z peleryną, tzw. bucha bądź dęty płaszcz.

Buty męskie były wysokie, podbijane podkówkami z cholewką, wykonane ręcznie. Zanim zaczęto nosić skarpety, pierwotnie stopy owijano onucami, zimą do butów wkładano też słomę. Nie wszystkim było stać na obuwie, najbiedniejsi chodzili bosy⁴⁶.

⁴⁵ Źródło: [http://www.polskatradycja.pl/folklor-regionalny/stroje-ludowe/pomorze-kujawy-i-wielkopolska/124-stroj-](http://www.polskatradycja.pl/folklor-regionalny/stroje-ludowe/pomorze-kujawy-i-wielkopolska/124-stroj-kujawski.html)

⁴⁶ Źródło: www.polskatradycja.pl

Muzyka i taniec

Typowym dla składu kapeli kujawskiej była obecność w nim jednej lub pary skrzypiec, basów a rzadziej klarnetu i bębena. To tancerz prowadzący grupę nadawał tempo i rytm muzyce. Przed rozpoczęciem tańca wychodził przed kapelę i zaczynał śpiewać wybrany przez siebie utwór, gdy muzycy go rozpoznawali wnosili opłatę i przechodził do tańca. Teksty pieśni nie odgrywały znaczącej roli, często miały formę jednej zwrotki i uzupełniane były sylabami „na dana” lub „dana, dana”.

Na terenie Kujaw górował rytm mazurkowy, dominowały w tej grupie takie rodzaje tańca jak: kujawiaki, mazurki i oberki. Zawsze tańczono po linii koła i zachowany musiał być ściśle określony porządek wyznaczany przez tancerza prowadzącego.

Najbardziej popularnym tańcem w tamtych czasach był mimo wszystko kujawiak, można tu wyróżnić kujawiaka owczarskiego – utworzony przez pasterzy. Jednym z elementów tańca było wchodzenie do okręgu chłopaka z laską, zwanego „owczarzem”. Na znak dany przez tancerza prowadzącego pary wymieniały się partnerami. Mężczyzna, który pozostawał w tamtym momencie bez partnerki, przejmował rolę owczarza. Kujawiak zyskał popularność, po licznych modyfikacjach stał się tańcem narodowym.

Bardzo podobnym i często mylonym z kujawiakiem tańcem jest mazurek, z punktu widzenia Kujawiaków postrzegany jest jako ten bardziej skoczny, nie dorównuje on jednak w skoczności oberkowi.

Produkty lokalne

Na Liście Produktów Tradycyjnych prowadzonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w województwie kujawsko – pomorskim, można wyodrębnić 55 takich produktów. Do najbardziej charakterystycznych należą :

Podpiwek kujawski Delecta

Trunek o niskiej zawartości alkoholu i lekko gorzkawym smaku. Zapachem oraz kolorem przypomina piwo, jednak jest napojem znacznie lżejszym, nadającym się do codziennego spożycia. Produkt ten daje przede wszystkim możliwość wytworzenia go własnoręcznie, w warunkach domowych.

Kujawska księżycówka

Napój alkoholowy, wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wytwarzany jest na bazie gruszek oraz bergamotek, sposobem domowym, który przekazywano sobie z pokolenia na pokolenie. Cechuje go wyrazisty smak, mocny aromat bergamotek oraz bezbarwny kolor. Przechowywany w butelkach o pojemności od 500 do 700 ml, z charakterystyczną etykietą.

Nazwa napoju powiązana jest z porą jego wytwarzania, a robiono to jedynie porą nocną. Najbardziej znany jest na terenach gminy Nieszawa, chociażby przez wzgląd na jego pojawienie się w filmie „Wiosna, penie sierżancie”, kręconego na terenie Nieszawy. Alkohol ten z pewnością jest wizytówką województwa kujawsko – pomorskiego.

Żurek kujawski

Najpopularniejszą z zup regionu jest żurek kujawski, rozslawiony na całą Polskę. Jego smak oraz sposób przygotowania znane są od pokoleń. Podstawę przepisu stanowi zakwas z mąki żytniej (niegdyś przechowywany w przeznaczonych do tego garnkach), zalany ciepłą wodą. Żurek posiada jasnożółty odcień i odrobinę kwaskowaty smak.

Gomółki

Kolejną charakterystyczną potrawą Kujaw są produkty serowe, uformowane na kształt stożka, serwowane zazwyczaj z mieszanką przypraw, takich jak kminek, papryka, mięta, zioła lub czosnek. W skład gomółki wchodzi mleko, twaróg ze śmietaną, zioła, jajka, szczypior oraz koper. Po połączeniu ze sobą składników, masa ta poddawana jest suszeniu w piecu lub na słońcu. Gomółki traktowane są jako rodzaj przekąski i mają dość długi termin ważności.

Kujawskie pączki ziemniaczano – dyniowe

Produkt ten również figuruje na Liście Produktów Tradycyjnych. Nieodłączny element świat oraz ważniejszych uroczystości. Pączki cechuje puszysta struktura i piękny aromat. Nadzieniem jest dżem z dzikiej róży, przygotowywany przez gospodynie. Wypieków tych można skosztować na terenie Kujaw, a szczególności podczas targów folklorystycznych, dozynek i na innych tego typu imprezach.

Kujawska babka drożdżowa Kujawiolek

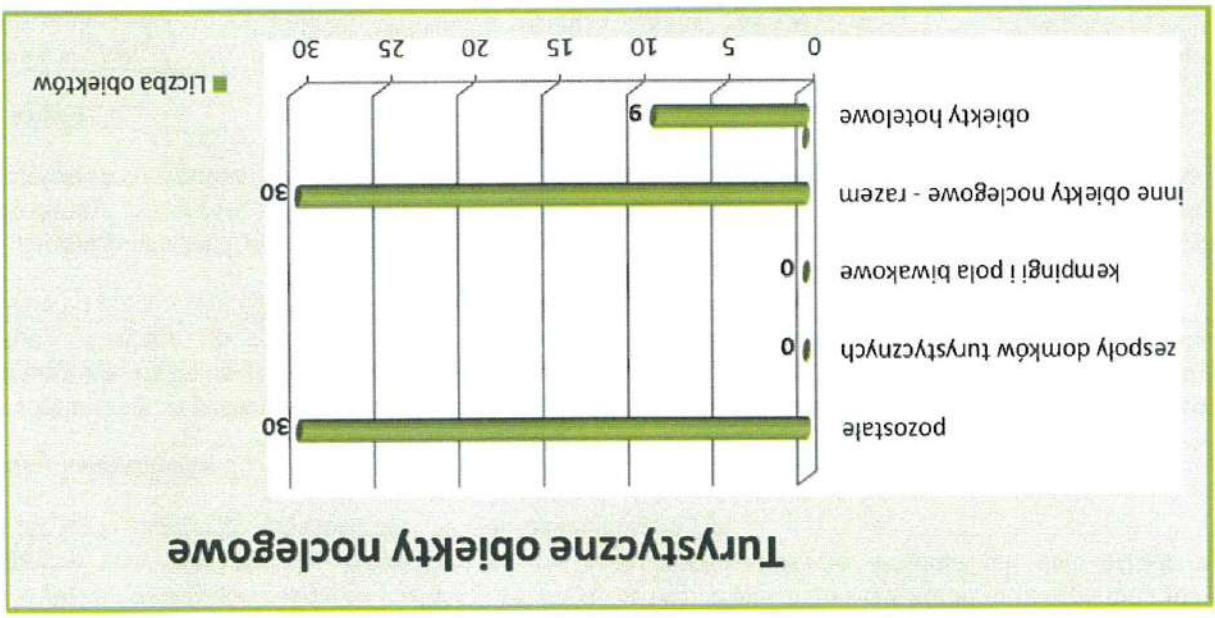
Uznana za produkt tradycyjny dla województwa kujawsko – pomorskiego, należy do jednych z najbardziej znanych wyrobów cukierniczych regionu. W skład ciasta wchodzi mleko, masło, mąka oraz jajka. Proporcje, w których są dodawane składniki, ustalane są indywidualnie. Smak babki drożdżowej dopełniają drożdże, rodzynek, szafran, czy aromat waniliowy. Ciasto to po dziś dzień gości na stołach wielu gospodarzy.

Turystyka

Baza noclegowa

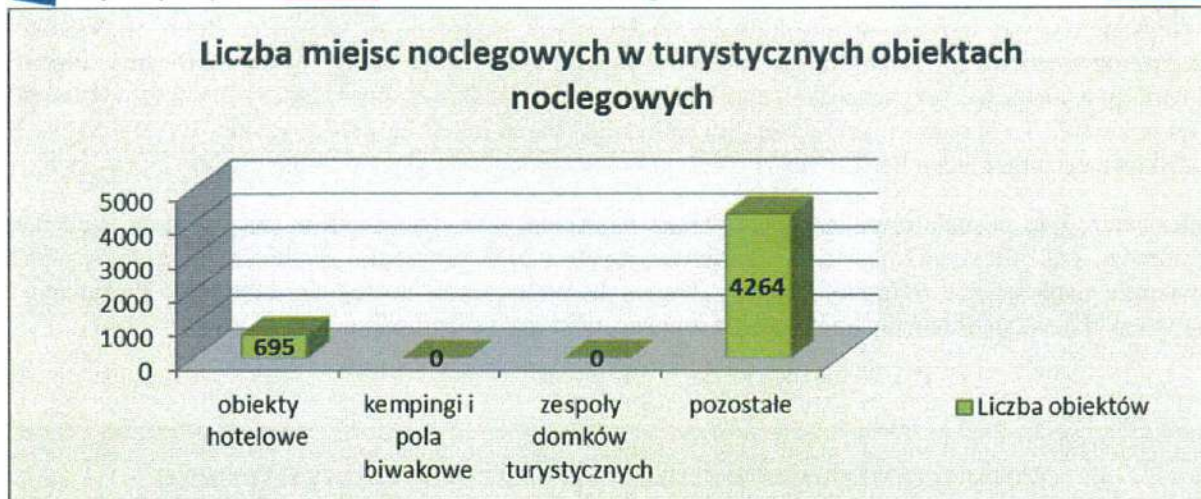
Jedną z podstaw turystyki, bez wątpienia jest baza noclegowa oraz prestiż, jaki oferuje. Poniższe wykresy obejmują obiekty noclegowe, takie jak: hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe, domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, pola biwakowe, kempingi, obiekty do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, zakłady uzdrowiskowe, (kwatery prywatne do 1999 r.) i inne. Mowa tu o wszystkich turystycznych obiektach noclegowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Również na podstawie danych za 2012 r. do turystycznych obiektów noclegowych ogółem doliczono kwatery agroturystyczne i pokoje gościnne (kwatery prywatne). Dane o wynajętych pokojach dotyczą tylko hoteli, motel, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

Turystyczne obiekty noclegowe

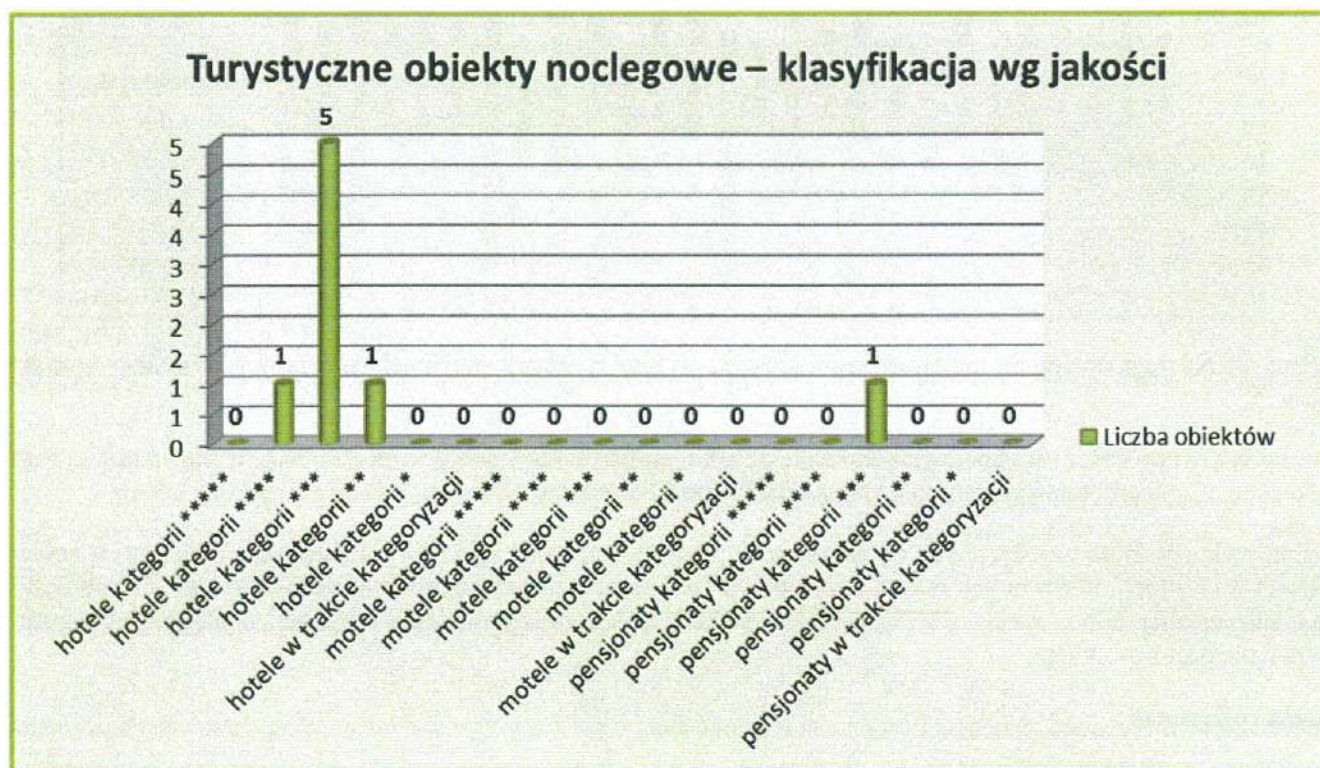
Wykres 18: Turystyczne obiekty noclegowe⁴⁷.

⁴⁷ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

Wykres 19: Liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych ⁴⁸.

Na terenie powiatu istnieje 9 obiektów hotelowych, w których znajduje się 695 miejsc noclegowych. Nie zanotowano natomiast występowania zespołów domków turystycznych, kempingów, czy też pól biwakowych. Pozostałych obiektów noclegowych, których klasyfikację omówiono wcześniej na terenie powiatu jest 30, a w nich łącznie 4264 miejsca noclegowe. Dynamika liczby miejsc noclegowych dla całego powiatu, wynosi 103,8 co oznacza, że mamy do czynienia z tendencją wzrostową obserwowanego zjawiska. Wszystkie powyższe punkty noclegowe zlokalizowane są w gminie miejskiej Ciechocinek, zgodnie z adnotacją wystawioną przez GUS.

Wykres 20: Turystyczne obiekty noclegowe – klasyfikacja wg jakości ⁴⁹.

⁴⁸ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

⁴⁹ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

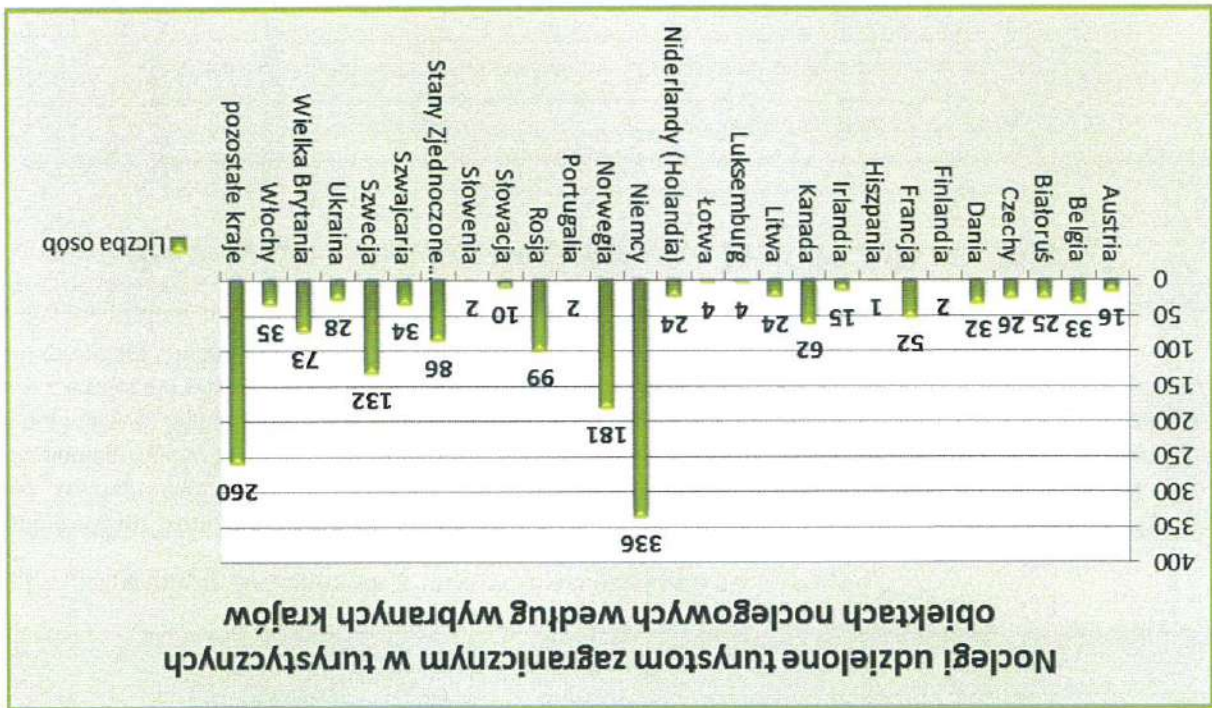
Stanowią część rowerowych szlaków turystycznych, zachęcając lokalnych turystów do aktywnego spędzania czasu, a łączna długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu aleksandrowskiego wynosi 18,78 km. Celem tworzenia ścieżek rowerowych jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa poruszania się rowerzystów na drogach, a także usprawnienie komunikacji pomiędzy gminami.

Ścieżki rowerowe

Stożek wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych, mierzony relacją ogólnej liczby udzielonych noclegów do ilości wszystkich oferowanych miejsc noclegowych w poszczególnych dniach miesiąca, w ciągu których były one faktycznie udostępnione, wynosi 73,1%, co potwierdza wysokie zainteresowanie punktami noclegowymi na terenie powiatu aleksandrowskiego.

Dominującą grupę gości zagranicznych, korzystających z punktów noclegowych na terenie powiatu stanowią Niemcy – 336 osób. Z usług hotelowych chętnie korzystają również Norwedy, Szwedzi, goście z Rosji czy USA.

Wykres 21: Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów⁵⁰.

Wśród wszystkich wyżej wspomnianych punktów noclegowych, wyróżnić można jeden hotel zakwalifikowany do kategorii czterogwiazdkowej, oznaczającej obiekt o wysokim standardzie usług i zakwaterowania. Pięciu hotelom oraz jednemu pensjonatowi, przyporządkowano kategorię trzygwiazdkową, co świadczy o właściwym serwisie oraz zadbanym pokojach. Ta kategoria jest najczęściej spotykaną wśród hoteli na polskim rynku turystycznym. Kategorie dwugwiazdkową otrzymał jeden hotel, będący prostym obiektem średniej klasy o funkcjonalnych pokojach.

Powiat aleksandrowski posiada również spore zaplecze konferencyjne, dzięki czemu cieszy się on zainteresowaniem przedsiębiorców. Łącznie stworzono 36 sal konferencyjnych z 2088 miejscami. Pomieszczenia wyposażone zostały w odpowiednie nagłośnienie, rzutniki, zestawy wideo, komputer oraz dostęp do Internetu. Posiadanie zaplecza konferencyjnego bezwzględnie wpływa na prestiż miejsca, w którym się znajduje.

Jednostka terytorialna	Długość ścieżek rowerowych w km	Lokalizacja
Aleksandrów Kujawski (m.)	4,4	ul. Kochanowskiego, ul. Słoneczna, ul. Tęczowa, ul. Graniczna, ul. Słowackiego, ul. Przemysłowa, ul. Wojska Polskiego, ul. Al. M. Danilewicz-Zielińskiej (droga wojewódzka nr 266)
Aleksandrów Kujawski (w.)	3,80	Stawki, Odolion, Nowy Ciechocinek
Bądkowo	-	-
Ciechocinek	1,62	Droga wojewódzka nr 266, Al. 700-lecia, ul. Nieszawska
Koneck	-	-
Nieszawa	2,38	ul. Ciechocińska, ul. Starościńska, ul. Noakowskiego
Raciążek	5,57	Raciążek: Al. 700-lecia (Serpentyna), ul. Nieszawska; Podole; Siarzewo
Waganiec	1,01	Nowy Zbrachlin
Zakrzewo	-	-

Tabela 27: Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu aleksandrowskiego.

3. Jednym z głównych problemów rozwojowych obszaru objętego działaniem LGD jest zła sytuacja społeczna. Mieszkańców powiatu, jak również całego województwa cechuje jeden z najwyższych w kraju odsetek osób wykluconych oraz niski poziom kapitału społecznego. Przyczyny te są w dużej mierze generowane przez złą sytuację na regionalnym rynku pracy, o której świadczą stopa bezrobocia rejestrowanego. Do szczególnie defaworyzowanych obszarów należą tereny wiejskie.

2. Na badanym obszarze obserwuje się przystos liczb ludności w gminach podmijskich, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu wyludniania się miast. Wynika to głównie z większej dostępności na obszarach wiejskich terenów przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne oraz niższych kosztów nabycia tych terenów.

1. Struktura wiekowa mieszkańców w poszczególnych gminach obszaru jest podobna. W większości gmin zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa i jest trendem ogólnokrajowym. Uwagę zwrócić należy także na najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Aleksandrów Kujawski (w.) i w gminie Wąganiec. Wynika to z osiedlania się na tych terenach głównie ludzi w wieku produkcyjnym. W związku z powyższym należy podjąć działania zwiększające dostępność do usług opiekuńczych nad osobami starszymi oraz wpływające na poprawę sytuacji demograficznej obszaru.

Wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT wypracowane na podstawie diagnozy obszaru:

- Jeżeli trzeba coś zmienić, to co, jak i dlaczego?
- Czy mają one związek z problemami rozwoju, które trzeba rozwiązać?
- Czy te składniki diagnozy stanu i potencjału rozwoju są nadal aktualne i opisują stan faktyczny? Na początku warsztatów poświęconych analizie SWOT zadano sobie następujące pytania: Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”;
- Sporządzając analizę wzięto pod uwagę uwarunkowania charakterystyczne dla obszarów powiatu aleksandrowskiego, a także ich potencjał w postaci kapitału finansowego, ludzkiego oraz informacyjnego, oraz dotychczasowe wyniki wcześniejszej wykonanych analiz SWOT i raport z przeprowadzonej ankiety - Badanie mieszkańców LGD
- Grupa pracując tą metodą starała się przewidzieć okoliczności zewnętrzne niezależne od LGD, które będzie mogła wykorzystywać w przyszłości, oraz zagrożenia które mogą niekorzystnie na LGD wpływać, a których wystąpienie również jest od grupy niezależne.
- Silne i słabe strony traktując jako nasze cechy wewnętrzne, zależne od nas (mieszkańców obszaru LGD) na oraz według następujących wytycznych :

Zródło Ryszard Kamiński

Korzystne	Nie	
Silne strony	Słabe strony	
Ocenienie zewnętrzne	O (na to wpływu nie mamy)	T
Sytuacja zewnętrzna to może nas spotkać	Okazje / szanse	Zagrożenie

Schemat: Analiza SWOT

Grupa partycypacyjna w celu uporządkowania danych wyjściowych i informacji, oraz zebrania i podsumowania opinii lokalnych społeczności wykorzystata w swojej pracy jedną z technik – Analizę SWOT. Technika ta polega na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Grupa partycypacyjna pracowała w oparciu o niniejszy schemat

IV. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

4. Obszar objęty badaniem cechuje się bardzo wysokim bezrobociem. Przewyższa ono znacznie stopę bezrobocia zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jaki w kraju.
5. We wszystkich gminach tworzących obszar objęty LSR nastąpił wyraźny wzrost liczby osób pozostających bez pracy w stosunku do roku 2008.
6. Obszar objęty LGD cechuje się wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Z pomocy korzysta ok. 15 % mieszkańców. Wartość ta jest wyższa zarówno od średniej województwa kujawsko-pomorskiego, jak również od średniej krajowej.
7. Podstawową przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie.
8. Powiat aleksandrowski jest w dobrej sytuacji pod względem liczby placówek przedszkolnych, ponieważ w każdej gminie funkcjonuje co najmniej jedna placówka wychowania przedszkolnego.
9. W latach 2005 – 2013 obserwuje się spadek liczby uczniów na poziomie edukacji. Liczba uczniów szkół podstawowych zmalała o ok. 26 % w podstawowej i gimnazjalnej stosunku do roku 2005. W przypadku gimnazjów, zaobserwowano jeszcze wyższy spadek uczniów, bo aż ok 33 %.
10. Weryfikacja wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży, wskazuje na niską jakość nauczania w regionie kujawsko-pomorskim. Województwo znajduje się niestety w grupie innych regionów osiągających niższe niż przeciętne w Polsce wyniki sprawdzianów w ostatniej klasie szkoły podstawowej i gimnazjum.
11. Największym problemem rozwojowym obszaru w sferze gospodarczej jest niska przedsiębiorczość lokalna. Większość podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, w dużej mierze firmy rodzinne. Ogółem w stosunku do roku 2008 liczba podmiotów gospodarczych uległa zmniejszeniu. W gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski, Koneck i Waganiec stwierdzono wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Natomiast w dwóch największych miastach obszaru odnotowano spadek liczby tych podmiotów.
12. Na obszarze LGD zauważa się znaczną przewagę handlu hurtowego i detalicznego nad pozostałą działalnością. Na drugim miejscu znajduje się budownictwo, a następnie przetwórstwo przemysłowe oraz tzw. pozostała działalność usługowa. Funkcjonujące branże gospodarki trudno zaliczyć do branż innowacyjnych, mogących wpływać na konkurencyjność obszaru.
13. Bardzo duże znaczenie gospodarcze stanowi rolnictwo. Ponad 80 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych na całym obszarze stanowią użytki rolne. Badany obszar charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji rolniczej.
14. Na badanym obszarze, szczególnie gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski, znajdują potencjalne tereny inwestycyjne, które wymagają odpowiedniej promocji, uzbrojenia oraz zachęt dla przyszłych inwestorów.
15. W powiecie aleksandrowskim nie działają żadne ośrodki innowacji oraz instytucje prowadzące działalność badawczo-rozwojową. Najbliżej zlokalizowane uczelnie wyższe znajdują się w Toruniu, Włocławku i w Bydgoszczy. Szereg instytucji otoczenia biznesu znajduje się głównie w Toruniu i w Bydgoszczy.
16. Poziom zwodociągowania obszaru wynosi ponad 90 % i jest zbliżony do średniej wojewódzkiej i krajowej.
17. Stopień skanalizowania natomiast kształtuje się na poziomie 44,5 %, co stawia obszar objęty LGD w mało korzystnym świetle na tle województwa i kraju. Obszar, poza ośrodkami miejskimi charakteryzuje się znacznie rozproszoną zabudową, co powoduje, że budowa sieci kanalizacyjnej staje się nieopłacalna. Wydatki inwestycyjne w tym zakresie, należy zatem skupić na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.
18. Istniejące sieci wodociągowe i kanalizacyjne wymagają bieżących napraw i konserwacji oraz modernizacji.

19. Obszar charakteryzuje się niskim poziomem emisji zanieczyszczeń, które w głównej mierze pochodzą z palenisk domowych oraz lokalnych kocioł. Zauważa się również coraz większą emisję zanieczyszczeń organicznych, pochodzących ze zwiększonego natężenia ruchu samochodowego lokalnego i tranzytowego.
20. Obszar objęty badaniem jest jednym z najbardziej ciekawych i charakterystycznych regionów kulturowych Polski. Posiada własną gwarę, stroje i obyczaje, które nadal są kulturowane, zarówno na wsi, jak i w miastach.
21. Turystyka jest kierunkiem nie do końca wykorzystywanym oraz mało docenianym przez mieszkanców oraz turystów zewnętrznym. Głównym kierunkiem turystów jest miasto Ciechocinek, który słynie wykorzystywany turystycznie. Na badanym obszarze funkcjonuje zatem przede wszystkim „turystyka z uzdrowiskowego charakteru. Na badanym obszarze funkcjonuje zatem przede wszystkim „turystyka z uzdrowiskowa”, skierowana do krajowych, jak i zagranicznych kuracjuszy.

Tabela nr 28: Wersja tabelaryczna Analizy SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. wzrost liczby ludności w gminach podmiejskich 2. dobrze rozwinięta baza edukacyjna- przedszkola, szkoły 3. dużo terenów inwestycyjnych na terenie gminy Aleksandrów Kujawski 4. obszar dobrze zwodociągowany 5. bardzo ciekawy i charakterystyczny region kulturowy 6. duża liczba zabytków, bogata historia 7. dobry dostęp komunikacyjny – autostrada, kolej, przeprawa promowa 8. duża liczba produktów lokalnych 9. prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne 10. duża liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych 11. występowanie szlaków turystycznych 12. duże zasoby przyrodnicze 13. miasto uzdrowiskowe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, starzenie się społeczeństwa 2. wyludnianie się miast 3. duży odsetek osób wykluczonych oraz niski poziom kapitału społecznego 4. duże bezrobocie na obszarach wiejskich – wzrost w stosunku do roku 2008 5. niska jakość nauczania w regionie 6. wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej 7. niska przedsiębiorczość lokalna – zmniejszenie liczby mikroprzedsiębiorstw w porównaniu z latami ubiegłymi 8. brak branż innowacyjnych 9. brak działalności badawczo-rozwojowej – brak instytucji otoczenia biznesu 10. niski stopień skanalizowania obszaru 11. słaby stan dróg lokalnych 12. słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i rekreacyjna 13. obszar niedoceniony turystycznie przez mieszkańców i turystów 14. niewystarczająca liczba świetlic wiejskich na terenie niektórych gmin 15. słabo zagospodarowanie zbiorniki wodne występujące na badanym obszarze 16. słabo rozwinięta infrastruktura kulturalna 17. brak inkubatorów przedsiębiorczości 18. brak domów opieki dla osób starszych 19. brak miejsc aktywizacji osób młodych 20. brak profilaktyki dla osób wykluczonych społecznie

Stworzenie miejsca dostatecznego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.

Cel ogólny:

Zespół liderów odpowiedzialny za przeprowadzenie warsztatów:
 - poświęconych weryfikacji celów posiadanych strategii,
 - wytyczenie wspólnych kierunków i celów LSR,
 - poświęconych wyłonieniu i strategii promocji lokalnego produktu,
 oraz po zapoznaniu się z: materiałami pochodzącymi z cyklicznych spotkań „informacyjno – konsultacyjnych” wraz z analizą SWOT; badaniami ewaluacyjnymi mieszkańców gmin obszaru oraz analizą uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru objętego projektem, a także analizą przyszlých trendów środowiskowych, gospodarczych, społecznych i ekonomicznych wewnętrznych i zewnętrznych dotyczących LGD, wspólnie z grupą warsztatową zdecydował, iż LSR będzie skupiać się wokół następujących tematów wiódących (zgodnych z wytycznymi):

V. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej „przedsięwzięciami”, określenie wskaźników.

Zagrożenia	Szanse
1. zmienność prawa, jego różna interpretacja, brak bezpośredniego wpływu	1. nowa perspektywa finansowa 2014 - 2020
2. długotrwałe procedury/biurokracja	2. dobre praktyki, nabywanie doświadczeń
3. niestabilność polityczna	3. zainteresowanie inwestorów z zewnątrz z pewną obszarom, możliwość zwiększenia zatrudnienia, budowa infrastruktury towarzyszącej
4. zmiana priorytetów polityki unijnej	4. budowa II stopnia wodnego na rzece Wiśle
5. zły system podatkowy i ubezpieczeniowy	5. zmiana prawa zamówień publicznych
6. częste zmiany prawa, reformy w edukacji i pomocy społecznej	6. migracja ludności-nowe pomysły
8. niż demograficzny – likwidacja szkół	7. wymiana międzynarodowa/międzyregionalna
9. częste zmiany programów nauczania	8. nowe technologie
10. wydłużenie wieku emerytalnego	9. bezpłatne media, internet, portale społecznościowe
11. zmiany klimatyczne, kłeski żywiołowe	10. współpraca uczelni wyższych ze szkołami lokalnymi
12. zagrożenie wybuchem wojny	11. wzrost zainteresowania obszarem turystów krajowych i zagranicznych
13. napływ imigrantów	12. trend na zdrowe i ekologiczne odżywianie
14. emigracja młodych	13. zainteresowanie agroturystyką – trend
15. sezonowość turystyki	14. moda na wypoczywanie sprzętu
16. brak zainteresowania turystów obszarem	
17. brak ciągłości w finansowaniu projektów	

Wyznaczone cele strategiczne LSR wraz z zespołem celów szczegółowych mają charakter długofalowy oraz są zasadne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich. Wszelkie działania w dziedzinie rozwoju aktywności społecznej, poprawy stanu infrastruktury, oraz rozpropagowywanie nowoczesnych technologii jak i wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych, a także rozwój turystyki generują, bowiem liczne możliwości dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców zamieszkujących tereny wiejskie objęte programem Leader z tytułu bezpośredniego realizowania działań, jak również pośredniego zatrudnienia w turystyce – pośredni, udziału w świadczeniu usług np. zaopatrzenie, transport, usługi dodatkowe, takie jak: opracowanie i druk materiałów reklamowych itp. Nie bez znaczenia jest także, zatrudnienie wynikające z uzyskania wyższych dochodów przez społeczność wiejską z tytułu rozwoju aktywności społecznej, turystyki na danym terenie. Działania strategiczne zapisane powyżej mają na celu wdrożenie takich rozwiązań, które będą bardzo silnie wpływały na zapewnienie jak najwyższej skuteczności efektu mnożnikowego. Postawione cele strategiczne zapewniają ciągłość i trwałość rozwoju dzięki realizacji zaplanowanych celów strategicznych i zadań w okresie programowania.

Cel szczegółowy nr 1

Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej.

W strukturze wiekowej mieszkańców w poszczególnych gminach obszaru wzrasta udział ludności w wieku poprodukcyjnym, kosztem spadku udziału osób w wieku przed produkcyjnym. Zjawisko to świadczy o starzeniu się społeczeństwa i jest trendem ogólnokrajowym. Według prognoz GUS, trend ten utrzyma się co najmniej do 2035 roku.

Uwagę zwrócić należy na najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Aleksandrów Kujawski (w.) i w gminie Waganiec. Wynika to z osiedlania się na tych terenach głównie ludzi w wieku produkcyjnym.

Na badanym obszarze obserwuje się przyrost liczby ludności w gminach podmiejskich, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu wyludniania się miast. Wynika to głównie z większej dostępności na obszarach wiejskich terenów przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne oraz niższych kosztów nabycia tych terenów.

Obszar objęty badaniem cechuje się bardzo wysokim bezrobociem. Przewyższa ono znacznie stopę bezrobocia zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w kraju.

We wszystkich gminach tworzących obszar objęty LSR nastąpił wyraźny wzrost liczby osób pozostających bez pracy w stosunku do roku 2008.

Jednym z głównych problemów rozwojowych obszaru objętego działaniem LGD jest zła sytuacja społeczna. Mieszkańców powiatu, jak również całego województwa cechuje jeden z najwyższych w kraju odsetek osób wykluczonych oraz niski poziom kapitału społecznego. Przyczyny te są w dużej mierze generowane przez złą sytuację na regionalnym rynku pracy, o której świadczy stopa bezrobocia rejestrowanego. Do szczególnie defaworyzowanych obszarów należą tereny wiejskie. Wykluczenie zawodowe wiąże się z nierównymi szansami na rynku pracy określonych grup ludności, które potencjalnie napotykają na większe bariery przy znajdowaniu zatrudnienia i utrzymaniu go.

Wykluczenie zawodowe dotyka przede wszystkim osób w określonych grupach wieku (młodych, bez doświadczenia zawodowego lub po 50 roku życia, mniej skłonnych do zmiany kwalifikacji), osób, które przez dłuższy czas pozostają bez pracy (np. kobiety po urlopiach macierzyńskich i wychowawczych), niepełnosprawnych, czy też o niskim poziomie wykształcenia.

W roku 2013 długotrwale bezrobotni stanowili ponad 42 % , a bezrobotni do 34 roku życia aż 48 % ogółu osób bezrobotnych. Nie stwierdzono również znaczących różnic ze względu na płeć.

Poziom ubóstwa mierzony odsetkiem korzystających z pomocy społecznej na badanym obszarze jest wysoki. Z pomocy społecznej korzysta bowiem prawie 15 % mieszkańców. Wartość ta jest wyższa zarówno od średniej województwa kujawsko-pomorskiego, jak również od średniej krajowej. Podstawową przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie.

Obszar charakteryzuje się niskim poziomem emisji zanieczyszczeń, które w głównej mierze pochodzą z palenisk domowych oraz lokalnych kotłowni. Zauważa się również coraz większą emisję zanieczyszczeń organicznych, pochodzących ze zwiększonego natężenia ruchu samochodowego lokalnego i tranzytowego.

Istniejące sieci wodociągowe i kanalizacyjne wymagają bieżących napraw i konserwacji oraz modernizacji.

Obszar, poza ośrodkami miejskimi charakteryzuje się znacznie rozproszoną zabudową, co powoduje, że budowa sieci kanalizacyjnej staje się nieopłacalna. Wydatki inwestycyjne w tym zakresie, należy zatem skupić na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stożek skanalizowania natomiast kształtuje się na poziomie 44,5 %, co stawia obszar objęty LGD w małym korzystnym świetle na tle województwa i kraju.

Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej.

Cel szczegółowy nr 3

1. Wspieranie tworzenia i rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.
2. Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej w ramach grantów RPO

Zalecane przedsięwzięcia:

Na badanym obszarze, szczególnie gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski, znajdują potencjalne tereny inwestycyjne, które wymagają odpowiedniej promocji, uzbrojenia oraz zachęt dla przyszłych inwestorów.

Barzo duże znaczenie gospodarze stanowi rolnictwo. Ponad 80 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych na całym obszarze stanowią użytki rolne. Badany obszar charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji rolniczej.

Największym problemem rozwojowym obszaru w sferze gospodarczej jest niska przedsiębiorczość lokalna. Większość podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, w dużej mierze firmy rodzinne. Ogółem w stosunku do roku 2008 liczba podmiotów gospodarczych uległa zmniejszeniu. Na obszarze LGD zauważa się znaczną przewagę handlu hurtowego i detalicznego nad pozostałą działalnością. Na drugim miejscu znajduje się budownictwo, a następnie przetwórstwo przemysłowe oraz tzw. pozostała działalność usługowa. Funkcjonujące branże gospodarki trudno zaliczyć do branż innowacyjnych, mogących wpłynąć na konkurencyjność obszaru.

Obszar Lokalnej Grupy Działania nie jest terenem dynamicznie rozwijającym się gospodarstwo. Pomimo wielu możliwości rozwoju przedsiębiorczości w latach 2007 – 2013, poprzez dofinansowanie tworzenia działalności gospodarczej ze środków europejskich, nie nastąpił wyraźny wzrost nowo utworzonych działalności. Świadczy to o zachowawczym podejściu przedsiębiorców do możliwości rozwoju z wykorzystaniem środków zewnętrznych.

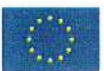
Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej.

Cel szczegółowy nr 2

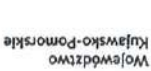
1. Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa.

Zalecane przedsięwzięcia:

Wśród negatywnych zjawisk, jakie powiązane są z problemem ubóstwa, jest niski poziom wykształcenia mieszkańców.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Rzeczpospolita
Polska

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Teren działania LGD jest bardzo dobrze skomunikowany. Przebiegają tu ważne szlaki komunikacyjne. Stan dróg lokalnych wymaga jednak dużego nakładu środków finansowych na ich przebudowę lub modernizację.

Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna wymaga znacznego rozwoju i innowacyjnych rozwiązań.

Zalecane przedsięwzięcia:

1. Wspieranie inwestycji w zakresie budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych.
2. Poprawa infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz rekreacyjnej.
3. Wspieranie inwestycji w zakresie rewitalizacji obszaru.

Cel szczegółowy nr 4

Wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru poprzez wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD.

Obszar objęty badaniem jest jednym z najbardziej ciekawych i charakterystycznych regionów kulturowych Polski. Posiada własną gwara, stroje i obyczaje, które nadal są kultywowane, zarówno na wsi, jak i w miastach. Na badanym terenie dużą popularnością cieszy się produkcja lokalnych produktów, opartych na tradycyjnych recepturach.

Turystyka jest kierunkiem nie do końca wykorzystywanym oraz mało docenianym przez mieszkańców oraz turystów zewnętrznych. Pomimo wielu zabytków oraz doskonałego dostępu komunikacyjnego teren nie jest wykorzystywany turystycznie. Głównym kierunkiem turystów jest miasto Ciechocinek, który słynie z uzdrowskiego charakteru. Na badanym obszarze funkcjonuje zatem przede wszystkim „turystyka uzdrowska”, skierowana do krajowych, jak i zagranicznych kuracjuszy.

Obszar bogaty jest w walory przyrodnicze, które skupiają się wokół solanek i wód mineralnych Ciechocinka oraz malowniczej doliny Wisły i rzeki Tażyny.

Zalecane przedsięwzięcia:

1. Promocja obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych.
2. Wspieranie działań zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowego.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Wizja 2016 – 2020

Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.

Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej

Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej

Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej

Wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD

PRZEDSIĘWZIĘCIA

Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa

Wspieranie tworzenia i rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw

Wspieranie inwestycji w zakresie budowy lub przebudowy dróg gminnych lub powiatowych

Promocja obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych

Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej w ramach grantów RPO

Poprawa infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz rekreacyjnej
Wspieranie inwestycji w zakresie rewitalizacji obszaru

Wspieranie działań zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowego

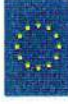
Plan realizacji wskaźników: oddziaływania, rezultatu i produktu

1.0	Cel ogólny	Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.			
1.1	Cele szczegółowe	Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej			
1.2		Wsparzenie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej			
1.3		Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej			
1.4		Wsparzenie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD.			
Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	Stan początko wy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych, sposób pomiaru
W.1.0	<i>Wzrost liczby mieszkańców obszaru objętego LSR oceniających, iż znacznie poprawiły się warunki pozwalające na dostatanie życie</i>	osoby	15 %	50 %	Badania własne LGD.
Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych					
W.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	osoby	0	300	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.
W.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	0	36	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.
W.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	0	20	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.
W.1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy	sztuk	0	39	Badania własne LGD. Dane zebrane z firm objętych wsparciem.
W.1.2	Liczba nowych produktów/usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie	sztuk	0	28	Umowa o dofinansowanie projektu, badania własne LGD
W.1.2	Liczba udoskonalonych produktów/usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie	sztuk	0	29	Umowa o dofinansowanie projektu, badania własne LGD

W.1.3	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów.		osoba	0	2 000	Badania własne LGD. Dane z JST.
W.1.3	Liczba osób korzystających z rozwiniętych (nowych, przebudowanych, wyposażonych) obiektów infrastruktury		osoba	0	5 000	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.
W.1.4	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR		sztuk	0	5	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.
W.1.4	Liczba uczestników i odbiorców działań promujących walory obszaru, w tym produktów i usług lokalnych		osoba	0	1 000	Badania własne LGD. Dane z punktów informacji turystycznej.
Wskaźniki produktu						
Przedsięwzięcia/ źródło finansowania		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Nazwa	Jednostka a miary	Wartość początkowa 2015 rok
W.1.1.1	Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa	Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym z grup defaworyzowanych	Projekt grantowy	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	0
W.1.2.1	Wsparanie tworzenia i rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw	- podmioty planujące podjęcie działalności gosp. - podmioty prowadzące działalność gosp. organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) wpisane jako	Konkurs	Liczba nowoutworzonych działalności gospodarczych	sztuk	0
				Liczba operacji polegających na rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw	sztuk	9
						35
						500
						Deklaracje realizatorów operacji. Badania własne LGD.
						Dane z CEIDG. Badania własne LGD.
						Badania własne LGD.

	przedsiębiorcy do KRS							
W.1.2.2	Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej w ramach grantów RPO	<ul style="list-style-type: none"> - podmioty prowadzące działalność gosp. - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) wpisane jako przedsiębiorcy do KRS 	Projekt grantowy	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie/dotacje	przedsiębiorstwa	0	57	Badania własne LGD.
W.1.3.1	Wspieranie inwestycji w zakresie budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego 	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych kilometrów dróg gminnych lub powiatowych.	km	0	3	Dane z JST. Badania własne LGD.
W.1.3.2	Poprawa infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i 	Konkurs	Liczba rozwiniętych (nowych, nowych i wyposażonych, przebudowanych i wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną	sztuk	0	10	Dane z JST. Badania własne LGD.

		fundacje, etc.) podmioty zajmujące się rozwojem oferty turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej	Konkurs	Liczba rozwiniętych (wyposażonych) obiektów pełniących funkcje kulturalną	sztuk	0	2	Dane z JST. Badania własne LGD.
W.1.3.3	Wspieranie inwestycji w zakresie rewitalizacji obszaru	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) podmioty zajmujące się rozwojem oferty turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej 	Konkurs	Liczba rozwiniętych (nowych, przebudowanych) obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej	sztuk	0	15	Dane z JST. Badania własne LGD.
			Konkurs	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuk	0	9	Dane z JST. Badania własne LGD.

W.1.4.1	Promocja obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) 	Konkurs	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących walory przyrodnicze, kulturowe i tradycyjne regionu	szuk	0	12	Deklaracje realizatorów operacji. Badania własne LGD.
W.1.4.2	Wspieranie działań zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) 	Konkurs	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne	szuk	0	3	Deklaracje realizatorów operacji. Badania własne LGD.
			Konkurs	Liczba obiektów zabytkowych, które otrzymały wsparcie (w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa kulturowego)	szuk	0	1	Deklaracje realizatorów operacji. Badania własne LGD.

Tabela nr 29: Matrycy logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie
W większości gmin zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa i jest trendem ogólnokrajowym	1.0	1.1	W.1.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	Wzrost liczby mieszkańców obszaru objętego LSR oceniających, iż znacznie poprawiły się warunki pozwalające na dostatanie życie
Jednym z głównych problemów rozwojowych obszaru objętego działaniem LGD jest zła sytuacja społeczna.	1.0	1.1	W.1.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	
Obszar objęty LGD cechuje się wysokim bardzo wysokim odsetkiem bezrobocia.	1.0	1.1	W.1.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

	1.0	1.2	W.1.2.1 W.1.2.2	Liczba nowoutworzonych działalności gospodarczych; Liczba operacji polegających na rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw; Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Liczba utworzonych miejsc pracy Liczba nowych produktów/usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie Liczba udoskonalonych produktów/usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)
Największym problemem rozwojowym obszaru w sferze gospodarczej jest niska przedsiębiorczość lokalna.	1.0	1.4	W.1.4.1 W.1.4.2	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących walory przyrodnicze, kulturowe i tradycyjne regionu Liczba zrealizowanych projektów współpracy Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne Liczba obiektów zabytkowych, które otrzymały wsparcie (w tym	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR Liczba uczestników i odbiorców działań promujących walory obszaru, w tym produktów i usług lokalnych	
Turystyka jest kierunkiem nie do końca wykorzystywanym oraz mało docenianym przez mieszkańców oraz turystów zewnętrznych.	1.0	1.4	W.1.4.1 W.1.4.2	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących walory przyrodnicze, kulturowe i tradycyjne regionu Liczba zrealizowanych projektów współpracy Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne Liczba obiektów zabytkowych, które otrzymały wsparcie (w tym	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR Liczba uczestników i odbiorców działań promujących walory obszaru, w tym produktów i usług lokalnych	

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

	1.0	1.3		<p>wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa kulturowego)</p>	<p>Liczba nowych lub przebudowanych kilometrów dróg gminnych lub powiatowych.</p> <p>Liczba rozwiniętych (nowych, nowych i wyposażonych, przebudowanych i wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną</p> <p>Liczba rozwiniętych (wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną</p> <p>Liczba rozwiniętych (nowych, przebudowanych) obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p>		<p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów</p> <p>Liczba osób korzystających z rozwiniętych (nowych, przebudowanych, wyposażonych lub doposażonych) obiektów infrastruktury</p>
<p>Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna wymaga znacznego rozwoju i innowacyjnych rozwiązań.</p>		<p>W.1.3.1 W.1.3.2 W.1.3.3</p>					

Po przeprowadzeniu analizy potrzeb możemy przejść do planowania działań najbardziej adekwatnych dla Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom postanowiliśmy skierować swoje działania do grup defaworyzowanych, które zostały wyłonione na etapie diagnozy obszaru i wskazane w rozdziale III. Diagnoza – opis obszaru i ludności.

Cel szczegółowy 1 będzie realizowany poprzez wdrażanie projektów grantowych.

I PROJEKT GRANTOWY

„Aktywizacja – kwalifikacje - praca” - zmniejszenie skali ubóstwa, bezrobocia i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację społeczną lub społeczno zawodową

Integracja i aktywizacja społeczna lub społeczno- zawodowa osób podlegających wykluczeniu społecznemu wymaga zarówno pracy z osobami wykluczonymi, jak i z ich otoczeniem – walka ze stereotypami.

Typy projektów:

- kluby samopomocy (w tym z programem rówieśniczym obejmujące m.in. rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
- świetlice środowiskowe (w tym z programem socjoterapeutycznym, programem rówieśniczym obejmujące min. rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy)?
- kluby młodzieżowe (w tym z programem rówieśniczym obejmujące m.in. rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
- kluby pracy,
- aktywizacja społeczno – zawodowa (w tym szkolenia i podnoszące kompetencje i/lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne),
- inne z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym,
- usługi wzajemnościowe i samopomocowe,
- lider lub animator aktywności lokalnej i animacji społecznej,
- inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej
- działania wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym: działania animacyjne, budowa i rozwój lokalnych partnerstw publiczno-społecznych na rzecz tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i inne wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej.

Tematy wiodące oraz zakresy projektów grantowych wynikają ściśle z diagnozy ludności i spraw społecznych. Realizowane one będą w ramach Europejskiego funduszu Społecznego.

Ilość ogłaszanych konkursów w ramach grantu, terminy i kwoty zostały określone w rozdziale VII Plan działania oraz w załączniku do LSR – w Planie działania.

Cel szczegółowy 2 - Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej będzie realizowany w dwóch formach wdrażania: Forma konkursowa – PROW (EFRROW) oraz Projekt grantowy - RPO (EFRR)

W ramach Projektu grantowego:

Typy projektów:

1. Wsparcie inwestycyjne mikro i małych przedsiębiorstw (projekty grantowe), projekty inwestycyjne poprawiające konkurencyjność przedsiębiorstwa, związane z unowocześnieniem sposobu działania jak i oferty poprzez:

- rozbudowę przedsiębiorstwa,
- rozszerzenie zakresu działania przedsiębiorstwa,
- działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego, prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług,
- zmianę stosowanych rozwiązań produkcyjnych, technologicznych, organizacyjnych,
- zmianę wyrobu i usługi, w tym także zmianę sposobu świadczenia usługi.

Ten typ projektów będzie realizowany w ramach projektów grantowych.

Procedura realizacji operacji finansowanych w ramach poddziałania 19.2 Wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność PROW 2014-2020 w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania

VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposob ustanawiania kryteriów wyboru.

- Wskazniki rezultatu:**
1. Liczba osób biorąca udział w wizycie studyjnej do Finlandii – 30
 2. Liczba osób biorąca udział w turnieju – 300 osób
 3. Liczba osób biorąca udział w warsztatach – 32 osoby
 4. Liczba osób biorąca udział w szkoleniu – 75
 5. Liczba osób z Kół Gospodyń Wiejskich biorących udział w warsztatach - 75

- Wskazniki produktu:**
1. Turniej kulinarny i prezentacja dziedzictwa kulturowego – 1 turniej
 2. Wyjazd studyjny do Finlandii – 1 wizyta
 3. Produkty tradycyjne - wiedza i praktyka – 1 szkolenie
 4. Warsztaty kulinarnie z produktem lokalnym dla Kół Gospodyń Wiejskich – 1 wydarzenie
 5. Młodzieżowe warsztaty kulinarnie – 1 warsztat
 6. Publikacja podsumowująca realizację projektu współpracy.
 7. Spot.

Przewidywanymi rezultatami Projektu będą:

Projekt współpracy międzynarodowej pt. „Twoja kultura, moja kultura/Your culture, My culture”. Celem projektu będzie *Poprawa jakości życia mieszkańców oraz promocja i rozwój obszarów objętych projektem współpracy w zakresie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego oraz walorów turystycznych poprzez organizację warsztatów kulinarnych i turnieju kulinarnego oraz prezentację dziedzictwa kulturowego, przeprowadzenie szkolenia z zakresu certyfikacji produktów tradycyjnych, organizację warsztatów kulinarnych dla kół gospodyń wiejskich oraz udział w wyjeździe studyjnym do Finlandii i wydanie spotu i publikacji podsumowującej realizację projektu współpracy.*

Projekt nr 2

Rezultaty projektu:

1. I Regionalny Portal Rezerwacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod nazwą kujawsko-pomorskie.travel.
2. Subportale rezerwacyjne – liczba subportali uzależniona będzie od ilości partnerów w projekcie (max. 10 LGD).
3. 2 kampanie informacyjne o możliwości spędzenia czasu na Kujawach i Pomorzu.

„TRIPSONIA” – Kujawsko-Pomorska Sieć Turystyczna”

Celem projektu będzie *stworzenie integralnego systemu informacyjnego Kujawsko-Pomorskiej Sieci Turystycznej, który umożliwi podmiotom zajmującym się promocją województwa działania takie jak:*

- *organizowanie skutków ekonomicznych pandemii Covid-19 wśród przedsiębiorców,*
- *zintegrowanie oferty turystycznej województwa,*
- *skoordynowanie działań promocyjnych,*
- *uniemożliwienie branży turystycznej od zagranicznych portali rezerwacyjnych.*

Projekt nr 1

Projekty współpracy

Lokalna Grupa Działania zakłada realizację dwóch projektów współpracy:

„Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” została określona na podstawie wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i zaopiniowana pozytywnie przez Zarząd wraz z całą strategią, a następnie zatwierdzona uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”.

Procedury stanowiące załącznik do Lokalnej Strategii Rozwoju mają zastosowanie do:

- wyboru i oceny operacji złożonych przez **podmioty inne niż LGD** w ramach poddziałania 19.2. „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020i

- wyboru i oceny grantobiorców
- sposobu ustanawiania kryteriów wyboru

Celem ustanowienia procedur jest zapewnienie niedyskryminującego, przejrzystego i pozwalającego uniknąć ryzyka konfliktu interesów procesu decyzyjnego. Opracowane procedury przewidują regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego oraz regulują sytuacje wyjątkowe, a także zapewniają spójność w ramach LSR i gwarantują wyselekcjonowanie takich operacji, które przyczynią się do najlepszej realizacji strategii.

Niniejsza procedura udostępniona będzie do publicznej wiadomości na stronie internetowej Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” – www.ziemiakujawska.pl

Innowacyjność LSR Stowarzyszenia „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” polega na zrealizowaniu nowych celów, identyfikacji nowych i obiecujących podejść, otwarcie nowych dróg do zatrudnienia (innowacyjność ukierunkowana na cel) dążących do rozwoju naszego obszaru działania poprzez współpracę i zaangażowanie lokalnych partnerów oraz wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych, historycznych i turystycznych w przedsięwzięciach o charakterze gospodarczym.

W tym celu nasze LGD określiło dodatkowo punktowane kryteria wyboru operacji/przedsięwzięć:

- tworzących nowe miejsca pracy,
- działań skierowanych do grup defaworyzowanych
- kontynuacja zadań realizowanych przez Stowarzyszenie w ramach Programu Rozwoju Obszarów3. Wiejskich na lata 2007-2013
- ukierunkowanych na rozwój turystyki i rekreacji
- wykorzystujących lokalne zasoby kulturowe, historyczne i turystyczne,

Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów:

- 1) Kryteria wyboru przyjmowane są uchwałą Zarządu Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” na wniosek:
 - 1) członków Rady,
 - 2) członka Zarządu,
 - 3) Kierownika biura LGD Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”
- 2) Do wniosku, o którym mowa powyżej, wnioskodawca załącza:
 - a) propozycje kryteriów, które:
 - posiadają metodologię wyliczania,
 - są mierzalne albo zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium, niebudzące wątpliwości interpretacyjnych,
 - posiadają dodatkowe opisy, definicje oraz sposób przyznawania wag nie budzi wątpliwości;
 - b) uzasadnienie każdego proponowanego kryterium
- 3) Kryteria wyboru operacji zaproponowane we wniosku, o którym mowa w pkt. 2 , przed posiedzeniem, na którym są przyjmowane, poddawane są konsultacjom z:
 - a) Zarządem, w przypadku złożenia wniosku przez Kierownika biura lub członków Rady,
 - b) społecznością lokalną.

- 4) Konsultacje, o których mowa powyżej, ogłaszane są na stronie internetowej prowadzonej przez Stowarzyszenie co najmniej na 14 dni przed Zarządem Stowarzyszenia, na którym podejmowana jest uchwała w sprawie przyjęcia kryteriów.
- 5) Przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru na Zarządzie Stowarzyszenia przedstawiane są wyniki przeprowadzonych konsultacji zawierające w szczególności:
- sposób i termin ogłoszenia konsultacji,
 - zestawienie uwag do proponowanych kryteriów ze wskazaniem imienia i nazwiska lub nazwy zgłaszającego.
- 6) Podmiotom uczestniczącym w konsultacjach, o których mowa powyżej, wysyłana jest informacja o przyjętych kryteriach wyboru.
- 7) Informacja o przyjętych kryteriach wyboru publikowana jest na stronie internetowej LGD Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.
- 8) Niniejsza procedura jest stosowana w odniesieniu do wyboru i oceny operacji złożonych przez podmioty inne niż LGD w ramach poddziałania 19.2. „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz projektów grantowych.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

WYKAZ KWOT WSPARCIA I INTENSYWNOŚCI POMOCY

	Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych		Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych					
	Sposób finansowania	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)	Podmioty wykonujące działalność gosp.			Pozostałe podmioty		
Mechanizm wdrożeniowy			Sposób finansowania	Kwota wsparcia (zł)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)	Sposób finansowania	Kwota wsparcia (zł)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)
Konkurs	refundacja	63,63	refundacja	50 000,00	70	refundacja	50 000,00	100
Wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej	-----	-----	premia	300 000,00 75 000,00	100	-----	300 000,00	-----
Wsparcie na rozwój przedsiębiorstwa PROW	-----	-----	refundacja	50 000,00- 200 000,00	70	-----	-----	-----
Wsparcie na rozwój przedsiębiorstwa GRANTY RPO WK-P	-----	-----	refundacja	50 000,00 100 000,00	85	-----	-----	-----

Cel szczegółowy 1 będzie realizowany przy wsparciu środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na realizację celów szczegółowych nr 2, 3, 4 zostaną przeznaczone środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Regionalnego Programu Operacyjnego. Środki z Regionalnego Programu Operacyjnego wykorzystywane zostaną na realizację celu 3.

Środki zaplanowane w budżecie odpowiadają realizacji pięciu celów strategicznych. Źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć zostały wskazane w tabeli *Plan realizacji wskaźników: oddziaływanie, rezultaty i produkt*.

Zakres wsparcia		PROW		RPO		Fundusz Wiodący		Razem EFSI	
Realizacja LSR	7 700 000,00	3 569 893,84	8 796 130,28					20 066 024,12	
Współpraca	550 000,00							550 000,00	
Koszty bieżące								1 320 000,00	1 320 000,00
Aktywizacja								1 330 000,00	1 330 000,00
Razem	8 250 000,00	3 569 893,84	8 796 130,28					23 266 024,12	23 266 024,12

Tabela nr 30: Budżet

W celu prawidłowego zaplanowania środków z poszczególnych funduszy stworzone zostały odpowiednie tabele finansowe.

VIII. Budżet LSR.

Plan działania powinien być ściśle powiązany z logiką realizacji LSR opisaną w rozdziale dotyczącym celów i wskaźników w LSR. Dla zachowania przejrzystości układu, plan działania dotyczy każdego celu szczegółowego z osobna (aby zapewnić spójność z logiką), jednak ten cel jest podawany informacyjnie, zaś realizacja w czasie dotyczy poziomu przedsięwzięć, mając na uwadze, że cel ogólny i cele szczegółowe osiągane będą w dłuższym okresie, zaś wskaźniki produktu mogą być mierzone bezpośrednio po zrealizowaniu operacji. W planie działania przedstawiono budżet celów szczegółowych w poszczególnych przedziałach czasowych. Plan działania zawiera szczegółowe wskaźniki harmonogramu osiągania poszczególnych wskaźników produktu (w przedziałach czasowych) dla określonych w strategii przedsięwzięć, co w konsekwencji przeloży się na osiągnięcie celów. Dany wskaźnik nie musi być osiągnięty w całości w jednym przedziale czasowym. Wskaźniki mogą być realizowane etapowo, dlatego w danym przedziale czasowym wskazanym poziom jaki zostanie osiągnięty w danych latach oraz wskazano narastający poziom realizacji całego wskaźnika oraz budżetu, jaki zostanie przeznaczony na realizację tej części wskaźnika. Plan działania stanowi załącznik nr 3 do Lokalnej Strategii Rozwoju.

VII. Plan działania.

IX. Plan komunikacji.

Komunikacja w procesie tworzenia i wdrażania lokalnej strategii rozwoju jest warunkiem nieodzownym w osiągnięciu założonych efektów. Podstawowym warunkiem w planowaniu skutecznej komunikacji jest jej obustronność, a więc komunikacja na linii LGD –społeczności lokalne –LGD. Takie podejście pozwala na pozyskiwanie informacji zwrotnej i służy transparentności działań LGD, co jest niezwykle ważne w budowaniu zaufania do LGD, która w swej działalności korzysta ze środków publicznych.

Rozważając zagadnienie komunikacji należy rozróżnić dwa podstawowe pojęcia: strategia komunikacji i plan komunikacji. Strategia jest czymś nadrzędnym w stosunku do planu komunikacji.

Strategia komunikacji jest generalnym planem działań komunikacyjnych dla LGD jako partnerstwa trójsektorowego. Służy ona przede wszystkim tworzeniu optymalnych warunków działania LGD poprzez systematyczne informowanie społeczności lokalnej o priorytetach działania LGD, a także angażowaniu mieszkańców w realizowane projekty.

Natomiast **plan komunikacji** dotyczy konkretnych działań i projektów i jest ściśle powiązany z planem działania LGD w procesie wdrażania LSR. Plan komunikacji w swej konstrukcji zawiera opis celów, działań komunikacyjnych podporządkowanych tym celom, a także środków i narzędzi przekazu informacji na linii LGD –społeczności lokalne, jakich LGD zamierza używać komunikowaniu się na poszczególnych etapach wdrażania LSR. Służy także identyfikacji występujących problemów komunikacyjnych (poprzez monitoring i ewaluację), dzięki czemu jest narzędziem kształtującym poziom współpracy i zaangażowania partnerów i interesariuszy LGD.

Szczegółowy Plan komunikacji jest załącznikiem nr 5 do Lokalnej Strategii Rozwoju.

X. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w LSR

Przyjęty w LSR temat wiodący tworzy spójną całość dla realizacji pięciu celów strategicznych jakie zostały określone w strategii.

Zaproponowane cele szczegółowe LSR wynikają z przekonania, iż tak zaprogramowane działania najlepiej odpowiadają potrzebom zdiagnozowanym podczas konsultacji społecznych z mieszkańcami poszczególnych gmin, badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców, oraz opracowanej diagnozy regionu wraz z opracowaną specjalnie dla tego celu analizą SWOT. Powyższe cele zakładają maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji tkwiących w regionie objętym projektem. Kompleksowe działania uwzględniające rozwój obszaru LGD spowodują:

Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.

Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem LGD.

Obrane i przedstawione w dokumencie cele strategiczne są spójne z:

I. Strategią Rozwoju Powiatu Aleksandrowskiego:

W realizowaniu misji powiatu służyć będą następujące cele strategiczne:

- a. Rozwój nowoczesnej, ekologicznej produkcji rolniczej wraz z jej przetwórstwem
- b. Wykorzystanie warunków przyrodniczych i kulturowych na potrzeby turystyki, rekreacji lecznictwa uzdrowiskowego
- c. Aktywizacja społeczności na rzecz ograniczania bezrobocia i sfery ubóstwa
- d. Rozwój i tworzenie nowych rolniczych grup producenckich i przygotowanie do udziału w rynku hurtowym
- e. Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i kulturalnych
- f. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej i turystycznej
- g. Dynamiczny rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw
- h. Intensyfikacja hodowli, w szczególności drobiu i królików
- i. Rozwój współpracy z Toruniem, Bydgoszczą i Włocławkiem w zakresie oświaty, kultury i szkolnictwa wyższego, które są zbieżne z celami LSR.

2. Strategią Rozwoju Gminy Wiejskiej Aleksandrów Kujawski, której cel główny:

Z zebranych informacji jednoznacznie wynika, iż mieszkanicy całego regionu LSR pokładają duże nadzieje w rozwoju turystyki jako produktu lokalnego ściśle związanego z wykorzystaniem posiadanych walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego i historycznego. Mówi o tym piąty ostatni cel strategiczny: *Wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru poprzez wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD.*

Czwarty przyjęty w niniejszej strategii temat wiodący: *Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej*, wynika bezpośrednio z wykonanego badania obszaru, a mianowicie analizy przyszytych trendów i rekreacyjnych, społecznych i ekonomicznych wewnątrznych i zewnętrznych dotyczących LGD, środowiskowych, gospodarczych, społecznych i ekonomicznych wewnątrznych i zewnętrznych dotyczących LGD, uaoaczna również potrzebę efektywniejszego wykorzystania posiadane go przez poszczególne gminy potencjału przyrodniczego i kulturowego, a co się z tym wiąże wzrost atrakcyjności rekreacyjnej obszaru LSR.

Trzeci temat wiodący: *Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej*. Mieszkańcy chcą postęgać i ocenienie jako bezpieczne, przyjazne i szybko rozwijające się zarówno gospodarstwo jak i społecznie.

Ankietowani wskazali, iż w celu zwiększenia aktywności społecznej i integracji oraz poprawy jakości życia, konieczne jest podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców LGD oraz podjęcie działań mających na celu zapewnienie animacji i zajęć w świetlicach, remizach itp.

2. Zmniejszenie skali ubóstwa, bezrobocia i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową.

1. Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w kwestii dostępu do usług o charakterze aktywnej integracji społecznej.

Zespół partycypanyjny biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania w konfrontacji z wynikami badań i analiz proponowanych w niniejszym dokumencie, na poprawie sytuacji społecznej i ekonomicznej mieszkańców obszaru objętego programem RLKS zdecydował, iż najbardziej odpowiednie jest skoncentrowanie działań, objętych LSR w oparciu o dwa pierwsze cele strategiczne:

Ponadto cele strategiczne LSR wpisują się w inne dokumenty planistyczne posiadane przez Gminę: Nieszawa, Wąganiec, Raciążek, Bądkowo i Koneck. Wszystkie cele LSR znajdują odzwierciedlenie w Planach Odmowy Miejscowości posiadanych przez wiele miejscowości w. Gmin. Są to podstawowe dokumenty oddolnie wskazujące potrzeby i działania.

Cele LSR także wpisują się w niniejszy dokument.

3. Strategia Rozwoju Gminy Zakrzewo w rozdziale 3.3 wskazującym następujące cele
 - a. Rozwój nowoczesnej, ekologicznej produkcji rolniczej wraz z jej przetworstwem
 - b. Wykorzystanie warunków przyrodniczych i kulturowych
 - c. Aktywizacja społeczności na rzecz ograniczenia bezrobocia i sfery ubóstwa
 - d. Rozwój i tworzenie nowych rolniczych grup producenckich i przygotowanie do udziału w rynku hurtowym
 - e. Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i kulturalnych
 - f. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej
 - g. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej
 - h. Dynamiczny rozwój sektorów małych i średnich przedsiębiorstw
 - i. Intensyfikacja hodowli, szczególnie drobiu i królików

również w całości wpisują się w zidentyfikowane cele LSR.

- a. otwarta i przyjazna gmina
- oraz następujące cele cząstkowe:
 - b. prężne, ekspansywne małe i średnie przedsiębiorstwa
 - c. rozwinięta turystyka
 - d. aktywne społeczeństwo
 - e. nowoczesne rolnictwo.

XI. Monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwoju Lokalnego określa kierunki rozwoju obszaru objętego działaniem Lokalnej Grupy Działania w długoterminowym horyzoncie czasowym. Osiągnięcie założonych w Strategii celów, stanowi podstawowy warunek pełnej jej realizacji, dlatego ważnym i niezbędnym procesem towarzyszącym jej wdrażaniu są systematycznie prowadzone działania monitoringowe i ewaluacyjne. Głównym celem procedury dokonywania monitoringu i ewaluacji jest weryfikacja założonych w LSR celów oraz określenie czy LSR jest wdrażana prawidłowo a jej realizacja przebiega zgodnie z założeniami, a także czy sposób funkcjonowania LGD przebiega w sposób gwarantujący wypełniania nałożonych obowiązków. Warunkiem efektywnego wdrażania LSR jest stworzenie procedur, które umożliwią obserwację efektów wdrażania LSR oraz pozwolą na ich ewentualną korektę. Prowadzenie takich działań umożliwi efektywne planowanie, okresową ocenę i aktualizację zapisów dokumentu zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami społeczności lokalnej.

Organem odpowiedzialnym za proces monitoringu i ewaluacji LGD oraz LSR jest Zarząd Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”. Działania monitoringowe i ewaluacyjne realizowane będą przez LGD z uwzględnieniem zapisów Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Szczegółowy proces monitoringu i ewaluacji stanowi załącznik do Lokalnej Strategii Rozwoju.

XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Projekty strategii, jako dokumentów, których realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, mogą wymagać poddania ich treści przed zatwierdzeniem, strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przepisy *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.)* uzależniają konieczność przeprowadzenia takiej oceny, w odniesieniu do tej kategorii dokumentów planistycznych, od ich indywidualnej zawartości oraz zewnętrznych uwarunkowań ich realizacji. Przesłanką obowiązkowo kwalifikującą projekt LSR do takiej oceny jest stwierdzone ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją przedsięwzięć i działań nim objętych. Zarząd Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” przeanalizował zapisy LSR pod kątem ewentualnego spełnienia kryteriów, o których mowa powyżej. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że działania i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” na lata 2014-2020 **nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko i nie wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy. Ponadto opracowana LSR na lata 2014-2020 jest zgodna z innymi dokumentami strategicznymi, które zostały już poddane procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

Zadania wdrażane zarówno przez beneficjentów jak i samą LGD będą realizowane w sposób taki by nie zagrażały zdrowiu i życiu ludzi oraz środowisku naturalnemu. Nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Działania takie jak np. inwestycje infrastrukturalne, modernizacyjne, rewitalizacyjne ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane niezbędnym wymaganiom prawem procedurom, np. uzyskanie niezbędnych pozwoleń (na budowę, na wykonanie prac konserwatorskich), w związku z czym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/ opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. Realizacja niektórych przedsięwzięć (części kierunków wsparcia projektów) wyznaczonych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju wymagała będzie przeprowadzenia procedury administracyjnej (oos) zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja projektów w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, będzie zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska. Każdy projekt starający się o dofinansowanie musi zgodnie z prawem przejść osobną, indywidualną procedurę badania jego wpływu na środowisko w ramach m.in. opracowania raportów oddziaływania na środowisko, które badają wpływ konkretnego przedsięwzięcia na zdrowie, życie ludzi i na środowisko.

